CUMA
3
MAYIS
1940
5 KURUŞ

ULUS Basımevi
Çankırı Caddesi, Ankara
Telgraf: Ulus - Ankara
TELEFON
Başmuharrirlik 1371
Yazı İşleri Müdürü 1061
Müessese Müdürü 1144
Yazı İşleri 1062
İdare 1064

ULUS

ADIMIZ ANDIMIZDIR

ŞEHİR içinde ve YURDUN her yerine en emin ve ucuz göç etmek istiyorsanız
ANTALYA U. NAKLİYAT T. A. Ş. ne müracaat ediniz
ANKARA şubesi Tel: 1821 - 1354

Alman kuvetlerinin gittikçe fazlalaşması dolayısiyle

İngilizler Andalsnes'i tahliye ettiler

Norveçliler Röros şehrini zaptettiler

Almanların Österdal vadisi tarikiyle cenupla olan muvasalaları kesildi

Amerika ve bu harbin sulhu

Falih Rıfkı ATAY

Birleşik Amerika cümhurreisi Ruzvelt geçenlerde demokratlara şöyle hitap etmişti: "Biz Avrupa veya Asya'da cereyan eden harplere iştirâk etmiyoruz. Fakat Amerika'nın ve amerikan milletinin, daha iyi bir nizam kurulmak için hiç bir şey yapmaması lâzım geldiğini size söyliyen bazı cümhurreisi namzetlerinin bu mütaleasına iştirâk etmiyorum."

Dün gazetemizde neşrolunan telgraflar, Amerika'nın müttefiklere dair müessir yardımda bulunması ihtimalinden bahsediyordu: ilk yapılmak lâzım gelen şey, hükümeti, Johnson ve bitaraflık kanununun [illegible] kaydlerinden kurtarıp, amerikan [illegible] sanayiinin ve amerikan milletinin müttefiklere yardımını genişletmektir.

Norveç'te geçen hâdiseler Birleşik Amerika'da huzursuzluk uyandırmıştır. Gerek cümhurreisinin beyanatından, gerek amerikan gazetelerinin neşriyatından öyle anlaşılıyor ki amerikalılar, daha iyi bir sulhun ancak müttefiklerin zaferi ile kurulabileceğine kaniirler. Bu kanaat, amerikan demokrasisi ile garp demokrasileri arasında hem fikir, hem de menfaat birliğinden ileri geliyor. Amerika'nın Avrupa kıtasından çok uzak olduğu söylenebilir. Fakat Avrupa'da cereyan eden harp, hüriyet ve sulh ve beynelmilel el ve emekbirliği davâsı ile, zor, tahakküm ve hegemonya davâsı arasındaki katî bir çarpışmadır. Mücadele Uzak Doğu'da Çin fethi, Avrupa'da totaliter rejimlerin Milletler Cemiyeti nizamını yıkarak, hür milletlerin vatanlarını birer birer istilâ etmeleri ile başlamıştır. İmkânsız bir şey olmakla beraber, şâyet garp demokrasileri zâfa uğrıyacak olurlarsa, Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının ne kadar karanlık bir cebir ve anarşi devrine sürükleneceği tahmin olunabilir. Amerika ayrı bir küre üstünde değildir: Atlas denizi ile Okyanus arasındadır. Şikago bu ummanlardan birine, Nevyork diğerine bakıyor. Holanda'nın işgali meselesi, Uzak - Doğu'da hemen Cava münakaşasını doğurmuştur. İki kıta fütuhatçılarının cenup Amerikası hakkında nasıl hayaller beslemekte olduğunu Amerika pekiyi biliyor. Rauschning'in kitabı şüphesiz ingilizceye de tercüme edilmiştir.

Yirmi şu kadar sene evel Manş'ı geçmesi bile dünyayı hayrete düşüren tayyare, şimdi bir kanat vuruşu ile Amerika sahillerine ulaşıyor. İkinci bir 20 küsur senenin bu silâha temin edeceği inkişafı kimse tahmin edemez.

Cihanın siyasî ve iktısadî huzur ve emniyeti, bir adâlet ve millî hüviyetler nizamının teminatı altına alınmazsa, sâdece kuvet ve kanunsuzluk hâkim olursa, amerikan idealizmlerinin ne hükmü kalır? Yeni dünya halkı bu suali sormaktan bir an geri kalmadığı içindir ki müttefiklere yardım etmek, orada bizzat amerikan davâsını muzaffer kılmak maksadına geliyor. Amerikalılar, kendilerinin hiç bir maddi fedakârlıklarına hacet kalmaksızın, zor ve tahakküm rejimlerine iyi bir ders

(Sonu 3. üncü sayfada)

Dombaas'ta da çetin harpler oluyor

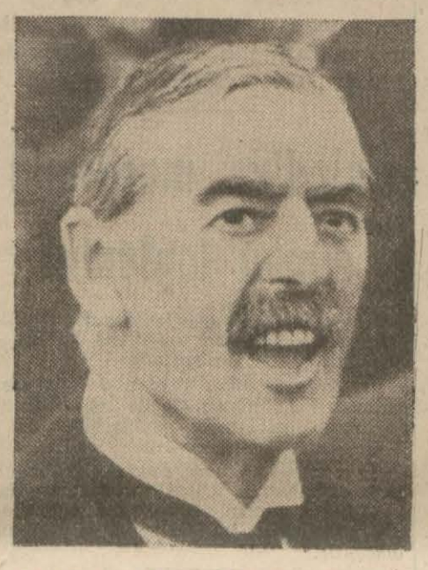

İngiltere Başvekili Çemberleyn

Londra, 2 a.a. — İngiliz Harbiye Nezaretinin tebliği:

Birkaç gündenberi Trondheim'in cenubunda harekâtta bulunan müttefik kuvetleri, birçok düşman hücumlarını geri püskürttükten sonra, düşman kuvetlerinin gittikçe daha fazlalaşan adedi sebebiyle geri çekilmişlerdir.

Müttefik kıtaları, Andalsnes'te ve Andalsnes civarındaki diğer limanlarda tekrar gemilere irkâp edilmişlerdir.

Narvik mıntakasında harekât devam etmektedir. Müfrezelerimiz düşmanla temasa gelmiştir.

Narvik ve Namsos'ta

Londra, 2 a.a. — Namsos bölgesinde vaziyet değişmemiş olarak kalmaktadır. Burada son 48 saat içindeki harekât, keşif kolları faaliyetine inhisar etmiştir.

Diğer taraftan haber verildiğine göre, Narvik mıntakasında taharrüt etmiş olan Norveç kıtalarına general Fleischer kumanda etmektedir. Çok iyi techiz edilmiş olan bu kıtalar, birkaç aydanberi bu mıntakada bulunmaktadır. Bu kıtalar, Sovyet - Fin anlaşmazlığından beri terhis edilmemişti.

(Sonu 5 inci sayfada)

B. Çemberleyn Avam kamarasında Norveç askerî harekâtının bir bilânçosunu yaptı

Şimal denizindeki askerî harekâttan sonra deniz kuvetlerinin Akdeniz'e de normal bir surette tevziini temin etmek üzerè

Bir İngiliz - Fransız hava ve deniz filosu İskenderiye'ye hareket etti

Londra, 2 a.a. — Royter bildiriyor:

Bugün saat 15,47 de başvekil B. Çemberleyn, avam kamarasında beyanatına başlamıştır.

B. Çemberleyn demiştir ki:

"— Avam kamarası âzasından sabırlı olmalarını rica ederim. Zira, henüz bitmemiş olan plânlar ve harekât hakkındaki tafsilâtı ifşa etmek imkânsızdır. Bugün, ancak kısa beyanatta bulunabileceğim. Bu beyanatı, daha etraflı beyanat takip edecektir. Fakat ümit ederim ki, ya B. Çörçil ve yahut bizzat ben, önümüzdeki hafta bidayetinde, avam kamarasının bütün meseleyi alınan haberlere istinaden münakaşa etmek istediği zaman, daha uzun izahat verebilecek vaziyette bulunacağız.

Almanya, Norveçin cenubuna taarruz ettiği takdirde, İsveçin garp sahili limanlarını işgal için, mahdut mikdarda kıtaatın hazır bulunması, bundan bir ay evel kararlaştırılmıştı. İngilterenin herhangi bir harekete geçmesi, Almanyanın Norveç bitaraflığını ihlâl etmesine bağlı idi.

Alman taarruzu nasıl hazırlandı?

Almanya'nın bize nasıl tekaddüm ettiği suali irat ediliyor. Bu, uzun müddettenberi itina ile hazırlanan ve hiç bir şeyden şüphe etmediği için hemen hemen silâhsız bir millet aleyhine yapılan bir ihanet sayesinde mümkün olabilmiştir. Aylardanberi biliyorduk ki, almanlar, Baltık limanlarına nakliye gemileri ve kıtaat

(Sonu 6. ıncı sayfada)

Akdenizdeki mühim limanlardan Portsait'in görünüşü

Roma ve Vaşington'dan bildirildiğine göre İtalya Amerika elçisine teminat vermiş:

1 - İtalya gayrimuharip vaziyetini değiştirmiyor

2 - Yugoslavya'ya karşı her hangi bir teşebbüste bulunmıyacak

Mamafih İtalya politikasının her an değişebileceği de ilâve olunuyor

Vaşington, 2 a.a. — Filips'in, Musolini'yi ziyareti esnasında İtalya'nın vaziyeti hakkındaki haberler etrafında görüşüldüğü söylenmektedir. Haber verildiğine göre, Musolini Birleşik Amerika elçisine İtalya'nın şimdilik gayrımuhariplik vaziyetini değiştirmek niyetinde bulunmadığına dair teminat vermiştir.

(Sonu 3. üncü sayfada)

Elen Kralı için İstanbul'da yapılmak istenen ayin dolayisiyle bir izah

İstanbulda yunan kıralının doğum bayramı münasebetiyle yapılmak istenen dinî âyine mahallî memurlarca muvafakat edilmemesi D.N.B. tarafından mütemadiyen istismar edilen bir mevzu haline getirilmiştir. Bu neşriyata karşı vaki olan müracaatımıza Hariciye vekilimiz: "— *Yunan ve türk milletleri her saadet ve felâketi aralarında paylaşmıya karar vermişlerdir. Ve bunu her vesile ile tekrar etmekte fayda vadır.*„ cevabını vermişlerdir. (a.a.)

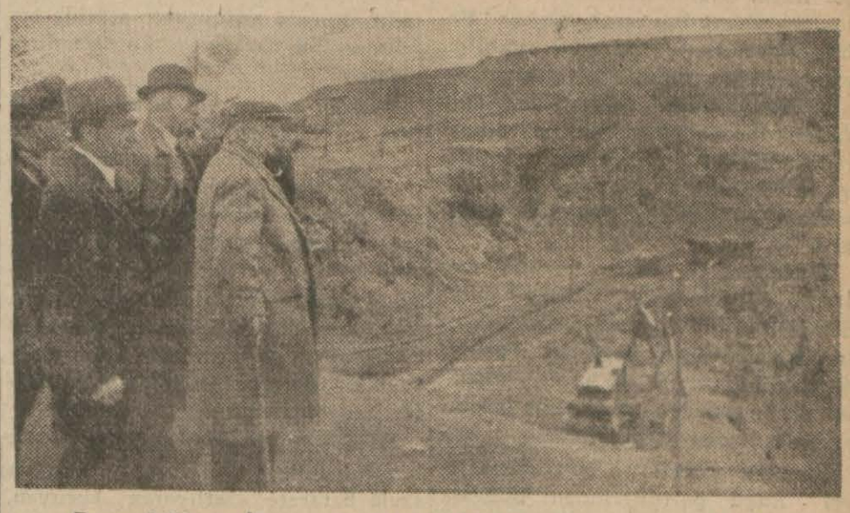

Başvekilimiz İktısat Vekiliyle birlikte Ergani mağdeninde tetkikler yapıyor

Malatya'ya uğradıktan sonra

Başvekil ve İktısat Vekili Erzincan'a hareket ettiler

Malatya, 2 a.a. — Başvekil Dr. Refik Saydam beraberlerinde İktısat Vekili ile mağden araştırma enstitüsü müdürü ve maiyeti erkânı olduğu halde bugün saat 10,15 te buraya gelmiş ve istasyonda vali, belediye, Parti ve Halkevi başkanlariyle vilâyet erkânı ve halk tarafından karşılanmıştır. Başvekilimiz trenin tevakkufu müddetince vali, belediye ve Parti reisleriyle görüşmüş ve 10.30 da Erzincan'a müteveccihen hareket buyurmuşlardır. İktısat Vekili Hüsnü Çakır ile mağden tetkik ve arama enstitüsü müdürü şehrimizde kalmışlardır.

Çetinkaya'da

Çetinkaya, 2 a.a. — Başvekil Dr. Refik Saydam bugün saat 15.40 ta Çetinkaya istasyonundan Erzincan'a geçmiştir.

Başvekil ve İktısat Vekili Pertek köprüsünde

İran'a gidecek demiryolu

Bazı sebeplerden hattın istikameti değiştirildi

Hükûmet Meclisten Irak ve İran hatları için 50 milyon liralık tahsisat istiyor

Hükümet, Diyarbakır'dan başlıyarak Irak hududuna ve Elâzığ istasyonundan itibaren İran hududuna kadar demir yollarının uzatılması ve Elâzığ - İran hudut hattının bir noktasından başlıyarak Bitlis'te nihayet bulmak üzere bir şube hattı inşası için Meclis'ten 50 milyon Türk lirasının sarfına mezuniyet istiyen bir kanun lâyihası hazırlamıştır.

Lâyiha, alâkadar vekillerin huzuriyle nafıa ve bütçe encümenlerinde tetkik ve müzakere olunduktan sonra umumî heyete sevkedilmiştir. İstenen bu tahsisatla yazdığımız yerler arasındaki demiryollarından başka, hattın Van gölü sahilinde nihayet bulduğu nokta ile Van aralarında, lüzum görülecek yerlerde yanaşma iskeleleri de vücuda getirilecek ve fribot yaptırılacaktır. Tahsisat Nafıa Vekâletin-

(Sonu 4. üncü sayfada)

C. H. P. Umumî idare heyetinde

Cümhuriyet Halk Partisi Umumî İdare Heyeti; dün mutat haftalık toplantısını yapmış, Parti'yi alâkadar eden mevzular üzerinde müzakerelerde bulunmuştur.

Anıt - Kabir Sahası

Ebedî Şef Atatürk için Rasattepesinde yaptırılacak Anıt-kabir sahasının tevsii suretiyle yeniden yapılan plânı İcra Vekilleri Heyetince kabul edilmiştir.

Kral Karol

Prens Pol

Yugoslav Naibi ve Romanya kralı yakında görüşecekler

Roma: 2. a.a. — İyi malûmat almakta olan mahafil, Romanya kıralı Karol ile Yugoslavya naibi hükümeti Prens Paul'un ortodoks paskalyalarında iki memleket hududu üzerinde bulunan bir mahalde buluşacaklarını bildirmektedir.

Günün meselelerinden:

PETROL !..

Yazan Sadreddin ENVER

Esmer sarı ve siyahımtrak yeşil arasında mütehavvil bir renk seyri ile tabiatla karşılaşan bu akıcı, yakıcı maddeyi insanlar çok eski zamanlarda tanımışlardı.

"Nuh,, babamız gemisine tahta ardı kalan delik ve deşiklerini Lut denizinden çıkardığı asfalt ile kalafatlamış, tufanın korkunç günlerinde her yeri istilâ eden çoşkun suların hücumundan himayesine aldığı beşer ırkını onunla korumuştu. Babilonlar göklere baş veren meşhur "Babil,, kulesinin tuğlalarını kireç, çimento yerine asfaltla harçlamışlardı.

Kurunuulânın bir sırrı olarak hâlâ asrımız medeniyetinin hayret ve hayranlığını çeken mumyaların iptidaî maddesi Musa kavmi tarafından Mısırlılara satılan Lut denizi asfaltı imiş.

Uzak şarktaki sarı ırklılar da onu İsanın doğumundan iki bin yıl önceden bilirlerdi. "Burma,, kıralları dostlarına petrol imtiyazı verir, yerliler de petrol sızan yerleri kazar, çıkardıkları luzuci matahı da isine bakmıyarak ışık olarak yakarlarmış.

Farslılar - Rusların işgalinden evel - Bakû petrollerinden bilhassa cilt hastalıklarında ilâç olarak istifade ederlermiş.

Tabiî zorluklar ile cedelleşe, cedelleşe yaşamağa mecbur olan insan kendini korumak için daima kendinden kavisini aradığı zamanlarda bu yanan ve yakan maddede künhüne vakıf olamadığı hatifî bir kuvet sezmiş, onu câmit menfisten de, alnında beyaz müselles taşıyan siyah öküzden de daha tapılmağa lâyık bulmuş, mâbut yapmıştı. Hazer denizi kıyıları - Milâttan altıyüz sene önce - ateşperestlerin ziyaretgâhı, kâbesi idi. Bakir topraklarda petrolün içinden inhilâl eden yüzlerce atmosferi bulan şiddetli tazyik ile yeryüzüne fışkıran tutuşmuş gazlar esâtirin "ebedî ateşleri,, dir.

Nihayet kurunu vustayı uhraya bağlıyan günlerde İstanbul'un fatihini atı ile denize saldırtan Kızkulesi önündeki Osmanlı donanmasını yakmağa yeltenen Kostantiniye mahsurlarının dört küçük kalyonunun saçtığı mayi alev petroldu..

***

Fakat petrolün modern tarihini Romanya'nın "200" tonluk bir istihsâl rakamı ile "1857,, yılında başlıyan istatistik cetvelleri çizer. Colonel Drake' in eli ile 27 ağustos 1859 da amerikada "Titusville,, şehrinde bulunan petrol bugünkü makine ve medeniyet asrına en mühim mesnet olmuştu. Daha ilk senesinde Romanya kadar, "500,, ton istihsâl yapan Amerika'nın 1860 deki istihsâli (71.000) tonu buldu. 1862 de Kanada 1.700, 1863 de 5.800 Rusya perolleri istihsâl sahasına geçti. Artık akıllara hayret verici bir hız ile dünya petrol istihsalâtı artarken aynı nisbî süratle de istihlâk sahası da genişledi. Bu genişleyiş ekonomi asrını yaratan kapitalizme tarihin eski mâbuduna taptırdı.

İşte dünya petrol istihsalâtının artışı :

	Ton (Adetler üç sıfır ilâvesiyle okunacaktır.
1857	0,2
1860	72,2
1870	827
1880	4.286
1890	11.044
1900	21.500
1913	53.500
1919	76.500
1929	210.000
1935	226.000
1936	247.000
1937	281.000
1938	278.000
1939	281.000

Başlıca petrol müstahsili ülkeler şimalî ve merkezî Amerika, merkezî Avrupa, Hazer denizi, İran, İrak, Bahreyn, Venezüelâdır. Dünya istihsalâtının % 60 ına yakın kısmını Birleşik Amerika temin ve bu istihsâl ettiği miktarın (%89) unu kendi dahilinde istihlâk etmektedir. Dünya petrol sanayiine mevzu sermayenin mühim bir kısmı, 3/4 Birleşik Amerikaya ait olup ancak 1/5 i ingiliz ve fransız sermayesi arasında taksim olunmaktadır.

Yapılan tahmin ve hesaplara nazaran dünya petrol istihlâkini karşılayacak kadar yeraltı stokuna ancak 22 senelik bir ömür tayin edilmektedir. Fakat bu miktar yeni yapılan sondajlar, ve aramalar ile artacağında şüphe edilemez. Hâlâ sermaye denen mevhum kıymet petrolün tırmalayıcı kokusunu en büyük hırsla duymakta, ona kavuşmak için hiç bir fedakârlıktan çekinmemektedir. Bugün bütün ilim âlemi bütün kabiliyeti ile seferberdir; ihtisas da bu cephede hergün melekesini arttırmaktadır. Medeniyet bu akıcı, uçucu maddeye daima daha fazlasiyle sahip olmak azmindedir.

Mütehassıslara göre petrolün menşei hayvan ve nebatların tagayyür ve tahallülleri ile hasıl olmuştur. Yani uzvidir. Bilhassa petrollerin tahlilinde azot ve iyodun bulunması hayvanî aslına, parafimlerde nebat ve yosunların bulunduğuna delil addedilmektedir. Rusubî sedimanter arazide bulunması bu nazariyeyi kuvetlendirmektedir.

Petrole hazine vazifesini gören arazi kerpiçleşen kumlar, gre, betonlaşan çakıllar, Konglomeralar bazan da kalkerler, dolamilerdir. Arz hareketleri ve bu hareketten hasıl olan hararet soğuyan arz kabuğunun içinde çatlaklardan yol bulan petrol, tektonik sebeplerle asıl olan düzgünlüğünü kaybeden tabakat arasında hasıl olan dom tâbir ettikleri kubbelerde toplanır. Bu toplantı çokluğu zenginlik ifade eder.

Boş bulduğu yarıklarda menfez bularak dağılan, veya hicret esnasında fazla hararete rastlıyarak kuruyan, veyahut yeraltındaki su cereyanlarına kapılarak giden petroller jeoloji ilmine müşkül demler yaşatır.

Petrolün en müsait toplanacağı arazi mesamatlı ve sert olmıyan tabakaların mayi ve gazların nüfuz ve hücum etmiyeceği taşlar ve killer ile örtülü bulunmalıdır. Memleketimizde de böyle bir çok mıntakalar bulunmasını candan ve gönülden dileyelim.

İstanbul'a Romanya'dan yumurta talaşı gelecek

İstanbul, 2 (Telefonla) — Son zamanlarda İngiltere tarafından yumurtalarımıza karşı gösterilen büyük talep dolayısiyle, piyasada bir yumurta talaşı buhranı başlamıştı. Bunu gözönünde tutan yumurta tüccarları İstanbulda bulunmakta olan dış ticaret dairesi reisi B. Servet Berkine müracaatla, bu meselenin halledilmesini istemişlerdir. Dış ticaret dairesi reisi derhal Bükreşe telefon ederek, romen haricî ticaret müdürü ile görüşmüştür. Neticede Romanya hükümeti, bir çok maddelerle birlikte tahta talaşının da ihracını menettiği halde bir cemile olmak üzere Türkiyeye talaş gönderilmesine müsaade etmiştir. Yumurtacılar bu neticeden fevkalâde memnun olmuşlardır. Kilosu 3 kuruştan 20 kuruşa çıkan yumurta talaşı, yumurta ihracatımız için ciddi bir tehlike halini almıştı. Bu tehlike de bertaraf edilmiş bulunmaktadır.

İstanbul'da deri fiyatı yükseldi

İstanbul, 2 (Telefonla) — Uzun zamandanberi hariçten memleketimize deri gelmemektedir. Bu yüzden bir buhran başlamış ve fiyatlar çok yükselmiştir. İktisat vekâleti vaziyetle meşgul olarak, alâkalılardan malûmat istemiştir. Bu münasebetle bugün millî sanayi birliğinde bir toplantı yapılarak vaziyet müzakere edilmiştir. Bu hususta vekâlete süratle bir rapor gönderilecektir.

Çağrı

* Maliye necümeni bugün saat onda toplanacaktır.

* Hariciye encümeni bugün heyetiumumiye içtimaından sonra toplanacaktır.

* Ziraat encümeni bugün umumî heyet içtimaından sonra toplanacaktır.

× Adliye Encümeni 3-V-1940 cuma günü 14 de toplanacaktır.

İş Bankasının kumbara ikramiye keşidesi

İş Bankasının kumbara ikramiye keşidesi dün noter huzurunda yapılmıştır. Mayıs keşidesinde en büyük ikramiye olan 1000 lira İzmirde 6881 numaralı hesap sahibi Yavuza, 500 lira İstanbulda 84578 numaralı hesap sahibi Oğuza, 250 liralık üç ikramiye İstanbulda 35005 numaralı hesap sahibi Kostantinoya, Ankarada 21378 numaralı hesap sahibi Abdullah, Kayseride 3427 No.lu hesap sahibi Hayrünnisaya, on tane 100 liralık İkramiyeler Ankarad 6481 Neclâya, 11733 Halimeye, Antakyada 758 Hasan Saffete, Eskişehirde 403 Nazlıya, Karsta 1136 Abbasa, Konyada 3377 Sabit Gökmene, Zonguldakta 3188 Ülviyeye, İstanbulda 53281 Ahmede, Beyoğlunda 24457 Abdülkadire, İzmirde 22144 Huriyeye çıkmıştır.

Kaymakamlar arasında yapılan değişiklikler

Dahiliye Vekâleti kaymakamlar arasında geniş mikyasta değişiklikler yapmıştır. Bunları yazıyoruz:

Sürmene kaymakamı Seyfettin Kutun İspir kaymakamlığına, Kangal kaymakamı Hulûsi Özilçi İliç kaymakamlığına, İncesu kaymakamı Faik Ödçıkın Yeşilovaya, Kemaliye kaymakamı Cemal Yaşar Erganiye, Tercandan Mehmet Cemil Aydemir Malazkirde, Aksekiden Mazhar Onur Nusaybine, Çarşambadan Kâmil İnkaya İncesuya, Çemişkezekten Fahri Tokmakçıoğlu Çarşambaya, Göynükten Asaf Yalçınkaya Mesudiyeye, Kemahtan Azmi Özer Ovacığa, Kâhtadan Sırrı Yılmaz Kebana, Mâdenden Hamdi Onat Sürüçe, Refahiyeden Salih Çangan Göynüğe, Buldandan Reşat Atlı Kâhtaya, Erbaadan Nedim Aker Milâsa, Bartından Mustafa Kâzım Dinçer Sürmeneye, Gündoğmuş'tan Hikmet Ece Dirik'e, Bulanık'tan Tevfik Nayan Hendek'e, Hendek'ten Şakir Şükrü Yalçın Erbaa'ya, Eşmeden Kemal Özalp Geliboluya, inhisarlar umum müdürlüğü hukuk müşavir muavini Avni Bilge Eşmeye, Mesudiyeden Dündar Egeli Orhaneliye, Çal'dan Rüştü Ülgen Tire'ye, Erganiden Şefik Yaşar Akseki'ye, Seyhan hukuk işleri müdürü Ali Rıza Ulusman Mâdene, üçüncü umumî müfettişlik evrak müdürü Muzaffer Kuşakçı Bartına, Milâstan Rasim Ada Çala, Emirdağından İzzettin Aykut Kangal'a, Orhaneliden Kadri Özkazancı Kadirliye, Saraydan Haydar Ekinci Refahiyeye, eski kaymakamlardan Hakkı Öney Saraya, eski kaymakamlardan Hayri Dişlioğlu Niksara, Ürgüpten Kemal taşkıran Pınarbaşıya, Pınarbaşıdan İhsan Ecemiş Ürgüp'e, Tireden Cemalettin Dinç Lice'ye, Bursa maiyyet memuru Bahaeddin Kargı Buldana, Malâtya maiyet memuru Kadri Özer Kemaha, Sıvas maiyet memuru Cemal Öktem Yıldızeliye, Maraş maiyet memuru Muhlis Babaoğlu Gündoğmuş'a, Trabzon maiyet memuru Mustafa Bağrıaçık Burçkaya, Bolu maiyet memuru Ahmet Karay Tercana, İstanbul maiyet memuru Hulki Mete Karaburuna, Konya maiyet memuru Asım Oğuz Kemaliyeye, Karaburun kaymakamı Ekrem Güvenç Seyhan hukuk işleri müdürlüğüne tayin edilmişlerdir.

1940 Bütçe projesi üzerindeki tetkikler

Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Encümeni 1940 bütçe projesi masraf kısmının müzakeresine devam etmektedir. Ancak, dün de Ziraat Vekâleti bütçe projesini tetkik ve müzakere etmiştir.

Ticaret Vekâleti dış ticaret dairesi reisinin İstanbul'daki temasları

İstanbul, 2 (Telefonla) — İki gündenberi burada bulunan Ticaret vekâleti dış ticaret dairesi reisi Bay Servet Bergin, bugün de tüccarlar ve diğer alâkalılarla yaptığı temaslarına devam etmiştir.

Ordu'da yeni belediye reisi seçildi

Ordu; 2. a.a. — Şehir meclisi istifa eden belediye reisi İbrahim Namık Öztunc'un yerine ittifakla elektrik mühendisi Arif Onat'ı seçmiş ve 940 bütçesini tasvip ederek nisan içtimaını bitirmiştir.

C. H. P. nin güzel bir teşebbüsü

Halkevlerindeki musiki çalışmalarına yeni bir hız verilecek

Cümhuriyet Halk Partisi, Halkevlerinin musiki çalışmalarına yeni bir hız vermeğe karar vermiştir. İlk olarak ele koro çalışmaları alınacaktır. Koro ve ses faaliyetine esaslı bir şekilde başlamak için bir (ses ve koro repertuvarı) meydana getirmek lâzım olduğuna göre Cümhuriyet Halk Partisi, kompozitörlerin bu neviden eserlerini, teşkil etmiş olduğu jüride tetkik ettirerek muvafık olanları, telif hakkını vererek alacaktır. Telif hakkına mukabil eserlerin Parti ve Halkevi gayeleri için bastırma, plâkalara ve filme alma hakkı Partiye ait olacaktır.

İstenilen eserler şunlardır:

1 — Halk türkülerinin armonizasyonları.

Türküler iki yoldan armonize edilebilir:

A — Sade armonizasyon

B — Tevsili armonizasyon

Sade armonizasyonda türkü bir defa armonilenmekle iktifa olunur. Türkünün muhtelif güfteleri hep aynı şekilde söylenir.

Tevsili armonizasyonda melodinin her tekrarı yeni bir armonileme şekli arzeder. Bundan başka, bilfarz türküye bir başlangıç, bir enterlüt ve bir final ilâve olunur veya melodi bir tem olarak alınır ve bunun üstünde variyasyonlar yapılır.

İstenilen şekiller şunlardır:

İki sesli türküler sade veya tevsili

Üç sesli türküler sade veya tevsili

Dört sesli türküler sade veya tevsili

Ses ve piyano için armonizasyonlar sade veya tevsili,

Koro ve piyano için armonizasyonlar sade veya tevsili,

Ses ve oda musikisi için armonizasyonlar sade veya tevsili

Koro ve oda musikisi için armonizasyonlar sade veya tevsili

Ses ve orkestra için armonizasyonlar sade veya tevsili

II — Şarkılar ve marşlar :

Bu şarkılar ve marşlar piyano refakatiyle veya yalnız koro için olabilir. Piyanolu oldukları takdirde koro için de tanzim edilmeleri lâzımdır.

Bunların dışında kompozitörlerin Lied gibi ses için veya koro için orijinal kompozisyonları da istenmektedir.

Eserler bir mektupla birlikte Ankarada Cümhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliğine gönderilecektir.

Mersin'de bahar bayramı

Mersin, 2 a.a. — Bir mayıs bayramı, dün halkevlilerin, maarif mensuplarının ve köylülerin iştirakiyle Elvanlı nahiyesi merkezinde yapılmıştır. Etraftaki 24 köyden gelen bini mütecaviz halk bahar bayramına iştirak için burada toplanmışlardı. Bayram çok eğlenceli olmuş ve halkevi gençleri tarafından (Himmetin oğlu) piyesi temsil edilmiştir. Bu toplantıdan bilistifade köylülerin sıhî durumları gözden geçirilmiş ve kendileriyle istifadeli hasbihaller yapılmıştır. İçlerinde bir Bayan Dr. bulunan halkevine mensup bayanlar köy evlerini birer birer dolaşarak evlerin sahipleriyle çok samimî konuşmalar yapmışlardır.

Ege ressamlarının yıllık resim sergisi

İzmir; 2. a.a. — Ege ressamlarının senelik resim sergisi dün Halkevi salonunda merasimle açılmıştır. Merasime vali B. Ethem Aykut riyaset etmiş ve ressamlar teşebbüslerinde muvaffakiyet temenni eden bir söylev vermiş ve sergiyi açmıştır. Bu sene sergide 175 eser teşhir edilmektedir.

Yüzde beş faizli 1938 tahvillerinin dördüncü keşidesj

Maliye Vekâleti ve Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasından :

Yüzde 5 faizli ve ikramiyeli 1938 tahvillerinin dün Merkez Bankası binasında Maliye Vekâleti, Merkez Bankası ve diğer bankalar mümessilleriyle Noter huzurunda yapılan dördüncü ikramiye ve ikinci amorti keşidesinde:

Numaraya	Lira
61.079	10.000
176.178	10.000
158.941	5.000
288.342	5.000
15.808	1.000
18.084	1.000
70.887	1.000
112.873	1.000
273.272	1.000
314.414	1.000
411.075	1.000
9.073	303
73.890	303
134.642	303
195.606	303
202.218	303
207.794	303
259.587	303
282.332	303
284.562	303
335.452	303
351.359	303
353.031	303
412.664	303

ve ayrıca 596 adet numaraya 40 ar lira ikramiye ve 9570 adet numaraya da amorti isabet etmiştir. (a.a.)

Belediye meclisinin dünkü toplantısı

Ankara belediye meclisi dün Fevzi Kütükçünün reisliğinde toplanmız ve ruznamedeki işleri görüşmüştür.

1940 masraf bütçe projesi de dün âzalara tevzi edilmiştir. Meclis önümüzdeki pazartesi günkü toplantısında bütçe müzakeresine devam edecektir.

Şehir, meydan, bulvar, cadde ve yollarının isimleri hakkında muhtelit encümenin hazırlamakta olduğu mazbata ve teklif de aynı gün meclis umumî heyetine verilmiş olacaktır.

Çocuk Esirgeme kurumunun yardımları

Çocuk Esirgeme Öurumu yardımları :

1940 yılı dördüncü ayında Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi polikinliğinde müracaatta bulunan 886 hasta çocuk muayene ve tedavi edilmiş ve 621 çocuğun diş bakım evinde dişleri muayene ve tedavi edilmiştir.

Süt damlasından her gün 170 yavruya 2355 kilo çocuk sütü verilmiş, 3 çocuğa 11 lira para yardımı ve 15 çocuğa elbise, ayakkabı, çamaşır verilmiş, 3271 çocuk ve anası kurumun sıcak banyolarından banyo almış ve 10,055 çocuk da çocuk bahçesinden istifade etmişlerdir.

Kurumun Keçiörendeki çocuk yuvasında 225 yavru da daimî bakım altında bulunarak bu suretle Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezinin bir ayda koruduğu çocuk sayısı 17,376 yı bulmuştur. (a.a.)

Talebelere verilen cezalar

Hususî mekteplerde muallimlerden bazılarının talebelerine, talimatnamelere uymıyan ve mürebbilik vasfına sığmıyacak şekilde ceza tatbikine kalkıştıkları görülmüştür. Hususî mekteplerde muallimler, resmî mektep muallimleri gibi tâlimatnamelerle meslekî icap ve zaruretlerle mukayyet olduklarını, bu kayıtlara riayet etmiyenler hakkında icap eden muamele yapılacağını Maarif Vekâleti alâkalılara bildirmiştir.

Peşin para ile ve Yüksek fiyatlarla müstahsillerin elindeki afyonlar satın alınacak

Ticaret Vekâletinden tebliğ olunmuştur:

Mutavassıtlar elinde bulunan seneler mahsulü afyonlar geçen Toprak Mahsulleri ofisi tarafından verilen fiyattan daha pahalıya mal muş bulunmasından, mutavassıtlar elinde bulunan malların kâmilen lanamadığı anlaşılmıştır.

Bunun üzerine Ticaret Vekâletince, Toprak Mahsulleri ofisi halen tavassıtlar elinde bulunan 1939 ve ha evelki seneler mahsulü afyonları peşin para ile ve daha yüksek fiyatlarla mübayaasına memur edilmiştir.

Toprak Mahsulleri ofisinin mübayaa şartları aşağıda gösterilmiştir.

1 — Afyonlar 1940 senesi mayıs hayetine kadar İstanbul deposuna lim edilmiş bulunacaktır.

2 — Bu müddet zarfında getir afyon depoya giriş sırasiyle mua neye tabi tutulacak, ince ve ka tefrik edildikten sonra usulü da sinde nümunesi alınarak tahlili ve nu müteakip tartısı ve katî tesell yapılarak bedelleri ödenecektir.

3 — Hikemî muayene netices mağşuş bulunan afyonlar mübaya dilmiyecektir.

4 — Bu afyonlar için takdir ed kıymet ince toplanmış olanların her morfin derecesi (40) kırk ku ve kaba toplanmış olanların beher fin derecesi (30) kuruştur.

5 — İstanbul haricinde bulunan tavassıt ve zürra elinde bulunan yonlarını bizzat İstanbul'a getir dikleri takdirde afyonlarının ipti ve katî teslim ve tesellüm muame bedellerinin tahsili için noterden saddak bir vekâletname ile İstan da münasip görecekleri bir müte vekil tayin edebilirler. (a.a.)

Kirayı arttıran bi malsahibi İstanbul'da mahkûm edildi

İstanbul, 2 (Telefonla) — Ev kirası artırmak suretiyle, koordinasyon heyetinin kararına ve Millî Korunma kanunlarına muhalif hareket etmekten suçlu, bulgar tabaasından Komendares hakkındaki muhakeme gün dördüncü asliye ceada netice di. Komandares Tahtakalede bir dükkânın sahibidir. Bu dükkânı altı nedenberi Davit Mizrahi adında fırçacı, 20 lira aylık kira ile kulla maktadır. Dükkân sahibi bu sene racısı ile yeni kontrat yaparken, bedelini 30 liraya çıkartmak istem tir. Ve neticede 27 lira üzerinden laşmışlardır. Fakat Millî Korunma nunu, geçen seneki kira bedeller zam yapılmasını şiddetle menettiğ den bulgar mal sahibi şöyle bir mu zaaya başvurmuştur.: Kontrat 20 lira üzerinden yapılmış, fakat vadi borçu göstererek ayrıca kendi den her ay 7 lira ödemesi için b almıştır.

Bu enteresan dâva bugün neticel di, suçlu bulgar dükkânının bir se lik kira bedeli olan 240 lira ağır p cezası ödemeğe tecili kabil olma üzere mahkûm oldu.

Yardımsevenler cemiye menfaatine konser

10 mayıs 1940 cuma günü saat 21 Halkevi tiyatro salonunda, profesör M Fenmen ve Vinkler tarafından Dr. P toryusun idaresindeki riyaseticümhur lârmonik orkestrasının refakatiyle bir yano ve keman konseri verilecektir.

H A V A

Bahar yağmurları ve sıcaklar devam ediyo

Dün şehrimizde hava umumiyetle bulutlu geçmiş, rüzgâr şimalî garbiden niyede üç metre kadar hızlaşesmiştir. nün en yüksek sıcaklığı 18 derece kayd dilmiştir. Yurtta doğu bölgelerle Akd sahillerinde hava açık Trakyada kap diğer yerlerde çok bulutlu geçmiştir. Y mi dört saat içindeki yağışların me murabbalarına bıraktıkları su miktar orta Anadolu bölgesinde 1-3, cenubu ki Anadoluda 2-8, doğu Anadoluda 1- Karadeniz kıyılarında 2-21 kilogram sındadır.

Rüzgârlar Çanakkalede poyrazdan na şeklinde, diğer yerlerde umumiyetle mal istikametinden saniyede en çok 7 m re kadar hızla esmiştir.

En yüksek sıcaklıklar Sivasta 10, ve Giresunda 11, Çanakkalede 13, Burs 16, İzmirde 18, Urfada 21, İskenderun 23, Adanada 24 derecedir.

Bahar bayramı

Evelki günü sünbülî bir hava içinde geçirdik. Yeni yeşeren ağaçlardaki yarı filizi, yarı yeşil yapraklar biraz mat, parmaklıkların üzerinden sarkan salkımların mor rengi biraz donuktu. Fakat tabiatın eliyle hazırlanan bütün bu dekor arkasından yine tabiat suflörünün sesini duyabiliyordunuz :

— Bahardayız !

Binaların ve nakil vasıtalarının üzerinde dalgalanan bayraklarla yakalarında birer rozet, geniş cadde ve meydanlarda dolaşan şehir halkı da tabiatın kulağına şunu fısıldıyor gibi idiler :

— Bahar bayramındayız !

1 Mayıs'ı dünyaya gençlik, zindelik ve neşe getiren baharı kutlamak için resmen bahar bayramı olarak kabul eden biricik memleket Türkiye'dir. Ve tabiata renk, hayata hız, çiçeklere koku, kuşlara nağme, şairlere ilham getiren bu güzel mevsimin bu hakkını yalnız Türkiye Cümhuriyeti'nin kanunları tanımıştır.

Sulhün klâsik sembolü zeytin dalı diye tanıladursun, bir deste meneksenin, bir küme salkımın, bir dizi papatyanın da onu hatırlatacağını inkâr edebilir misiniz ?

YANKILAR

Evelki gün, çiçekleri, çimenleri, kuşları ve bütün bir tabiatın neşesi ile birlikte Türkiye, resmî bahar bayramını barış içinde kutladı.

Darısı gelecek yılların başına !

*

İlmî bir mecmua!

Bizim küçük ilânlarda okunmuştur:

"İlmî bir mecmuada neşriyat müdürlüğü yapmak istiyenlerin muvazzah adresleriyle falan posta kutusuna mektup yazmaları....."

— Çıkarılmak istenilen şey?

— İlmî bir mecmua!

— Öyle olduğu halde müteşebbisleri arasında bir tek diplomalı yok demek!

*

"Terfi" !

Arapçadan aldığımız bir takım kelimeler vardır ki klişe halinde dile yerleşmiştir. Meselâ " terfi „ kelimesi bunlardan biridir. Halkın ağzına giren bu kelimeyi, " teğmenlikten üstteğmenliğe terfi ", " baremin sekizinci derecesinden yedinci derecesine terfi „ gibi, zaman zaman kullanırız.

Fakat şu terkibe ne buyurursunuz ? " Köprünün terfii „ Karaköy köprüsünün yükseltileceğini haber vermek istiyen bir gazete böyle diyordu da . . .

*

Müthiş bir rakam!

Harp dolayısiyle İngiltere'nin bir senelik bütçesi 2,000,000,000 ingiliz lirasına yükselmiştir. İki milyar sterling ! Astronomik bir rakam !

Bu adedin ne kadar büyük olduğunu gözünüzün önünde canlandırabilmek için, gelin, sizinle bir hesap yapalım: İsâ'nın doğumundan bugüne kadar yalnız 1,492,704,000 dakika geçmiştir. Demek ki hıristiyan peygamberinin doğduğu dakikadan itibaren her dakika başında bir ingiliz lirası harcansaydı, bu paranın mecmuu yine yeni ingiliz bütçesinden az olacaktı !

Yalan!

Edip ve muharrir Burhan Cahit, " yalan, şüphe yok ki, zekânın iğrenç mahsûllerinden biridir. „ diyor.

Halbuki edip ve muharrir Oscar Wilde, yalanı sanatın, şiirin ve edebiyatın kaynağı olarak tavsif eder ve insanlarda yalan söylemek kudreti azaldıkça sanat seviyesi de düşer, kanaatindedir.

Bu vesile ile Fuzulî'nin beytini de tekrarlıyalım :

Ger derse Fuzuli ki güzellerde vefa var
Aldanma ki şair sözü elbette yalandır.

Eğer Wilde'e inanırsak hepimizin az çok yalancı sayılmamız lâzım. Burhan Cahit'e inanırsak, onun romanları da dahil, bütün edebî eserleri birer tarih sayfası gibi hakikî saymalıyız !

*

Balık bayramı!

Bir balık bayramı yapılmasını hararet ve ısrarla tavsiye eden bir İstanbul gazetesi, binlerce balığın denize döküldüğünü de yazıyordu.

Şu halde kendiliğinden bir " balık kurban bayramı „ olmuş !

T. İ.

DIŞ POLİTİKA

Yirmi beş sene evel

Bugün İtalya, tam yirmi beş sene evelki günlerin heyecanlı atmosferi içinde bulunmaktadır. 1914 harbi çıktığı zaman, İtalya Almanya'nın müttefiki idi. Fakat İtalya, bir bahane ile harbe iştirâk etmedi. Ve askerî harekât temuzun sonlarına doğru başladıktan sonra, Berlin vasıtasile Avusturya'dan Trentino'yu istedi. Avusturya, henüz, İtalya'ya toprak vermeğe razı olacak kadar yıpranmamıştı. Ve hariciye nazırı Berchtold, İtalya'nın teklifini reddetti. Birinciteşrinin (1914) on altısında ölen San Giuliano'nun yerine hariciye nazırlığına geçen Sonnino, ötedenberi, müselles ittifakın taraftarı olmakla beraber, Başvekil Salandra tarafından İtalyan haricî politikasının hedef ve istikameti hakkında vazedilen şu meşhur düstur ile âmil olmıya karar verdi:

— İtalya bütün hislerden tecerrüt ederek yalnız "mukaddes hodkâmlık" ile âmil olacaktır.

Yeni hariciye nazırı enerjikti. Fakat Trablusgarp muharebesinde İtalyan ordusu yıprandığından birkaç aylık bir hazırlık devresinin geçirilmesine lüzum gördü ve pazarlığı yavaş yavaş yapmıya karar verdi. Sonnino, Trentino hakkında selefi tarafından ileri sürülen teklifi tekrar etti. Avusturya gene razı olmadı. İtalyan hariciye nazırı, Avrupa'nın harp dışında kalmış yegâne büyük devleti sıfatiyle, İtalyanın pazarlıktaki kuvetini takdir ediyordu. Binaenaleyh kânunuevel ayı içinde ağır basmıya başladı. Berlin de Viyana'yı tazyık etti. Fakat Berchtold hâlâ inat ediyordu. Nihayet Avusturya hariciye nazırlarının en kabiliyetsizlerinden biri olan Berchtold, 13 ikincikânun 1915 te azledildi. Ve yerine Burian geçti.

Almanya İtalya'nın vaziyetinden endişe etmeğe başladığından italyan dostluğiyle mâruf eski başvekil Bülov inzivasından çağrılarak hususi vazife ile Roma'ya gönderildi. Aynı zamanda merkez partisi liderlerinden Erzberger de Roma'ya gitti. Ruslar Galiçya'da ilerliyorlar ve bu ilerleyiş de Romanya'nın vaziyeti üzerine tesir yapacak gibi görünüyordu. Bundan endişe eden Burian, 9 martta İtalya ile müzakereye girmeğe hazır olduğunu bildirdi. Fakat bu arada İtalya'nın şartları ağırlaşmıştı. Çünkü şubatın sonlarına doğru Londra'da İtalya ile ingilizler ve fransızlar arasında görüşmeler başlamış ve itilâfçılar, İtalyaya daha çok elverişli teklifler yapmışlardı. Nihayet 10 nisanda (1915) İtalya, Avusturya'ya şartlarını bildirdi: cenubî Tirol'ü, Goriçya'yı, Gradisça'yı, Triyeste'yi, Dalmaçya dahilindeki bazı adaları ve Arnavutluk'ta Avlunya'yı istiyordu. Aynı zamanda Avusturya, Arnavutluk ile her türlü alâkasını kesmeli idi. Burian, bu ağır şartlar karşısında şaşırdı. Ve vakit kazanmak için derhal cevap vermedi. Fakat zaman Avusturya'nın aleyhine çalışan bir unsurdu. Çünkü rus orduları, Avusturya'ya ağır darbeler indiriyorlar, Avusturya'nın vaziyeti nâzikleşiyor ve nâzikleştikçe de İtalya'nın şartları ağırlaşıyordu. Bu pazarlığın garip ve bugün ibret ile üzerinde durulacak bir tarafı şu idi ki, İtalya başlıca Rusya'nın Avusturya'yı tazyıkı neticesinde bu emellerine nail oluyordu. Halbuki eline geçirdiği toprakların bir kısmı ötedenberi Sırbistan'a ayrılmıştı. Sırbistan ise, Rusya'nın himayesine mazhardı. İtilâf devletleriyle İtalya arasında şubattan nisanın sonuna kadar devam eden müzakerelerde rus hariciye nazırı Sazanof, Sırbistan'ın haklarını ve menfaatlerini korumak için daima müdahale etmiştir. Fakat bir taraftan Avusturya'nın varisi olacak yeni Yugoslavya namına müdahale ederken, diğer taraftan da Çarlık orduları Avusturya'yı sıkıştırdığından İtalya'ya pazarlıkta ağır basmak fırsatını vermekte idi. Yani Rusya'nın bu tazyıkından çarın himaye etmek istediği Sırbistan değil, İtalya istifade ediyordu. Ve 28 nisanda Londra'da imzalanan muahede Sırbistan'ın aleyhine o derece ağır hükümleri ihtiva ediyordu ki, bu muahedenin şartları Sırbistandan gizlendi. İtalya'nın harbe iştirâkini temin için 28 nisanda imzalanan Londra muahedesinin şartları şöyle hulâsa edilebilir:

İtalya'ya şunlar veriliyordu: Trentino, Brenner geçidine kadar, cenubî Tirol. Tiryeste, Goriçya, Gradisça, İstria, şimali Dalmaçya ve karşısındaki adalar ve Avlunya. Cenubî Dalmaçya sahilleriyle karşısındaki adalar askerlikten tecrit edilecekti. İstriya'dan başlıyarak Fiume de dahil olduğu halde Dalmaçya'ya kadar uzanan sahil müstakbel Yugoslavya'ya bırakılacaktı. Arnavutlukta İtalya'nın himayesinde muhtar bir hükümet kurulacaktı. İtalya bu hükümetin haricî münasebetlerini idare edecekti, fakat şimalden bazı mıntakaların Sırbistan'a cenuptan da bazı mıntakaların Yunanistan'a bırakılmasını kabul ediyordu. Bu noktada Fransa ve Rusya ısrar etmişlerdi. On iki adanın mülkiyeti tanınıyor. (Bu adalar malûm olduğu üzere, Trablusgarp muharebesi sırasında İtalya tarafından işgal edilmişti) İngiltere, Fransa ve Rusya, İtalya'nın Akdeniz'deki menfaatlerini tanıyorlar. Osmanlı imparatorluğu parçalanırsa, Antalya vilâyeti İtalya'ya bırakılıyor. Eğer taksim edilmez de nüfuz mıntakasına ayrılırsa, İtalya'nın menfaatleri nazarı itibare alınacaktı. Trablusgarbı Uşi muahedesiyle ele geçirmişti. Devletler bunu tanıyorlardı. Eğer Afrika'daki alman müstemlekeleri taksim edilirse, İtalya'ya da hisse verilecekti. İngiltere elli milyon ingiliz liralık bir istikraz veriyor. Almanya'dan harp sonunda alınacak olan tazminattan İtalya'ya hisse veriliyor. İtalya, Papanın, sulh lehinde herhangi teşebbüste bulunmasına mâni olmayı vâdediyor. Muahede gizli tutulacak ve İtalya bir ay içinde harbe girecekti.

İşte İtalya'nın harbe iştirâkini temin eden ağır şartlar bunlardır. İngiliz Başvekili Asquith bu şartlar hakkında diyor ki:

— Fransızlar ve biz Almanya ile hayat memat mücadelesine girmiş bulunuyorduk. İtalya da daha ehven şartlarla bize yardıma hazır değildi.

Fakat bundan sonra İtalya'nın harbe iştirâkini temin edecek olan mücadelenin en hararetli safhası geliyor. Çünkü İtalya'da kuvetli bir zümre bitaraf kalmıya taraftardı. Ve İtalya'nın kuvetli politikacılarından Giolitti de bunlar arasında id. Diğer taraftan Almanya ve Avusturya da paçaları sıvayarak İtalya'ya aşağı yukarı her istediğini verdiler. Sulh taraftarlarının mukavemeti karşısında Salandra 13 mayısta istifa etti. Ve ekseriyeti sulh taraftarı olan meclisin, reisi, kırala başvekâleti Giolitti'ye vermesini tavsiye etti. Fakat kıral tekrar Salandra'yı başvekil yaptı. Bu arada harp taraftarlarının en gürültücüsü olan şair Dannunzio da Romaya gelmişti ve harbe iştirâk lehinde tahrikâtta bulunuyordu. Mesele sokağa intikal etti. Harp tahrikâtçıları o kadar azıttılar ki, sulh taraftarları ve bu arada Giolitti, hayatını kurtarmak için Roma'dan kaçmıya mecbur kaldı. Salandra kabinesi de nihayet 17 mayısta harbe karar verdi ve 23 mayısta da Avusturyaya karşı harp ilân edildi. Hâdiselerin garip tecellisidir ki İtalya, tam yirmi beş sene sonra, aynı ayın aynı günleri içinde aynı mesele üzerindedir. Bu defa harp mi, sulh mu?

— ?...

A. Ş. ESMER

DÜNYA HABERLERİ

1 Mayıs bayramında 350.000 kişi önünde

B. Metaksas bir nutuk verdi

Atina, 2 a.a. — Atina ajansı bildiriyor:

Başvekil Metaksas'ın, 1 mayıs günü, Pire'de, 150 bin işçi ve büyük halk kalabalığının teşkil ettiği 350 bin kişi karşısında söylediği nutkun resmî metninde, harbin akislerine dair aşağıdaki sözleri vardır:

Başvekil, nutkunun başlangıcında demiştir ki:

"— Bugün bizim için tam bir nikbinlik varsa da, bütün başka havalar, harp dumanlariyle, endişe ile, bütün beşeriyetin âtisi hakkındaki muztarip düşünceleriyle doludur. Zira, bu harp, beşeriyet tarihinin gördüğü öteki harplerin hepsine faiktir. Bu harp, filân veya falânın, az çok büyük bir toprak kazanmasını intaç edecek değil, bütün beşeriyetin, bilhassa asırlarca zamana şâmil âkıbeti üzerinde müessir olacaktır. Demek oluyor ki bütün insanların kalblerinde ve ruhlarında hüküm süren endişe haklıdır. Biz de bu endişeleri duymakla beraber, bir nevi tesliyetimiz var ki, o da, Yunanistanın bu buhran ortasında eskisi gibi, büyük harpte olduğu gibi, tefrika ve zaaf içinde bulunmaması, tarihinde hakikaten nâdir bulunur bir kuvete ve itimada sahip devlet halinde olmasıdır.

Metaksas, nutkunun sonuna doğru şöyle demiştir:

"— Harp, bizi, programımızın tatbikinden alıkoymıyacaktır. Fakat Yunanistan, tamamiyeti ve istiklâli tehdit edildiği takdirde harbe girmek mecburiyetinde kalırsa, — ki hakikî yunanlılar gibi karşı koyacak olduğumuz bu imtihanın tahakkuk etmiyeceğini ümit ve temenni ederim — evet, eğer Yunanistan, büyük millî gayelerle harbe iştirâk ederse, 4 ağustos 1936 da çizilen programı, bu sebeple katiyen elden bırakmıyacağız. Harp ortasında bile onun tatbikine devam edeceğiz.,,

İtalya gayrimuharip vaziyetini değiştirmiyor

(Başı 1 inci sayfada)

Mamafih, askerî ve siyasî mahafil, italyan siyaseti hakkında tahmin yürütülemiyeceğini ve bu siyasetin anî surette değişebileceğini söylemektedirler.

Sumner Welles'in beyanatı

Vaşington, 2 a.a. — Sumner Welles, birleşik Amerika'nın Roma elçisi Phillips'den Musolini ile yaptığı son mülâkat hakkında henüz hiç bir rapor almadığını bugün gazetecilere beyan etmiştir. Mamafih, vaziyet icap ettirirse, elçinin duçeden mülâkat istemesi için kendisine talimat verildiğini ilâve eylemiştir.

İtalya elçisi prens Colonna, Sumner Welles ile görüşmüştür. Elçi, bu mülâkattan sonra, Rozvelt ile görüşmek üzere Welles ile birlikte beyaz saraya gitmiştir.

Roma temaslarının uyandırdığı alâka

Nevyork; 2, a.a. — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Bütün matbuat, dün Birleşik Amerika'nın Roma elçisi Philipp ile Musolini arasında vukubulan mülâkata bilhassa ehemiyet atfetmektedir. Siyasî ve diplomatik mahafil, bu hâdise ile çok alâkadar olmaktadır.

Roma'daki Amerika elçiliği mahafili, Philipp'in ziyareti ile Akdeniz-deki ingiliz tedbirleri arasında bir münasebet bulunmadığını söylemektedirler.

Nevyork Times gazetesi, Vaşington ile Roma arasında, münasebatın düzeltilmesi hakkında diplomatik bir görüş teatisi yapıldığını söylemektedir.

Bu gazeteye göre, bazı diplomatik mahafil, yeni bir ticaret anlaşması akdedilebileceği zannındadırlar.

Bu mahafil, böyle bir anlaşma akdinden evel, İtalya Habeşistan hâkimiyetinin tasdikini istediği takdirde Birleşik Amerika'nın bu talebi reddetmiyeceğini tahmin ediyorlar.

Amerika sefiri dün de Kont Ciano ile görüştü

Roma, 2 a.a. — Amerika Birleşik devletlerinin Roma büyük elçisi William Philipps, bugün italya hariciye nazırı Kont Ciano ile görüşmüştür.

B. Philipps, dün öğleden sonra B. Musolini ile de bir mülâkatta bulunmuştur.

Havas ajansı diyor ki:

Birleşik Amerika elçisi Philipps'in bu sabah Kont Ciano ile yaptığı mülâkat, kısmen dün Musolini ile vaki olan mülâkatının bir devamı idi.

Filhakika, Philipps ile Kont Ciano'nun, umumî vaziyet etrafında görüştükleri söylenmekte ve İtalya'nın Yugoslavya'ya taalluk eden maksatları hakkında, Kont Ciano'nun, itminan bahşedici beyanatta bulunduğu tahmin edilmektedir.

Malûm olduğu üzere son zamanlarda, İtalya'nın Yugoslavya aleyhinde bazı teşebbüslere geçmesi ihtimaline dair şayialar dolaşmıştı.

Diplomatlar arasında temaslar

Diğer taraftan, haber verildiğine göre, Fransanın Roma elçisi Poncet, Phlipps ile uzun bir mülâkat yapmıştır. Bu mülâkat, dost milletler diplomatları arasında yapılması mutad olan temaslar çerçevesi dahilinde, malûmat edinmek maksadiyle yapılmış bir ziyarettir. Poncet, bu ziyaretinde, Philippsin Kont Ciano ve Musolini ile yaptığı mülâkatlar hakkında malûmat almak istemiştir.

Polonya elçisi, Büyük Britanya ve Sovyetler Birliği maslahatgüzarları bugün Birleşik Amerika elçiliğini ziyaret etmişlerdir.

Bu diplomatların da Birleşik Amerika elçisi tarafından Mussolini ve Kont Ciano ile yapılan mülâkatlar hakkında malûmat almak istedikleri tahmin edilmektedir.

Kumpanyalara Ümitburnu yolunu takip etmeleri bildirildi

Londra, 2 a.a. — Kahire'den bildiriliyor:

Portsaid'e Süveyş seyrisefain kumpanyalarına ingiliz gemilerinin bundan böyle Ümit burnu yolunu takip edecekleri bildirilmiştir.

Kahire'deki ingiliz bahrî makamatı, İngiltere hükümeti tarafından ittihaz edilmiş olan tedbirlerin Akdeniz dahilindeki ticarî münakalâta şamil olmadığını beyan etmektedirler.

Kızıldeniz'deki ingiliz gemilerine Ümit burnu yolunu takip etmek suretiyle İngiltere'ye avdet etmeleri için talimat verilmiştir.

Müttefikler bütün ihtimallere karşı hazır

Londra, 2 a.a. — Yorkshire Post gazetesinin askerî muharriri diyor ki:

Almanlar, daha başlamadan evel Trondheim zaferini ilân etmişlerdir. Hitler bunun, müttefiklerin Akdenizde deniz hakimiyetini takviye için şimal denizindeki deniz tazyiklerini azaltmalarına kâfi geleceğini ümit etmiştir. Almanyanın İtalyayı harbe sokma teşebbüslerinin sebebi budur. Nazi entrikaları, İngiltereyi Akdenizde ticarî seyrisefaini azaltmağa mecbur bırakmıştır. Bu azaltmalar, İtalyan matbuatının hücumlarının bir hududu olması icabettiğini tasrih eylemiştir.

Manchester Guardian gazetesi diyor ki:

İngilterenin aldığı tedbirler, İngilterenin İtalyanın niyetlerinden korktuğu manasına alınmamalıdır. Bu, İngilterenin katî hattı hareketini bildirmektedir. İtalya, bu suretle, bizim bütün ihtimallere karşı hazır olduğumuz bürhanını görmüş olacaktır.

Mısır'ın aldığı tedafüî tedbirler

Kahire, 2 a.a. — Hükümetin, millî müdafaaya müteallik olarak ittihaz etmiş olduğu kararlar, bilhassa İskenderiye ve Portsaidin ticaret ve münakalâtının kontrolü hakkındadır.

Mısırda ittihaz edilmiş olan ihtiyat tedbirleri hakkında beyanatta bulunan millî müdafaa nazırı, bu tedbirlerin tamamiyle tedafüî mahiyette olduğunu söylemiştir. Bu tedbirlerin şimdiki beynelmilel vaziyet dolayısiyle ittihaz edilmiş olup memleketin her hangi bir sürpriz karşısında kalmamasını temine matuf bulunmaktadır.

Casuslar idam olunacak

Dün akşam Londra radyosu Mısır'da alınan ihtiyat tedbirleri hakkında şu mütemmim malûmatı vermiştir:

Orduda izinler kaldırılmıştır. Stratejik mevkiler polis veya asker muhafazası altındadır. Casuslara karşı idam cezası tatbik edilecektir.

Belçika müttefiklerin aldığı tedbirlerden memnun

Brüksel, 2 a.a. — Bütün millet, İtalya'nın vaziyeti neticesinde, müttefikler tarafından Akdenizde alınan ihtiyat tedbirlerinden dolayı memnuniyet izhar etmektedir.

Bir sosyalist gazetesi, Musolini Hitler'e yardıma karar verdiği takdirde, bunun İtalya için ne kadar korkunç tehlikeleri dâvet edeceğini tebarüz ettirmektedir.

Belçika'daki kanaate göre, Birleşik Amerika elçisine verilen cevap bugün hususî bir ehemiyet taşımaktadır. Zira, İtalya'nın mesuliyetler yüklenmek zamanı gelmiştir.

Şimal denizinde

Fransızlar bir Alman denizaltı gemisini torpillediler

Paris, 2 a.a. — 2 Mayıs sabah tebliği: Kayda değer bir hâdise olmamıştır.

Fransız akşam tebliği

Paris, 2 a.a. — 2 Mayıs akşam tebliği: Keşif kolları faaliyette bulunmuşlar-dır. Vosges'lerde devriyeler arasında vukubulan müsademe de, lehimize neticelenmiştir.

Şimal denizindeki son harekât esnasında, torpido muhriplerimizden biri ağır hasara uğramıştır. Karakol gemilerimizden biri mayne çarparak batmıştır.

Diğer taraftan, bir denizaltımız, bir düşman denizaltısını torpillemiştir.

Amerika ve bu harbin sulhu

(Başı 1. inci sayfada)

verilmesini ve hür milletler nizamının teessüs etmesini isterler. Fakat müttefikler müşkülâta uğradıkça Amerika'da, bugün yardım, yarın her türlü fedakârlık gayretleri inkişaf edecek gözüküyor.

Uzun harbın henüz başlangıcındayız. Bütün kuvet hesapları, maddeten ve mânen, cihan mesnetlerini ellerinde bulunduran müttefiklerin lehindedir. Fakat eğer yeni ihtilâtlar vukubulursa, müttefikler cephesinin de ne gibi yeni iltihaklarla kuvetleneceği düşünülmek lâzımdır. Şimdiki bütün seyircileri, bir gün sahnede, facianm bizzat içinde görebiliriz.

Falih Rıfkı ATAY

Yurddaş!
Yurdunu seven, işini de sever!
Ulusal ekonomi ve Arttırma Kurumu

DÜNKÜ İSTANBUL Gazeteleri

(a.a.) Matbuat servisi

Cümhuriyet

İtalya'nın yeni Berlin sefiri

Nadir Nadi, bu başlık altında Dino Alfierinin Berlin büyük elçiliğine tayini üzerine Berlin, Roma ve Paris matbuatının tefsirlerini naklederek diyor ki:

"Görülüyor ki, Alfierinin Berline sefir olması, demokrasi memleketlerinde, İtalyaya karşı bir türlü zail olmıyan tereddütleri körüklemiş, bu milletin, günün birinde Almanya ile beraber harbe girmesi şüphelerini tazelemiş bulunuyor.

Bize kalırsa, İtalyaya karşı beslenen şüpheler pek haklı değildir. Hele Fransız muharrirlerinin, İtalyan milletine hitap ederek, ona menfaatlerini göstermeğe kalkması bütün bütün lüzumsuzdur. İtalya, hakiki menfaatlerinin nerede olduğunu şüphesiz herkesten iyi bilir. Nitekim, bugün Roma hükümeti tarafından takip edilen politika bunun açık bir delilidir. Roma, mütemadiyen tekrarladığı hareketler ve jestlerle şunu diyor:

— Ben, vaziyet tavazzuh edinciye kadar her iki tarafı da oyalamak istiyorum. Bu müddet zarfında hazırlıklı ve kuvetli olarak bekliyeceğim. Ne zaman galibiyet şanslarının bir cephede tebellür ettiğini görürsem ancak o zaman harekete geçeceğim.,,

Muharrir İtalyanın bugünkü intizar vaziyetinden beklediği menfaatleri tebarüz ettirerek diyor ki:

Faşist hükümeti, zafer güneşini Berlin tarafında görmedikçe harbe girmez. Bununla beraber unutmamalıyız ki, şayet günün birinde italyan ordusu alman ordusu ile birlikte bilfiil harbe girerse, bundan, zafer güneşinin mutlaka Siegfried hattı üzerinde doğacağı mânası da çıkarılamaz.

İtalyan görüşünün doğru olup olmadığı da ayrı bir bahis teşkil eder.,,

VAKİT

Söz Musolini'nindir

Asım Us, bu başlık altında, son siyasî hâdiseleri izah etmekte ve Fransız başvekilinin ve gerek âyan meclisinin hariciye encümeninde, gerek mebusan hariciye encümeninde italya ile anlaşma lehinde sözler söylediğini nakletmektedir.

Muharrir diyor ki:

"Fransız başvekili, Fransız - İtalyan münasebetlerini bu şekilde tasvip ederken ingiliz hariciye nazırı Lord Halifaks da İtalyanın Londra büyük elçisi Bastiyanini ile görüşerek iki memleket arasında geçen mart ayı zarfında başladığı halde kömür meselesinin meydana çıkması üzerine inkitaa uğrıyan iktisadî müzakerelerin yeniden ele alınmasını teşvik etti. Ve bu hususta Roma hükümeti tarafından bildirilecek güçlüklerin ingiliz hükümetince dikkate alınarak bertaraf edilmesine çalışacağı vadinde bulundu.,,

Bu iki hâdise yanyana getirilirse müttefiklerin italya ile ihtilâflı nokta bırakmamak istedikleri neticesi anlaşıldığını çıkaran muharrir, italya matbuatının neşriyatını, korporasyonlar meclisinde faşist erkânının beyatını ve nihayet Dino Alfieri'nin Berlin sefaretine naklini şayanı dikkat birer mesele olarak tetkik ederek makalesinin sonunda diyor ki:

"Müttefik devletler harbin Akdenize sirayet etmesi ihtimali karşısında mesuliyeti kendi üzerlerine almak istemiyorlar. Bir taraftan Fransanın diğer taraftan İngilterenin İtalyaya karşı bir anlaşma zemini hazırlamalarından çıkan mana budur.

Şimdi söz Musolinindir.,,

İKDAM

Norveç harbi ve İtalya

Abidin Daver, bu başlık altında, Deyli Telgraf gazetesinin yazdığı bir makaleden bahsetmektedir.

Bu makaleye nazaran Almanların Norveçteki yıldırım harbi muvaffak olsaydı, sıra Macaristan ve Romanyaya gelecek ve İtalya da Dalmaçyaya saldıracaktı.

Muharrir diyor ki:

"Demek ki Norveçteki harp alman zaferi ile neticelenirse İtalyanın da harbe girmesi ve ateşin Balkanları tutuşturması ihtimali vardır. Filvaki Norveçin mukavemeti ve müttefiklerin müdahalesi bu ihtimali, büsbütün ortadan kaldırmamış, şimdilik uzaklaştırmış ve tecil etmiştir. Sözün kısası vaziyet, Norveçte cereyan eden muharebelerin neticesine bağlanmış oluyor. Bu muharebeler Almanların galebesiyle neticelenir de müttefikler Norveçten atılırsa İtalyanlar da harbe girecekler ve Balkanlar da mücadele sahnesi olacaktır. Norveçte müttefikler muzaffer olurlarsa, italya, maceraya atılmaktan vazgeçecek ve harp avrupanın cenubu şarkisine gelmiyecektir.,,

İtalyan matbuatının daha bidayetten beri bir zafer şeklinde göstermiye çalıştıkları Norveç harekâtının Almanyaya verdiği zayiatı mevzuubahs eden muharrir diyor ki:

"Norveç harekâtı müttefiklerin donanmasını azim zayiata uğratmadığı gibi bu donanmanın deniz hakimiyetini izale edememiştir. Donanma bazı zayiata uğramışsa da bu, Almanlarınkine nisbetle çok ehemiyetsizdir. Ve İngiltere ile Fransa şimal denizinde olduğu gibi Akdenizde de hakim vaziyettedirler.,,

Yeni Sabah

İtalya'nın bugünkü vaziyeti

Hüseyin Cahit Yalçın, bu başlık altında diyor ki:

"Harp başlıyalıberi İtalyada bir sinir buhranı hüküm sürüyor denilebilir. Bu bazen şiddet peyda eder, feryat ve tehdit ile kendini gösterir. Bazan sükûnet bulacak hissini verir. Her halde anlaşılıyor ki İtalyada için için kaynıyan bir dert vardır. Bu nedir ? Sarih surette bilmiyoruz. Tahmin yapabilmek için İtalyan matbuatından akseden mütalealara bakıyoruz. Fakat onlara da akıl erdirmek kabil değildir. Son günlerde, italyan ruhu gene böyle hâd bir buhran devresi geçiriyor.,,

İtalyan gazetecilerinden birinin italya gibi bir memleketin ilânihaye harp harici kalamıyacağı şeklindeki sözlerine ilişen muharrir diyor ki:

"Harbe iştirak etmek lâzımdır, değil midir? Tabii buna karar vermek İtalyanlara ait bir haktır. İtalyan vatanının menfaati namına neyi münasip görürse onu yapacaklardır. Fakat böyle hareket etmiyorlar. Muttasıl, biz bitraf değiliz, sadece harp hariciyiz. Fakat nihayete kadar böyle kalmıyacağız, diyorlar. Bunu ilân etmekten ne fayda beklediklerini anlıyamadığımızı itiraf mecburiyetindeyiz.,,

İtalyanın aklına geldiği ve işine uyduğu zaman harbe girmesine kimsenin mani olamıyacağına nazaran, bu şekildeki ilânları manasız gören muharrir diyor ki:

"Muttasıl, ben harbe gireceğim, girmeden duramam demekle bir şey istihsal edilemez. Bu haberi alan memleketler hemen Romaya koşup İtalyayı harbe girmekten vazgeçirmek için kimisi bir müstemleke kimisi bir ada, kimisi bir sahil kimisi de koca bir vilâyet takdim edemez.

Ruzveltin üçüncü defa seçilmesi ihtimali kuvetleniyor

Vaşington, 2 a.a. — Ruzvelt'in cümhurreisliğine üçüncü defa olarak seçilmesine başlıca mani teşkil eden reis muavini Garner'in namzetliği kaldırılmıştır. Ruzvelt'in tarafdarları ile Garner'in seçim mücadelesi müntehipleri arasında bir anlaşma vuku bulmuştur. Yalnız Jorj Vaşington'un devlet reisliği vazifesini arka arkaya üç defa deruhte etmekten imtina göstermesi suretiyle yerleşen sağlam ananeyi Ruzvelt'in bozup bozmıyacağı henüz malûm değildir.

Her şey B. Ruzvelt'in kararına bağlı

B. Ruzvelt'in üçüncü defa olarak Reisicümhur intihap edilmesine taraftar olanlarla buna muarız olan Reisicümhur muavini Garner'in etrafında toplanmış bulunan muhafazakâr demokratlar arasında bir anlaşma hasıl olmuş ve muhafazakâr demokratlar, bu iddialarından vazgeçmişlerdir. Şu halde B. Ruzvelt'in üçüncü defa olarak reisicümhurluğa namzetliğini koymasının başlıca manii ortadan kalkmıştır.

Bu anlaşmadan B. Rozvelt, iki mühim fayda elde etmektedir:

1— Demokrat fırkasının vahdeti kurtulmuştur. Fırka, intihabata çok müsait şerait dahilinde girecektir.

2— B. Ruzvelt, namzetliğini koyduğu takdirde kazanması ihtimali çok kuvetlidir. Bu suretle George Washington tarafından üçüncü defa reisicümhurluğa namzetliğini koymaktan imtina etmek suretiyle vücude getirilmiş olan anane ortadan kalkmış olacaktır.

Şu halde herşey, Reisicümhurun vereceği karara bağlıdır.

Tuna sularında

Mavna şekline konmuş silâhlı Alman gemileri !

Londra, 2 a.a. — Reuter ajansının diplomatik muhabiri, müsellâh alman karakol gemilerinin motörlü mavna şekline kalbedilerek Tuna sularına girdiklerini ve bunlardan bir kaçının, Bulgaristan'ın Rusçuk limanında bulunduklarını haber vermektedir.

Almanların, Tuna kontrolüne iştirâk etmek istedikleri malûmdur. Fakat, Tuna beynelmilel komisyonu, Tuna sahildarı memleketlerin kendi suları üzerindeki kontrolü kendileri yapmaları hususunda mutabık kalmıştı.

Alman karakol gemilerinin Tuna sularına gelmeleri, alman hükümetinin, sahildar memleketler otoritesine ve Tuna komisyonunun salâhiyetine hiç kıymet vermediğini gösteren bir hareket şeklinde telâkki edilmektedir.

Tuna üzerindeki gemi seferleri ve Bulgar hükümeti

Sofya, 2 a.a. — Bulgar hükümeti, Tuna üzerindeki seyrisefain müşterek kontrolünü temine matuf macar tekliflerine karşı kendi noktai nazarını henüz bildirmemiştir. Resmî mahafil, alâkadar bulgar servislerinin meseleyi tetkike devam ettiklerini söylemektedir.

Bulgar hükümeti haberi tekzip ediyor

Sofya; 2. a.a. — Bulgar ajansı, adî yelkenli kıyafetine sokulmuş alman karakol gemilerinin Tuna üzerinde Ruscuk bulgar limanına demirlemiş oldukları hakkında Royter ajansının 1 Mayıs tarihinde verdiği haberi en katî surette yalanlamağa selâhiyettardır.

Yunanistan'da bir Mayıs bayramı

Atina, 2 a.a. — Bir mayıs günü bütün Yunanistanda, bütün halkın geniş mikyasta iştirakiyle kutlanmıştır.

Tezahüratçılar, her tarafta kırala ve millî hükümete bağlılıklarını teyit etmişlerdir.

Başvekil Metaksas, Pirede 150.000 işçiye hitaben söylediği nutukta, hükümetin işçiler için sarfettiği mesaiyi tebarüz ettirmiş ve demiştir ki: "— Yunanistan sulh istiyor ve ancak tamamiyetini müdafaa için harbe girebilir.,,

Amerika'nın Sovyetlere bakır ihracatı azaldı

Londra, 2 a.a. — Amerikanın Sovyet Rusyaya yapmakta olduğu bakır ihracatının geniş mikyasta tenezzül etmesi Londrada memnuniyetle karşılanmıştır. Çünkü eksperler, bu bakırların Rusyadan Almanyaya sevkedilmekte olduğuna kanidirler.

Amerikan istatistikleri, Vladivostok yolu ile yapılmakta olan ihracatın 1940 senesinde 26.000 ton iken geçen mart ayında 5600 tona düşmüş olduğunu göstermektedir.

Yazan: Neşet Halil ATAY

Birleşik Amerika'da iç turizm için yapılanlar

Büyük şehirlerde yaşayan

Zengin, orta halli vaya fakir her Amerikalı bir turisttir

Eğlence ve istirahat parkları, tarihî parklar, hayvan parkları, Cavlar, ormanlar, göller, kür şehirleri, ranchlar.. ilh.. ilh... Bir kaç diğeri gibi Wyoming devletine de çiftliklerinden ve sürülerinden fazla gelir temin e - den bütün bu menabii size; "Birleşik Amerika'da iç turizm için yapılanlar" başlığı altında anlatmağı tercih ediyorum.

Evelâ turist! Birleşik Amerika'da turist zengin, fakir, orta halli büyük şehirlerde yaşıyan halkın hepsidir. Amerika şehirlerinde hayatın her safhada çok maddileşmiş ve şehirliler için tahammül edilmez derecede monotonlaşmış olduğuna fırsat buldukça işaret etmiştim.

Amerika şehirlerinde amerikalının kafasını işleterek ve iş yorgunluğunu bu kafa işletme zevkiyle telâfi ederek çalıştığı pek az iş sahası vardır. Fabrika, Amerika'da insan iradesine yüzde doksan sekiz hâkim bir makine müessese, fabrika dışındaki hayat da zevke göre çalışmak, zevke göre giyinmek, yemek ve eğlenmek imkânları makinenin inkişafı nisbetinde aza - lan bir nevi manevî esaret rejimidir.

Büyük bir makinenin deliğine bir kaç kuruş atarak bir tabak yemek almak ve yemek güzel ve eğlenceli Amerika hikâyelerinden biridir. İşin pek derinine gitmek istemiyenleri tekniğin bu ileri merhalesi biraz da şaşırtır.

— Bir kaç sent attınız mı ne isterseniz o çıkar?

Dile benden'in bir başka türlüsü. Aradaki fark şudur: evelâ makineye bir kaç sent atınca ne isterseniz o çıkmaz, makinenin içinde neler varsa bunlardan biri çıkar. Sonra yemek makinenin içinde nasıl ise öyle çıkar. Fazla veya az pişmiş, az veya çok garnitürlü... Şimdi bir de bir yemeğin büyükçe bir liste içindeki yemekler arasından seçilebileceğini, hattâ garsona yemeğin şöyle veya böyle olması hakkında emirler de verilebileceğini düşününüz; makinenin hayatına gir - dikçe insanı nasıl şahsiyetsizleştirdiğini daha vuzuhla tesbit edebilirsi - niz.

Bereket versin ki, Amerika'da ye - mek yenecek yerlerin hepsi böyle değildir. Bir çok lokantalarda garsona, yemek şöyle veya böyle olsun diye pek emirler veremezsiniz (çünkü he - men her türlü yemek fabrikada hazırlanır, lokanta mutbağında ısıtılır) ama, listedeki bir kaç yemekten birini seçebilirsiniz.

Amerika'ya gitmeden ve aralarına karışmadan önce herkes gibi ben de; amerikalıların o garip giyinişlerini, on yedi yaşındaki torunu gibi giyinen amerikalı büyük anayı, talebesi gibi giyinen profesörü, damadı gibi giyinen kayınpederi bütün bunları amerikalı kalabalığın giyime ehemiyet vermeme iktidariyle izaha çalışırdım. Ka - famdaki bu kördüğüm yavaş yavaş ancak Amerika'da ve bir kaç ay kaldıktan sonra çözülmeğe başladı. Gittikçe büyük amerikalı ekseriyetin başka türlü yapamadıkları için bu işi böyle yaptıklarını öğrendim.

İşte itaat, yemekte itaat, giyimde, eğlencede itaat... Siyasî hüriyetten mahrum memleketlerde seviye düşüklüğüne sebep olan şahsiyetsizleşme - nin bir başka türlüsü! Amerika'ya, makineye göresi! Bilhassa Amerika medeniyetini Avrupa medeniyetinden ayıran çıkıntıların en mühimlerinden biri!

Eski ingiliz başvekili Mak Donaldın ilk başvekil olduğu aylarda söylediği bir nutukta şu fıkralar vardır:

"Yalnız bir şeyi katiyen unutmamalıyız! Cemiyeti kurtaracak şeyin tenevvü ve şahsiyet olduğunu! Hepimizin yekdiğerimize benzediğimiz gün beşerî terakkilerin son günü olacaktır.... Münteyyiz vasıflarını, mef - kûrelerini, tesanüt ve yardım hislerini, şahsiyetlerini muhafaza ettiği halde aynı gayeye doğru aynı ilham ile yürümektir ki milletimizi kuvetli bulunduruyor, ancak bu haldir ki bizi kuvetli, canlı ve hayata mensup bir millet yapıyor...".

—.

Yabancıların kendileri hakkındaki ölçüleri ne olursa olsun amerikalılar vaziyetlerinden memnundurlar. Ma - hiyeten tabiî olarak şahsiyetlerini git - tikçe kaybetmiş olmaları onları pek üzmez. İçlerinde aşırı şahsiliği sosyal ve ekonomik inkişafa mani bir semeresiz dikbaşlılık, telâkki edenler bile vardır. Kaliforniya'da Dr. K. adında çok neşeli bir amerikalı ile "ki bu bir tıb doktoru idi ve bütün hayâtını petrol ve altın madeni aramakla geçirmiş fakat çok az şey bulmuştu" bunları konuşuyorduk;

— Yemeğimi de ben düşünürsem aşçıya ne kalacak?

diyordu.

— Siz yemeğinizin nasıl pişeceğini, elbisenizin nasıl dikileceğini evinizin nasıl yapılacağını ilh.. ilh.. düşünürsünüz ve bütün bunları düşünürken hiç farkına varmadan bu işlerin her birini ayrı ayrı sizden çok daha liyakatle yapabilecek bir ihtisas adamının meslekî inkişaf imkânlarını çelmelersiniz, cemiyetin yüksek menfaati herkesin her şeyi, az çok bilmesinde mi yoksa herkesin bir şeyi fakat iyi bilmesinde midir? Tesbit edilecek esas budur. Amerikada evler biribirine benzer, şehirler, sokaklar, giyim, eğlence, süs herşey biribirine benzer. Ama Amerika'da ev şehir, sokak, giyim, eğlence ilh... standardı dünyanın her yerinde olduğundan daha yük - sektir...

— Yeknasaklığın sebep olduğu, ruhî durgunluktan bahsetmek istiyo - rum!.

— Bahsin içine makine düşmanlarının kaybolan işçi endividüalizmi hakkındaki mersiyelerini karıştırmamak şartiyle!

dedi ve devam etti;

— Şahsen ben bu kanaatte değilim. Eğer makine tekemmül ettikçe hayata insanların şimdiye kadar alışma - dıkları yeni bir şekil veriyorsa bu, şeklini değiştiren cemiyetin değişme ihtiyacından başka neyi ifade eder? Madam ki, elimizde bir ucu müsbete (iptidaî insan hayatına) öteki muhayyele (ideal insan hayatına) dayanan bir terakki ölçüsü vardır. Şu ahlde niçin terakkiyi iptidaî insan hayatının tam tersi olarak anlayalım? İptidaî insan gıdasını kendi arar bulurdu, elbisesini evini vasıtalarını kendi ya - pardı, hayatını, malını kendi müdafaa ederdi. Aklının erdiği gibi yaşar, aklının erdiği gibi eğlenir veya ibadet ederdi. Şimdi mütekâmil ideal insana bu iptidaî insan karşısında tam şeklini vermeğe çalışınız! Ne demek istediğimi bilmem anlatabiliyor muyum? Avrupalıların makine Amerikası aleyhine söylediklerinden hiç birini doğru bulmuyorum. Şehir, iş yeri amerikalı için gittikçe sıkıntılı olu - yormuş! Olabilir, hattâ sıkıntı artabilir de!. Ne yapacaksınız? Geriye, iptidaî insana mı döneceksiniz?

Binlerce yıl makinesiz yaşamış insanın hayatını ve insanlık felsefesini makine devrinin insanına ve felsefesine uydurmağa imkân yoktur. İş yerinde sıkılan insan şehir dışına çıkacak, eğlenecek, kaybettiği iş zevkini cemiyetin ona temin ettiği diğer vasıtalarla telâfi edecektir. Spor, eğlence, turizm bütün bunlar medenî cemiyetlerin hastaneleri gibi gittikçe mecburî sosyal müesseseleri haline gelecektir.

İşte size, Amerika'da turizmin son yıllardaki inkişafını tam olarak anlatan amerikalı bir izah!

Bursa'da Belediye Meclisi âzaları şerefine ziyafet

Bursa, 2 a.a. — Yıllık toplantı devresini tamamlıyan belediye meclisi âzaları şerefine dün gece Çelik Palasta bir ziyafet verilmiştir. Ziyafette vâli, hükümet erkânı, Ankaradan gelen bazı profesörler de hazır bulunuyordu. Bu münasebtle söyledi - ği bir nutukta tarih ve sihat ve sanat bakımından beynelmilel şöhreti haiz olan Yeşil Bursanın tabii karakterini tebarüz ettiren belediye reisi, şehir meclisinin Bursa hakkında değerli kararlar aldığını anlatmıştır.

Belediye reisinin bu nutkuna cevap veren Bursa vâlisi, ezcümle şunları söylemiştir: "— Türk milleti yeni bir hayata başlamıştır. O hayat Kemalizm devrinin bütün icaplarını tahakkuk ettirmek yolundadır. Biz bu yolda ve her sahada vazife almış bahtiyarlarız. Bursa, güzel bir tabiat parçası olan bu şirin yurt, en güzel emeklere muhtaçtır. Şehrin bir çok ihtiyaçlarına cevap vermek için onları iyi duymuş, anlamış ve görmüş olmak lâzımdır. İşte yeni belediye reisi arkadaşımız, memleketin bu ihtiyaçlarını yakından ve her an takip eden görmüş ve anlamış olan bir arkadaştır. Kendisine muvaffakiyetler di - leriz.

SPOR

İzmirliler Ankara'da

Altay ve Altınordu burada ikişer maç yapacaklar

İzmirin Altay takımı dün şehrimize gelmiştir. Bugün de Altınordulular gelmeleri beklenmektedir. Altay ve Altınordu yarın ve pazar günü şehrimizde Gençlerbirliği ve Muhafızgücü ile millî küme maçlarını yapacaklardır.

Millî kümenin beşinci haftasında İstanbulda Vefa - Fenerbahçe, Beşiktaş - Galatasaray arasında müsabakalar yapılması lâzım geliyordu. Fenerbahçe ve Galatasaray muhtelitinin Mısır'a hareketleri dolayısiyle bu maçlar fikstürün sonuna bırakılmıştır.

Ankarada cumartesi günü ilk müsabaka saat 14.30 da Gençlerbirliği - Altay arasında olacak ve 16.45 te de Muhafızgücü Altınordu ile karşılaşacaktır. Millî kümenin ilk üç senesi müsabakalarında İzmir takımları iyi neticeler alamamışlardı. Fakat bu sene Altay ve Altınordu gerek İzmirde ve gerekse İstanbulda nazarıdikkati çeken maçlarla üzerlerine umumî bir alâka toplamışlardır.

Altınordu ve Altay 7 maçta 14 er puvana sahiptirler. Altınordu yedi maçından üçünü kazanmış, birinde berabere kalmış ve üçünde mağlûp olmuştur. Altay iki galibiyet, 3 beraberlik ve iki mağlûbiyetle aynı puvana ulaşmıştır.

Ankara takımları bugüne kadar yapılan maçlarda İzmire nazaran çok düşük kalmışlardır. Fakat karşı karşıya gelince netice hangi tarafın lehine tahakkuk edecek? İzmir takımlarının oyunlarını görmeden bunu kestirmek mümkün olamaz. Lâkin şimdiden malûm olan bir şey varsa o da izmirlilerin Ankarada yapacakları müsabakalar geçen senelerde olduğu gibi kolay kolay Ankara lehine tecelli etmiyeceğidir.

Kahire'deki güreş müsabakasında 4 galibiyet kazandık

Kahire, 2 a.a. — Dün akşam Kahirede yapılan İstanbul - Kahire ekipleri güreş müsabakaları neticelerinde :

72 kiloda Kandemir ve 56 kiloda küçük Hüseyin, puvan hesabiyle,

87 kiloda Mustafa tuş ile,

Çoban, rakibinin müsabakayı bırakma - siyle galip gelmişlerdir.

79 kiloda Adnan, 61 kiloda Yaşar ve 66 kiloda Yusuf puvan hesabiyle mağlûp olmuşlardır.

Türk güreşçilerinin klâs yüksekliği, ekser müsabakalarda kendisini bariz surette göstermiştir.

Millî küme maçları

Bölge Futbol Ajanlığından :

1 — Millî Küme maçlarına mevcut fikstüre göre ve aşağıda yazılı programa tevfikan bu hafta 19 Mayıs Stadyomunda devam olunacaktır.

4-5-1940 CUMARTESİ

Gençlerbirliği — Altay. Saat: 15. Hakem: Muzaffer Ertuğ. Yan hakemleri: Fevzi Çat, Bedri Erdener.

Muhafızgücü — Altınordu. Saat: 16.45 Hakem: Necdet Özgüç. Yan hakemleri : Celâl Oskay, Namık Selkan.

5-5-1940 PAZAR

Gençlerbirliği — Altınordu. Saat: 10. Hakem: Ziya Ozan. Yan hakemleri: Ferih Esin, Bedi Nazlı.

Muhafızgücü — Altay. Saat 11.45. Hakem: Refik Güven. Yan hakemleri: Nadir Çilesiz, Bahaeddin Veske.

2 — Millî Küme haricinde kalan kulüplerin mümessilleriyle 7-5-1940 salı günü saat 18 de bölge merkezinde bir toplantı yapılacaktır. Bu toplantıya salâhiyettar mümessillerini göndermeleri kulüp başkanlarından rica olunur.

3 — Umumî hakem toplantısı 7-5-1940 salı günü saat 19 da yapılacaktır. Muvakkat lisansı olan her hakemin bu toplantıya iştiraki lüzumu tebliğ olunur.

Atletizm müsabakaları

Ankara okul spor yurtları küme başkanlığından :

Okullar arası atletizm müsabakaları 5-5-1940 pazar günü saat 14.30 da aşağıdaki programa tevfikan 19 Mayıs Stadyomunda yapılacaktır.

KIZLAR :

A — Koşular :

100 metre sürat..

4x100 bayrak.

B — Atlamalar :

Yüksek atlama. (Beş kişilik takım halinde).

Tek adım atlama. (Beş kişilik takım halinde).

C — Atmalar :

Eltopu. (Beş kişilik takım halinde)

ERKEKLER :

A — Koşular :

100 metre sürat

400 metre orta sürat

1500 metre mukavemet

4x100 bayrak

100x200x400x800 Balkan bayrak

B — Atlamalar :

Hız almadan tek adım atlama

Üç adım atlama

Yüksek atlama

C — Atmalar :

Gülle atma. (Beş kişilik takım halinde).

Bulgaristan'da büyük bir yangın

Sofya; 2. a.a. — Trojan'daki muazzam iplikhane bir yangın yüzünden tamamen harap olmuştur. Yangının bir kundakçılık eseri olduğu tahmin edilmektedir. Hasarat, 40 milyon leva miktarındadır.

İzmir'de satın alınacak şirketler

İzmir, su, elektrik ve tramvay şirketlerinin hükümetçe satın alınması kararlaşmıştır. Nafıa Vekâleti ile bu şirketler mümessilleri arasındaki müzakerelere yakında başlanacaktır.

İran'a gidecek demiryolu

Bazı sebeplerden hattın istikameti değiştirildi

Hükûmet Meclisten Irak ve İran hatları için 50 milyon liralık tahsisat istiyor

(Başı 1. inci sayfada)

ce sarfolucak ve gelecek yıllara sari bulunacaktır.

Türkiyeyi, dost ve komşu bu iki memlekete demiryoluyla bağlamak, bu suretle aradaki ticaret münasebetlerinin inkişafını temin etmek üzere inşası kararlaşmış ve kanunlaşmış olan Türkiye - Irak, Türkiye - İran demiryollarının ilk traversi bundan iki sene evel Diyarbakırda atılmıştı. Bu iki yıl içinde durmadan çalışılmış ve haber aldığımıza göre 159 uncu kilometredeki Kurtalan istasyonuna yaklaşılmıştır. Bu istasyon Irak ve İran hudutlarına gidecek olan yolların ayrılacağı noktaya 12 kilometre mesafede bir teşkilât istasyonudur.

Bir yandan hattın inşaat faaliyeti süratle devam ederken bir taraftan da hatların geçeceği yerlerin etüd hartaları hazırlanmakta ve güzergâhların zemine tatbiki ameliyelerine devam olunmaktadır. İran hattının Kurtalan - Vangölü kenarındaki Tuğ mevkiine kadar olan kısmının etüd hartaları ve katî profilleri bitirilmiştir. Bu kısımda, şimdiye kadar yapılmış olan hatlarımızın hiç birinde tesadüf edilmemiş olan devamlı arızalar mevcuttur. Öyle ki mecmu tulü 21 kilometreye varan ve en büyüğünün uzunluğu 700 metreyi bulan 95 tünel açılması, 40 - 50 metre irtifaında 6 viyadük ve dört büyük köprü inşası icap etmektedir. Bundan başka Bitlisten evel Deliklitaştan Van gölü kenarına kadar yirmi kilometrelik bir tul üzerinde daimî olarak çığlarla mücadele mecburiyetinden dolayı nakliyatın sık sık inkıtaa uğrıyacağı ve bu yüzden büyük masraflar ihtiyarına mecbur kalınacağı anlaşılmıştır.

Gene bu kısmın yirmi kilometresinde binde yirmi ve kırk kilometresinde binde yirmi beş olmak üzere çok sert ve devamlı meyiller kabul etmek mecburiyeti hasıl olacak ve bu suretle hattın nakil kabiliyeti azalacak, trenleri hafif lokomotifle çekmek zarureti hasıl olacaktır. Bu yüzden yalnız bu kısmın inşaat ve yol malzemesi masrafı takriben 40 milyon liraya baliğ olacak ve tahminen 3 - 3,5 senede ikmal olunabilecektir.

Bu inşa müşkilâtı ikinci bir yol aramaya lüzum göstermiştir. Mütehassıslar, evelce tesbit edilmiş olan istikametlerden başka Van gölüne gitmek için Elâzığ - Palo - Muş - Tuğ - Rahova istikametini de tetkik etmiş ve bu istikametin bir demiryolu inşası için en müsait yer olduğu görülmüştür.

Bu istikamette yapılacak olan demiryolunun uzunluğu takriben 330 kilometredir. Bunun yüz kilometresi ârızalı mıntakada ve geri kalan 230 kilometresi hemen tamamiyle münbit ve mahsuldar ovalardan, ârızasız yerlerden geçmektedir. Bu ikinci istikamet üzerinde yalnız Elâzığdan Ova'ya inmek için 15 kilometre tul üzerinde ve Muş ovası nihayetinden Rahova'ya çıkmak için 40 kilometrelik bir tul üzerinde ancak binde 12 yi geçmiyen bir mil mevcuttur. Geri kalan kısımda ise meyil binde onu geçmemektedir. Bu sebeple, hattın nakil kabiliyeti, Bitlisten geçen güzergâhına nazaran üç dört misli fazla olabilecek ve sürat bakımından da büyük süratler tatbik edilmeğe elverişli bulunacaktır.

Bu yeni güzergâha göre inşa edilecek hattın Elâzığ'dan Van gölü kenarında bulunan Tuğ mevkiine kadar olan inşa masrafı takriben 45 milyon liradır.

Diğer taraftan Elâzığ'dan Van gölüne gidecek hattın dört senede ikmali mümkün bulunmaktadır. Bu bakımdan da diğeriyle arasında mühim bir fark yoktur.

İran hududunda nihayetlenecek olan demir yolu için Elâzığ - Palo - Muş - Tuğ istikametinin takibi halinde yukarıda saydığımız tercih sebeplerinden başka bu güzergâhın evelki güzergâha nazaran daha mühim iki esaslı faikiyeti de vardır. Bunlardan birincisi yeni istikametin İran transit nakliyatını 87 kilometre kadar kısaltmış olmasıdır.

İkinci faikiyet ise, Sivas - Erzurum hattını Tercan civarında bir noktadan başlıyarak Van gölü sahiline birleştirecek olan mutasavver hattın Çapakçur veya Muş'tan itibaren Van gölüne kadar olan kısmının Elâzığ - Palo - Muş hattı ile müşterek olmasıdır ki bu cihet de İran hudut hattının bu yeni güzergâhı lehine çok mühim bir rüçhan teşkil etmektedir. Bitlis'i de demiryolundan mahrum bırakmamak için Rahova istasyonundan itibaren düz bir arazide takriben 14 kilometre tulünde bir şube hattı ile bu maksadın cüzî bir masrafla temin olunabileceği anlaşılmaktadır.

Hükümet, Diyarbakır istasyonundan Irak ve İran hudutlarına kadar yapılacak demiryolları hakkındaki kanunun birinci maddesini değiştirmeğe bu suretle lüzum görmüş ve yukarıda izah ettiğimiz mucip sebepleri de bildirmiştir. Lâyihanın önümüzdeki günlerde umumî heyette müzakere edileceği anlaşılmaktadır.

İstanbul'da bir kaçakçılık vakası meydana çıktı

İstanbul, 2 (Telefonla) — Zonguldaktan Köstenceye sefer yapan Er adındaki şilepte büyük bir kaçakçılık meydana çıkarılmıştır. Vapurun ikinci kaptan ile lostromosunun geminin bundan evelki seferinde gene Zonguldağa ve sonra da İstanbula kaçak eşya çıkararak sattıkları, yapılan ihbarlardan anlaşılmıştır. Vapur bu defa Köstenceden gelmeden evel tertibat alınmış, ve gemi limana girer girmez bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırma neticesinde geminin çok gizli yerlerinde bir çok romen kadın bluzları, kadın tuvalet eşyası, 100 çift çorap, 150 den fazla kaçak eşya bulunmuştur. Geminin ikinci kaptanı ile lostromosu müddeiumumiliğe teslim olunmuştur.

Bohemya ve Moravya topraklarında 400.000 Alman askeri var

Paris; 2. a.a. — Çekoslovak ajansının aldığı haberlere göre, himaye idaresi arazisi dehilindeki alman askerlerinin miktarı 300 ilâ 400 bin kadar tahmin edilmektedir. Bu askerler, sık sık yer değiştirmektedir. Himaye idaresi mıntakasında ayrıca 80 bin kadar da Gestapo ajanı vardır.

Mart ve nisan ayı içinde, Çekoslovakya'ya, ekserisi garp cephesinden olmak üzere 15 bin kadar asker getirilmiştir. Bunların hemen hepsinin ayakları veya elleri donmuştur. Zira Siegfried hattında bu kış çok soğuk yapmış ve soğuğun şiddeti, yeni yapılmış ve kışın hiç ısıtılmamış olan mevzilerdeki fena şerait sebebiyle bir kat daha tesirini göstermiştir.

Ankaralılara müjde

ŞEHİR TİYATROSU tam kadrolariyle

ULUS Sinemasında

Temsillerine yakında başlıyor

8 Çarşamba	İkizler
9 Perşembe	Yelpaze
10 Cuma	Herkes kendi yerine
11 Cumartesi	Bir muhasip aranıyor
12 Pazar "Matine"	İkizler
12 Pazar "Akşamı"	Şermin
13 Pazartesi	Hindistan cevizi
14 Salı	O Kadın
15 Çarşamba	O Kadın
16 Perşembe	Sözün kısası

Biletlerinizi şimdiden tedarik ediniz.

KONSER Ankara Halkevinde

Viyolonist Anni Delman

Piyanoda : FERDİ STATZER

VİVALDİ - BACH - BRAHMS - SCHUBERT

HUBAY - BAVTOK

5 mayıs 1940 pazar akşamı saat 21 de

Biletler: Yeni Sinema gişesinde satılmaktadır.

RADYO

TÜRKİYE

(Radyo Difüzyon Postaları)

TÜRKİYE Radyosu — ANKARA Ra

(Dalga Uzunluğu)

1648	m.	182	Kcs./120	Kw.
31.70	m.	9465	Kcs./ 20	Kw.
19.75	m.	15195	Kcs./ 20	Kw.

CUMA: 3.5.1940

12.30 Program, memleket saat ayarı.
12.35 Ajans ve meteoroloji haberle
12.50 Müzik: Muhtelif şarkılar (Pl.
13.30 - 14.00 Müzik: karışık müzik (
18.00 Program, ve memleket saat a
18.05 Müzik: bir konçerto (Pl.).
18.40 Müzik: Saz eserleri. Çalanlar: şen Kam, Basri Üfler, Cevdet la, Refik Fersan, Nuri Halil raz.
18.55 Serbest saat.
19.10 Memleket saat ayarı, ajans ve teoroloji haberleri.
19.30 Konuşma (Millî kahramanlık beleri).
19.45 Müzik. Çalanlar: Cevdet Çağlamal N. Seyhun, Fahri Kopuz zettin Ökte.
I — Okuyan: Mustafa Çağla
1 — Cemil bey - Kürdili hi peşrevi.
2 — Tatyos - Kürdili H. şarkı li aşkın nişvegâhı).
3 — Yesari Asım - Kürdili H kı: (Kedersiz hiç coşar ağlar
4 — Hıristo - Kürdili H. (Gülsen açılsan).
5 — - Kürdili H. (Misket geliyor misket).
6 — Bimen Şen - Kürdili H. (Seninle ey gülü ahsen).
II — Okuyan: Aziza Tözem.
1 — Kemençe taksimi.
2 — Hafız Yusuf - Suzinâk (Nedir bu cevrü tegafül).
3 — Hıristo - Suzinâk şarkı nice dağlar).
4 — Arif - Suzinâk şarkı: (madı hâlâ).
5 — Ali efendi - Uşşak şarkı: nim yârim güzeller serveri).
6 — Mustafa Çavuş - Uşşak (Yavrucağım güzellendi).
20.30 Müzik. Çalanlar: Fahire Fe Vecihe, Fahri Kopuz.
I — Okuyan: Melek Tokgöz.
1 — Tahirpuselik peşrevi.
2 — Ziya bey - Tahirpuselik (Nim nigâha kail oldum).
3 — Refik Fersan - Tahirpu şarkı: (Canlandı hayalinde).
4 — Tatyos - Rast şarkı: (Bir lüme bir hali perişanıma bak
II — Okuyan: Aziz Şenses.
1 — Kanun taksimi.
2 — Udî İbrahim - Kürdili H kı: (Seneler aşkımla inler).
3 — Kemanî Mustafa - Kürdi şarkı: (Nersdesin sen).
4 — Fahri Kopuz - Kürdili H kı: (O fettan dilinin).
5 — - Nihavend şarkı bah yıllardanberi).
III — Okuyan: Mefharet Sa
1 — Hacı Faik - Rast şarkı: ler saçsın).
2 — Rifat - Seba şarkı: (Ha yâre değme).
3 — Rakım - Uşşak şarkı: (hiç yakışmıyor).
4 — Halk türküsü: (İnce çar çilir mi).
21.15 Konuşma (Bibliyoğrafya).
21.30 Müzik: küçük orkestra (sef: Askın).
1 — Ralph Benatzky: Beb risi filminden Neşeliyim şar
2 — E. Kalman: Prenses Çard peretinden potpuri.
3 — Paul Lincke: Capri (Sere
4 — Mascagni: Cavalleria Rus na operası üzerine Tavan tara fantezi.
22.15 Memleket saat ayarı, ajans hab ri; ziraat, esham - tahvilât, kam yo - nukut borsası (fiyat).
22.35 Müzik: cazband (Pl.).
23.25 - 23.30 Yarınki program, ve kap

* * * * * *

(FRANSIZ RADYOLARI)

FRANSİZ Radyosunun TÜRKÇE yatı bir zamanlanberi günde iki defa pılmaktadır. Bunların saat ve dalga luklarını aşağıda bildiriyoruz :

1 — TÜRKİYE saatiyle 19.45 te dalga 41.44 M.

2 — TÜRKİYE saatiyle 20.35 te — P.T.T. 253M. Radiyo — MEDİTER 227 M.

* * * * * *

(İNGİLİZ RADYOLARI)

İNGİLİZ Radyo Şirketinin (The B Broadcasting Corporation) in ecnebi lerde haber neşriyatı programı :

	Ankara Saatiyle		Dalga Uzunl
TÜRKÇE	18.55		21.32
İNGİLİZCE	8.15		31.55
„	11.00		31.55
„	13.30		19.84
„	15.15		19.84
„	18.00	25.53	19.82
„	20.00		25.53
„	23.45		31.31
FRANSIZCA	14.15		16.84
„	23.00		31.32

Mevlûdü şerif kıraa

Devlet Demiryolları Çatalağzı posunda makinist Yusuf Ziya ran'ın eşi merhum Ayşe Yıldıra huna ittihaf edilmek üzere 5 M pazar günü öğle namazını müte Atpazarında Arslanhane camiinde lüdü şerif okunacağından arzu dindaşların gelmeleri rica olunu

Ziya Yıldıran

Sinema tekniğinin en son merhalesi... Kahramanlık devrinin eşsiz destanı...

ATLAS EKSPRESİ

BARBARA STANWYCK

JOEL MAC CREA - AKİM TAMİROFF

ULUS Sinemasında

Yakında

AŞKIN ÖLÜMÜ

1939 PARİS film sergisinin en büyük zaferi

HARBE DAİR

Akdeniz vaziyeti

Akdeniz'de vaziyeti ve İtalyanın kurmak istediği Akdeniz Siegfried'i hatlarını gösterir harita

Akdenizde emniyet tedbirleri:

İngiliz amirallık dairesi, Akdeniz yoliyle Avustralya ve Hindistan'a giden gemileri için yeni emniyet tedbirleri almıştır. Bu cümleden olmak üzere bu gemiler, bundan sonra Süveyş kanalından geçmiyecekler, Afrika'nın garp sahillerini takip ederek Ümitburnu'ndan dolaşacaklar ve öylece menzillerine kavuşacaklardır. Bunun sarih mânası şudur: Akdeniz'de âni olarak bir tehlike baş gösterebilir ve yahut göstermektedir; bu vaziyette ingiliz ticaret ve nakliye gemilerini bir maceraya sürüklemedense, fazla masrafa katlanarak, ve gün kaybedilmesini bile göze alarak, bunları Ümitburnu'ndan dolaştırmak hayırlıdır. Bu tedbir filhakika kimseye zararı olmıyan, kimseyi tehdit etmiyen pasif bir tedbirdir. Fakat İngiltere'yi buna sevketmek için çok ciddî sebepler olması lâzımgelir. Gemilerin Ümitburnundan dolaşması demek, birdenbire 1869 da Ferdinand de Lesseps'in vücuda getirdiği büyük medeniyet eserinin, Süveyş kanalının mânevî bir setle kapanması, ve dünya ticaretinin sırf bu tehlike yüzünden 71 sene gerileyip, 19 uncu asra dönmesi demektir. İşte bunun içindir ki, İngiltere'nin bu kararına büyük ehemiyet atfetmek lâzımgeldiği kanaatindeyiz.

Akdenizde İtalya:

Akla bir sual gelebilir: Akdeniz'de her türlü tehlike olabilir. Fakat İngiltere, Cebelüttarık'a Süveyş'e ve bunların arasında bulunan Malta adasına hâkimdir. Ve Akdeniz'de kuvetli bir filo bulundurmaktadır. Bu meyanda birçok devletlerle dostluk ve ittifak muahedeleri aktetmiştir. O halde böyle bir tedbire neden lüzum gördü? Bu vaziyet kendisine her türlü tehlikeyi önlemek imkânını veremez mi? Hâdiseyi daha iyi görmek için önümüze bir Akdeniz haritası açalım ve bakalım: İtalya'nın stratejik vaziyeti hemen hemen Akdeniz'i ikiye ayırmış gibidir. Adriyatik denizinde İtalya Arnavutluğu alarak, burasını kapalı bir italyan denizi haline koymuştur. Çünkü bu boğazı istediği zaman mayn tarlasiyle kapıyabilir. Diğer taraftan İtalya Yarmadası, çizmenin burnundaki Mesina boğazının ayırdığı Sicilya adasiyle cenuba doğru uzanmaktadır. Sicilya ile Tunus arasında bulunan Pantellaria adası, adamakıllı tahkim edilmiş stratejik bir mevkidir. Bu suretle İtalya, Arnavutluk, Brendizi, Sicilya ve Pantellaria arasında çizilecek bir hat üzerinde Akdenizi ikiye böler bir vaziyette bulunmaktadır.

İtalyan istekleri:

Malûmdur ki, İtalya'da geçen senenin şubat ayında Fransa aleyhinde birçok nümayişler yapılmıştı. İtalyan gençliği sokaklarda "Tunus'u isteriz, Korsikayı isteriz, Cibuti'yi isteriz! Nis'i İsteriz!" diye bağırmışlardı. Bunu o zaman alelâde bir sokak nümayişi telâkki edenler olmuştur. Fakat Akdeniz hâkimiyeti bakımından bu italyan iddialarının büyük bir ehemiyeti vardır. O zamanki istekleri bugünkü vaziyete nakledelerek hâdiseyi tetkik edelim: İtalya Tunus'u istemekle, kendisine yeni bir sömürge temin etmek arzusunda değildir. Tunus, italyanların en mühim deniz ve hava üsleri olan Pantellaria adasının karşısındadır. İtalya bu suretle Akdeniz'e hâkim hatta tek bir delik olan Pantellaria - Tunus arasını da kesmek istemiştir. Bu İtalya için Akdeniz'de bir Siegfried hattıdır. Korsikayı istemesinin sebebi de bu hattın önünde diğer bir hat kurmak arzusundan doğmuştur. Çünkü Korsika İtalya'nın üç mühim hava üssü bulundurduğu Sardunya adasının üstünde İtalya'ya doğru uzanmaktadır. İtalyan sahillerine Elbe adası Caproca adası gibi küçük adalarla bağlanmaktadır. Bu suretle İtalya Yarmadasının şimalinden Elbe, Korsika, Sardunya adası vasıtasiyle Tunus'a doğru ilk deniz cephesi kurulmuş olacaktır. Bu Akdeniz Siegfried'inin ilk hatlarıdır. İtalya ayrıca Nis'i istemekle, buradan Korsika'ya kadar olan saha dahilinde bir ileri karakolu teşkil etmek arzusuna kapılmıştır.

İspanya ve İtalya:

Sonra unutmamak lâzımdır ki, İtalya'nın frankist İspanyadan da temin edeceği bazı menfaatleri bulunabilir. Şimdiki İspanya, İtalya'nın kendisine yaptığı yardımlardan dolayı belki hâlâ mütehassistir. Bundan hayli zaman evel, bir İspanyol askerî heyeti Roma'yı ziyaret etmiştir. Bu esnada İtalya'nın Balear adalarından Majorka'da Palma hava üssü hakkında bir müzakere yapılıp yapılmadığını bilmiyoruz. Fakat herhalde Akdeniz vaziyetinin bu kadar ehemiyetli bir mahiyet aldığı sırada, Fransa'nın İspanya büyük elçisi Mareşal Petain'in Paris'e gelip fransız devlet adamlariyle temasta bulunması mânidardır. Bundan bir müddet evel de, italyan gazeteleri, İngiltere'nin Norveç'te giriştiği harp yüzünden Akdeniz filosundan bir kısmını ayırıp yukarı çekmeğe mecbur kalıp kalmıyacaklarını sorar gibi bir vaziyet almışlardı. Fakat sonradan Londra, İtalya'yı kuşkulandırmıyacak bir şekilde cevap vermiş, ve Londra'da toplanan yüksek harp konseyi tebliğinin nihayetine, ruznameye dahil meseleler meyanında Akdeniz vaziyetinin de bulunduğu ve bu hususta da fransız ve ingiliz hükümetleri arasında mutabakat olduğunu tasrih etmek lüzumunu hissetmiştir.

Şimdi vaziyet nedir ?

Filhakika Akdeniz'de İngiltere'nin kendi zararına olarak aldığı Ümitburnu tedbirinden başka, elle dokunulur, gözle görülür bir tehlike işareti yoktur. Yalnız 1937 de Musolini'nin Hitler'i ziyaret ettiği esnada, İtalyanın daha üç sene harbe girmiyeceğine dair verdiği sözün müddeti bitmektedir. Diğer taraftan Brenner'de son Musolini - Hitler mülâkatından sonra alman gazeteleri "bu mülâkatın ehemiyeti neticelerinden belli olacaktır!" diye bir söz sarfetmişlerdi. Bunun bir neticesi, İtalya'nın, Almanyanın Danimarka ve Norveç'te giriştiği istilâ hareketine hiç olmazsa, ses çıkarmıyarak mânen muzaheret göstermesi oldu. Hitler elbette Norveç'in işgaline mukabil, Musolini'ye bir tâvizde bulunmuş olabilir. İtalyanların bugünlerde ablukadan yaptıkları şikâyetleri sıkılaştırmaları da belki bununla izah edilebilir. Fakat İngiltere tedbirlerini tam almış, ve Başvekil Chamberlain'in dün söylediği gibi, birlikte hareket eden fransız ve ingiliz filolarının bir kısmı, şimdiden Akdeniz'in şark havzasına (yani yukarda izah ettiğimiz Akdeniz Siegfried'inin bu tarafına) geçmiş ve İskenderiye'ye doğru yol almakta bulunmuştur. Bu tedbir müttefiklerin pasif tedbirlerden sonra ilk aktif tedbiridir.

Tedbirlerin sebebi :

Müttefikleri bu tedbirlere sevkeden âmiller arasında şu politik hâdiseyi unutmıyalım. Bundan birkaç gün evel Reynaud bir nutuk söylemiş ve demişti ki: "Fransa 1 eylülde İtalya hükümetine, kendisiyle beraber, dostane noktainazar teatileriyle, iki memleket arasında muallakta bulunan meselelerin âdil bir suretle tanzimine âmade olduğunu bildirmişti. Ve İtalya'dan o vakittenberi bir cevap alınmadı. Fransa, bu teklifinde devam etmektedir." İtalya henüz fransız Başvekilinin bu son teklifine de bir cevap vermiş değildir. Hâdiselerin seyrine bakalım: 1938 senesinde italyan hariciye nazırı Ciano, Fransa ile muallakta bulunan meseleleri müzakere etmek için maslahatgüzar Blondel'le buluştukları zaman: "Aramızda halledilmiyecek mesele yoktur. Yalnız aradaki fazla sivrisinekleri izale etmek lâzımdır" demişti. Bundan sonra sivrisinekler kâh azaldı, kâh çoğaldı. Hele geçen senenin şubatında bu sivrisinekler den âdeta oturulmaz oldu. Şimdi Akdeniz'de bu sivrisinekler daha fazlalaşmış olacak ki İngiltere cibinlik kurmağa mecbur kalmıştır. Gariptir ki bu sefer sivrisinek vızıltıları sâde Fransa tarafından değil bunun tamamiyle aksi olan başka taraflardan da duyuluyor.

Mümtaz Faik FENİK

Almanların Osterdal vadisi tarikiyle cenupla olan muvasalası kesildi

(Başı 1 inci sayfada)

Londra, 2 a.a. — İngiliz radyosu, Röros'u 200 kişiden ibaret ve Norveçli ve İsveç gönüllülerinden mürekkep bir müfrezenin işgal etmiş olduğunu tasrih ve Röros'un 25 kilometre cenubunda kâin Tynset'in de düşman tarafından terkedilmiş olduğunu teyit etmektedir.

Almanlar püskürtüldü

Stokholm, 2 a.a. — Röros şehri bu sabah saat 5 de yabancı gönüllülerin yardımı ile Norveç kıtaatı tarafından işgal edilmiştir. Daha dün akşamdan alman kıtaları Röros'tan dışarı atılmışlardır.

Röros şehrinin 1 mayısta fecir vakti Norveç kıtaatı ile bu kıtaata müzaharet eden ecnebî gönüllüler tarafından işgal edilmiş olduğu resmen teyit edilmektedir.

Norveçliler, almanları Tynset'ten Kvikne'ye doğru püskürtmüşlerdir.

Havas ajansı muhabirinin Röros'tan aldığı malûmata atfen bildirildiğine göre Röros'un 14 kilometre cenubunda kâin bir mevki olan Os'ta Norveç kıtaatı ile Tynset'i yeniden ele geçirmeğe teşebbüs etmiş olan almanlar arasında bir muharebe cereyan etmektedir. Almanların Tynset'i tahliye etmiş oldukları bildirilmektedir.

Yabancı gönüllülerin yardımı

Şarktan gelip, Röros'u işgal eden Norveç kuvetleri, dün saat 17 de şehre girmiş bulunuyorlardı.

Norveç ajansının bir telgrafında, bu kıtaatın fazla miktarda yabancı gönüllüyü ihtiva ettiği bildirilmektedir. Alman radyosu, bir kaç saat evel verdiği bir haberde, bu kıtaların İsveç hududuna çekildiklerini bildirmişti.

Almanların şehri pek anî olarak terk ettikleri ve mahallî resmî makamata, muvasala hatlarının kesildiğinden bahsettikleri söylenmektedir.

Almanlar Röros'tan neden çekildiler?

Stokholm, 2 a.a. — Norsk Telegram Bureau gazetesi, alman esirlerinin anlattıklarına göre alman kıtaatının Röros'tan çekilmelerine iaşe maddeleri ile mühimmat fikdanı sebebiyet vermiştir. Filvaki Röros'taki alman müfrezeleri, alman kuvveiküiliyesi ile temaslarını kaybetmiş bulunuyorlardı.

Almanların cenupla muvasalası kesildi

Stokholm; 2. a.a. — " Havas „ ajansı bildiriyor :

Rötros'un zaptı, Osterdal vadisi yoluyle cenupla olan alman muvasalasının kesilmesi demektir.

Muvasalanın tekrar temini için Gudbransdalen'den geçmek lâzımdır ki, bu da her şeyden evel Dombas'ın zaptı ile kabildir. Halbuki alman bültenlerine rağmen Dombas hâlâ müttefiklerin elindedir ve müttefikler Stoeren'de çok kuvetli mevziler işgal etmektedirler.

Alman askerî makamatı alman kıtaatının muvasalası cenup istikametinde kesilmiş olması lâzım geldiğini bizzat tasdik etmektedirler.

Norveçliler Kvikne'deki almanları sıkıştırabilecekler mi?

Royter bildiriyor :

Stokholm askerî eksperleri, almanların Norveç'te münakale hatlarını çok uzaklara kadar genişlettikleri kanaatindedir. Röros mıntakasında yabancı gönüllülerle takviye edilmiş bir halde bulunan Norveç kuvetlerinin, yeniden organize edilmiş ve hâlen alman kuvetlerine karşı müessir surette harekete geçecek bir vaziyet almış bulunduğuna dair Norveç menbalarından alınan haberlere de büyük ehemiyet atfedilmektedir.

Müşahitler, Norveçlilerin halen Kvikne'de hareket etmekte olan almanları sıkıştırmağa muvaffak olup olmıyacaklarını öğrenmeği alâka ile beklemektedir.

Fuldal'da, Öster vadisinden Hjefkin'e giden dağ yolu ve Dombas - Stören demiryolu üzerinde almanlar, tecrit edilmiş vaziyette bulunmaktadır.

Burada Norveç kuvetleriyle almanlar arasında yeni müsademeler olmaktadır. Bu yol boyunca, Öster vadisinden geçit bulan ikinci bir alman müfrezesinin Hjerkin'e vardığı söylenmektedir. Bu arada, Bergen'den alınan ve henüz teyit edilmiyen haberlere göre, müştereken çalışan müttefik ve Norveç kuvetleri, almanların karadan yaptıkları ileri hareketine karşı koymakla meşguldürler.

Müttefik kıtaları ile Norveç kuvetlerinin, almanları Kvam'dan püskürttükleri söylenmektedir. Bu mevki Ardanger fiyorunun uzak şark sahilinde Cid fiyorunda bulunmaktadır. Tahmin edildiğine göre, bu kuvetler Bergen'in şimali şarkisinde Sogne fiyorunda kâin Laerdal'e bir kaç gün evel ihraç edilen kuvetlerden bir kısmıdır.

Trondeim'den bildirildiğine göre, Gong şiddetli bir bombardımana maruz kalmış ise de mühim hasar kaydedilmemiştir.

Trondheim'in şimalindeki Steinkjer cephesi vaziyeti hakkında yeni hiç bir haber yoktur.

Narvik'e gelince, burada, ingiliz kuvetleri sahil boyuna çekilmiş olan almanları bombardıman etmektedir.

Tromseo'deki Norveç hükümeti radyosunun neşriyatına nazaran müttefikler, Narvik'e yaklaşmakta ve bütün mıntakalarda büyük bir hava faaliyeti görülmektedir.

Fransız askerî mahfillerinin fikri

Paris, 2 a.a. — Fransız askerî mahafilinden bildirildiğine göre dün Dombaasda şiddetli bir muharebe olmuştur.

Diğer taraftan Finlandiyadan gelmiş olan gönüllüler tarfından takviye edilmiş olan Norveç müfrezelerinin göstermiş oldukları anudane mukavemet dolayısiyle almanların Stören mıntakasında Pörisden daha ileri gidememişlerdir.

Aynı mahfiller, Röros ve Tynsetnin Norveç kuvetleri tarafından istirdat edilmiş olduğu haberi resmen teyit etmemekte ise de bu hâdiseye muhtemel nazariyle bakılmaktadır.

Dombaas'taki muharebe şiddetlendi

Binnetice almanların Oslo ile Trondheim arasında malik oldukları tahmin edilen irtibat, büyük müşkülât bahasına ve muvakkat bir şekilde temin edilmiş demektir.

Dombaasdaki muharebe, son derece şiddetlenmiş olup halâ devam etmektedir. Bu muharebenin neticesi hakkında itimada şayan haberler alınamamıştır.

Bundan başka Stokholm radyosu, müttefiklerle norveçlilerin Bergen mıntakasında mevzilerini tahkim etmiş olduklarını bildirmektedir. Almanlar, Eidsfuerden den çekilmiye mecbur olmuşlardır.

Havas'a göre vaziyet

Havas Ajansı da, bugün öğleden sonra, Norveçteki vaziyet hakkında fransız askeri mahfillerinin beyanatına atfen, aşağıdaki malûmatı vermektedir :

Dombaas mıntakasında çarpışma devam etmektedir ve bu hususta henüz sarih malûmat mevcut değildir.

Namsos, almanlar tarafından şiddetli surette bombardıman edilmiştir. Müttefikler de bir çok tayyarelerin mevcut bulunduğu haber verilmiş olan Stavangeri üç defa bombardıman etmiştir. Müttefikler aynı zamanda, Danimarkada Aalberg ve Oslo civarında Fornebu tayyare meydanları ile Trondheimdeki deniz tayyareleri üssünü de bombardımanlara tâbi tutmuşlardır. Hava çarpışmaları esnasında 8 ingiliz tayyaresi düşmüştür. İngiliz tayyareleri, uçuş esnasında, aynı miktarda alman tayyaresi düşürmüşlerdir. Bombardımanlar esnasında yerde tahrip edilen alman tayyarelerinin miktarı çok büyüktür.

Trondheim - Oslo demiryolu hasara uğradı

Norveçin cenubunda almanlar, Oslo ile Bergen arasında irtibatı temine çalışmakta ve şarkta Hönefos ve garpta Vossdan kalkarak demiryolu boyunca güçlükle ilerlemektedir.

Fransız askerî mahfilleri, şimalde Narvik etrafındaki harekât hakkında çok büyük bir ketumiyet muhafaza etmektedir.

Fransız askerî mahfillerinin ayrıca bildirdiğine göre, Trondheimi Osloya bağlıyan demiryolu dün ingiliz hava kuvetleri tarafından yapılan hava hücumu neticesinde çok mühim surette hasara uğramıştır. Hasara uğrıyan mahal, sarih surette bildirilmemekte fakat şurası tebarüz ettirilmektedir ki hasar o derece mühimdir ki almanların Trondheim ile Oslo arasındaki irtibatlarını takviyeye muvaffak olmaları takdirinde bile, bu iki mıntaka arasında ki demiryolu münakalâtı vahim surette sektedar olacaktır.

Fransız gazetelerinin tefsirleri

Paris, 2 a.a. — Havas bildiriyor: Bu sabah Paris gazetelerinin tefsirleri:

Alman tebliğlerinin Norveç cephesinde zafer üstüne zafer kaydeden haberlerine rağmen, hakikat büsbütün başkadır.

Röros'un tekrar zaptı haberi gece geç vakit alındığından, hakikî değeriyle bildirilememiştir.

Bu muzafferiyeti Norveç kıtaatının kazanmış olması kayda şayandır.

İngiliz hava ordusu tayyarelerini kesif surette bombardıman etmeleri ve müttefik kuvetlerin, çok şiddetli bir alman mukavemetine karşı koymaları keyfiyeti, bütün gazeteler tarafından tebarüz ettirilmektedir.

Nihaî zafere doğru...

Fransız matbuatı, Norveçin işgalinde, almanların müttefiklere tekaddüm etmiş olmalarına rağmen, müttefik kuvetlerin, nihaî zafere kadar bütün gayretleriyle çarpışarak lüzumunu müttefikan ileri sürmektedir.

Hanri de Kerilis, Epok gazetesinde, bu zaferin, Narvik'te istihsali yakın olduğunu söyliyerek "zira, İsveç demir madeninin yolu elimizdedir ve alman filosunun üçte biri denizin dibinde yatıyor.,, demektedir.

Paris gazetelerinin hepsi, harbe ısrarla devam fikrini ifade etmekte ve mücadeleye devam hususundaki Fransız - İngiliz karar ve tesanüdünün daha kuvetlendiğini göstermektedir. Müttefikler galebe çalmak için her fedakârlığa hazırdırlar.

Alman kıtaları Andalsnes'te

Berlin, 2 a.a. — D.N.B. Ajansı bildiriyor :

Ordu başkumandanlığı tebliği :

İntizamsız bir şekilde çekilen ingilizlerin, intizamlı surette takibi esnasında alman kıtaları Andelsnese vrmışlar ve saat 15 de gamalı haçı hamil bayrağı şehre çekmişlerdir.

Alman resmî tebliği

Berlin, 2 a.a. — D. N. B. bildiriyor:

1 mayıs gecesi, Mören ve Rösos'taki Norveç kuvetlerinin kumandanı general Haug, teslim olmak istediğini bildirmiş ve kıtalarına muhasamatı kesmek emrini vermiştir. General Haug'dan kayıtsız ve şartsız teslim olması istenmiştir.

Oslo'dan şimaligarbî istikametinde ilerliyen alman kuvetleri yeniden arazi kazanmışlar ve Sogne fiyorduna varmışlardır.

Valdres mıntakasında evelce teslim olduğu bildirilen dördüncü Norveç fırkasından alman esirlerin mikdarı 300 subay ve 3200 erdir. 290 at, 3 dağ topu ve 58 makineli tüfek ganaim alınmıştır.

Dombaas'ın şimalişarkisinde ilerliyen alman kıtaları, ingilizleri bu mevkii süratle terke mecbur etmiştir. Almanların eline mühim miktarda ganaim geçmiştir. Dombaas'ın 50 kilometre şimalişarkisinde Kleven mevkiinde 1 mayıs akşamı mukavemet etmek istemiş olan düşman müfrezeleri geri püskürtülmüş ve 300 Norveçli esir alınmıştır.

Kattegat açığında şiddetli top sesleri işitildi

İngilizlerin bir hücum yapmış olması muhtemel

Stokholm, 2 a.a. — İsveç radyosu, Kattegat medhalindeki Gotenburgun şimalinde bulunan Skerries adacıkları halkının, dün, iki saat süren şiddetli top sesleri işittiklerini haber veriyor. Vaziyetleri iki ayrı kafile halinde şimale doğru seyir ettiklerini gösteren bir kaç gemi görünmüştür. Aynı zamanda fazla miktarda tayyare bu gemilere karşı harekete geçmiştir. Neticede, gemilerden biri ateş almıştır.

Dün gece saat 21.30 da, Marstrand kalesinden de, şiddetli top sesleri duyulmuştur. Diğer bir gemi daha tutuşmuş ve kuvetli bir ihtimale göre batmıştır.

Bir ingiliz hücumu mu?

Stokholm, 2 a.a. — Tidningarnas Telegrambyraa, Goteborg'dan istihbar ediyor:

Harp gemilerinin refakat etmekte olduğu bir takım nakliye gemileri, İsveç'in garp sahilinde kâin Joern adasının takriben 10 mil açığında ingiliz tayyareleriyle harp gemilerinin hücumuna mâruz kalmıştır. Top ateşi, dün öğleden sonra iki saatten fazla devam etmiştir.

Hâdiseyi gözleri ile görmüş olanlar, bir gemide yangın çıkmış ve bir diğerinin batmış olduğunu söylemektedirler.

Gemilerin ekserisi şimale doğru yollarına devam etmişlerdir.

Almanlar esirleri besliyemiyorlar!

Diğer taraftan üç gündenberi İsveç'te bulunmakta olan 129 ingiliz bahriyelisinin almanlar tarafından serbest bırakılmış oldukları, çünkü almanların bunları iaşe etmeğe muktedir olmadıkları, bunların arasında bulunan bir kaptanın ifadesinden anlaşılmıştır.

Aynı kaptan, Narvik limanının artık katiyen kullanılamaz bir hale gelmiş olduğunu söylemiştir. Körfezin dibine batmış 30 kadar gemi vardır. Ve rıhtımlar dinamitle tahrip edilmiştir. 10 nisanda Narvik'te batırılmış olan 5 kargonun mürettebatı 187 kişiden 56 sı kayıptır.

Büyük Britanya hava filolarının faaliyeti

Danimarka ve Norveç'teki üsler tazyik altında

Londra, 2 a.a. — Amirallik dairesi, bugün aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

İngiliz hava kuvetlerine mensup tayyarler, Norveç ve Danimarka hava üsleri üzerinde tazyiklerini devam ettirmişlerdir.

Stavanger hava meydanı dün sabah iki kere bombardıman edilmiş ve bu tayyare meydanından başka Aalborg ve Fornebu tayyare meydanları da şiddetli bombardımana tâbi tutulmuştur.

Şimal denizinin cenup mıntakası üzerinde yapılan bir uçuşta, tayyarelerimizin birisi Norderneg adası civarında bir düşman tayyaresine rastlamış ve bu tayyareyi düşürmüştür.

Bu harekât esnasında, hava kuvetlerimiz hiç bir hasara uğramamış, hiç bir kayıp kaydetmemiştir.

İki alman tayyaresi düşürüldü

Londra, 2 a.a. — İngiliz radyosu, bir ingiliz harp gemisinin Mamsas'ta Heinkel tipinde üç bombardıman tayyaresinin hücumuna maruz kalmış olduğunu bildirmiştir. İki alman tayyaresi, düşürülmüştür.

Diğer taraftan Norveç sahilleri açıklarındaki harekâta iştirâk etmiş olan Shark ve Seawolf adındaki iki ingiliz denizaltısı, İngilteredeki üssülharekelerine dönmüşlerdir.

Seawolf'un batırdığı alman nakliye gemilerinin tonai yekûnu 8000 tona baliğ bulunmaktadır.

Almanlara göre

Berlin, 2 a.a. — D.N.B. Ajansı bildiriyor: Ordu başkumandanlığı tebliğ ediyor :

İngiliz filosuna mensup, tayyare nakliye gemilerinin de dahil bulunduğu, oldukça kuvetli bir grup mayısın birinci günü, Norveçin garp sahiline yaklaşmıştır. Bu haber alınır alınmaz, alman harp tayyarelerinden mürekkep bir filotilla, Norveçteki üssünden hareket etmiştir.

Düşman avcı tayyarelerinin çok faal mü dafaası ve bütün harp gemilerinin teksif edilen ateşine rağmen, almanlar vazifelerini yapmışlar ve düşmanın iki avcı tayyaresini düşürmüşlerdir. Orta çapta bir bomba, bir tayyare nakliye gemisinin baş tarafına ortalama isabet etmiştir. Gemiden alevler ve dumanlar yükselmiştir. Diğer bir tayyare nakliye gemisine de muvaffakiyetli bomba isabetleri olmuştur. Mamafi bu taarruzun tesiri sis yüzünden görülememiştir. Bundan başka, bir torpido muhribinin pupasına orta çapta bir bomba isabet etmiş ve muhrip derhal durmaya mecbur olmuştur.

Düşman gemi kafilesi dağıtılmıştır. Harp gemilerinden ekserisi müsademeden sonra, bütün suratleriyle garbe doğru uzaklaşmışlardır.

Bir alman tayyaresi üssüne dönmemiştir.

Düşen alman tayyaresi yüzünden 6 ölü 156 yaralı var

Londra, 2 a.a. — Clakton kazası kurbanlarının 6 kişi olduğu alâkadar nezaret tarafından bildirilmektedir. Bunlardan 4 ü alman tayyarecisidir. Yaralılar 34 ü ağır olmak üzere 156 dır.

Thorez Alman hükûmeti hesabına çalışıyormuş

Paris, 2 a.a. — Sabık komünist ve kaçak mebus Thorez'in Bade dükalığında bulunduğunu ve orada Hitler hükümeti ile mutabık olarak faaliyet sarfettiğini Matin gazetesi bildiriyor.

Yazan: Neşet Halil ATAY

Birleşik Amerika'da iç turizm için yapılanlar

Büyük şehirlerde yaşayan

Zengin, orta halli vaya fakir her Amerikalı bir turisttir

Eğlence ve istirahat parkları, tarihî parklar, hayvan parkları, Cavlar, ormanlar, göller, kür şehirleri, ranchlar.. ilh.. ilh... Bir kaç diğeri gibi Wyoming devletine de çiftliklerinden ve sürülerinden fazla gelir temin e - den bütün bu menabii size; "Birleşik Amerika'da iç turizm için yapılanlar" başlığı altında anlatmağı tercih ediyorum.

Evelâ turist! Birleşik Amerika'da turist zengin, fakir, orta halli büyük şehirlerde yaşıyan halkın hepsidir. Amerika şehirlerinde hayatın her safhada çok maddileşmiş ve şehirliler için tahammül edilmez derecede monotonlaşmış olduğuna fırsat buldukça işaret etmiştim.

Amerika şehirlerinde amerikalının kafasını işleterek ve iş yorgunluğunu bu kafa işletme zevkiyle telâfi ederek çalıştığı pek az iş sahası vardır. Fabrika, Amerika'da insan iradesine yüzde doksan sekiz hâkim bir makine müessese, fabrika dışındaki hayat da zevke göre çalışmak, zevke göre giyinmek, yemek ve eğlenmek imkânları makinenin inkişafı nisbetinde aza - lan bir nevi manevî esaret rejimidir.

Büyük bir makinenin deliğine bir kaç kuruş atarak bir tabak yemek almak ve yemek güzel ve eğlenceli Amerika hikâyelerinden biridir. İşin pek derinine gitmek istemiyenleri tekniğin bu ileri merhalesi biraz da şaşırtır.

— Bir kaç sent attınız mı ne isterseniz o çıkar?

Dile benden'in bir başka türlüsü. Aradaki fark şudur: evelâ makineye bir kaç sent atınca ne isterseniz o çıkmaz, makinenin içinde neler varsa bunlardan biri çıkar. Sonra yemek makinenin içinde nasıl ise öyle çıkar. Fazla veya az pişmiş, az veya çok garnitürlü... Şimdi bir de bir yemeğin büyükçe bir liste içindeki yemekler arasından seçilebileceğini, hattâ garsona yemeğin şöyle veya böyle olması hakkında emirler de verilebileceğini düşününüz; makinenin hayatına girdikçe insanı nasıl şahsiyetsizleştirdiğini daha vuzuhla tesbit edebilirsiniz.

Bereket versin ki, Amerika'da yemek yenecek yerlerin hepsi böyle değildir. Bir çok lokantalarda garsona, yemek şöyle veya böyle olsun diye pek emirler veremezsiniz (çünkü hemen her türlü yemek fabrikada hazırlanır, lokanta mutbağında ısıtılır) ama, listedeki bir kaç yemekten birini seçebilirsiniz.

Amerika'ya gitmeden ve aralarına karışmadan önce herkes gibi ben de; amerikalıların o garip giyinişlerini, on yedi yaşındaki torunu gibi giyinen amerikalı büyük anayı, talebesi gibi giyinen kayınpederi bütün bunları amerikalı kalabalığın giyime ehemiyet vermeme iktidariyle izaha çalışırdım. Kafamdaki bu kördüğüm yavaş yavaş ancak Amerika'da ve bir kaç ay kaldıktan sonra çözülmeğe başladı. Gittikçe büyük amerikalı ekseriyetin başka türlü yapamadıkları için bu işi böyle yaptıklarını öğrendim.

İşte itaat, yemekte itaat, giyimde, eğlencede itaat... Siyasî hüriyetten mahrum memleketlerde seviye düşüklüğüne sebep olan şahsiyetsizleşmenin bir başka türlüsü! Amerika'ya, makineye göresi! Bilhassa Amerika medeniyetini Avrupa medeniyetinden ayıran çıkıntıların en mühimlerinden biri!

Eski ingiliz başvekili Mak Donaldın ilk başvekil olduğu aylarda söylediği bir nutukta şu fıkralar vardır:

"Yalnız bir şeyi katiyen unutmamalıyız! Cemiyeti kurtaracak şeyin tenevvü ve şahsiyet olduğunu! Hepimizin yekdiğerimize benzediğimiz gün beşerî terakkilerin son günü olacaktır.... Münıeyyiz vasıflarını, mefkûrelerini, tesanüt ve yardım hislerini, şahsiyetlerini muhafaza ettiği halde aynı gayeye doğru aynı ilham ile yürümektir ki milletimizi kuvetli bulunduruyor, ancak bu haldir ki bizi kuvetli, canlı ve hayata mensup bir millet yapıyor...".

—.—

Yabancıların kendileri hakkındaki ölçüleri ne olursa olsun amerikalılar vaziyetlerinden memnundurlar. Makineye tâbi olarak şahsiyetlerini gittikçe kaybetmiş olmaları onları pek üzmez. İçlerinde aşırı şahsiliği sosyal ve ekonomik inkişafa mani bir semeresiz dikbaşlılık, telâkki edenler bile vardır. Kaliforniya'da Dr. K. adında çok neşeli bir amerikalı ile "ki bu bir tıb doktoru idi ve bütün hayatını petrol ve altın madeni aramakla geçirmiş fakat çok az şey bulmuştu" bunları konuşuyorduk;

— Yemeğimi de ben düşünürsem aşçıya ne kalacak?

diyordu.

— Siz yemeğinizin nasıl pişeceğini, elbisenizin nasıl dikileceğini evinizin nasıl yapılacağını ilh.. ilh.. düşünürsünüz ve bütün bunları düşünürken hiç farkına varmadan bu işlerin her birini ayrı ayrı sizden çok daha liyakatle yapabilecek bir ihtisas adamının meslekî inkişaf imkânlarını çelmelersiniz, cemiyetin yüksek menfaati herkesin her şeyi, az çok bilmesinde mi yoksa herkesin bir şeyi fakat iyi bilmesinde midir? Tesbit edilecek esas budur. Amerikada evler biribirine benzer, şehirler, sokaklar, giyim, eğlence, süs herşey biribirine benzer. Ama Amerika'da ev şehir, sokak, giyim, eğlence ilh... standardı dünyanın her yerinde olduğundan daha yüksektir...

— Yeknasaklığın sebep olduğu, ruhî durgunluktan bahsetmek istiyorum!.

— Bahsin içine makine düşmanlarının kaybolan işçi endividüalizmi hakkındaki mersiyelerini karıştırmamak şartiyle!

dedi ve devam etti;

— Şahsen ben bu kanaatte değilim. Eğer makine tekemmül ettikçe hayata insanların şimdiye kadar alışmadıkları yeni bir şekil veriyorsa bu, şeklini değiştiren cemiyetin değişme ihtiyacından başka neyi ifade eder? Madam ki, elimizde bir ucu müsbete (iptidaî insan hayatına) öteki muhayyele (ideal insan hayatına) dayanan bir terakki ölçüsü vardır. Şu ahlde niçin terakkiyi iptidaî insan hayatının tam tersi olarak anlayalım? İptidaî insan gıdasını kendi arar bulurdu, elbisesini evini vasıtalarını kendi yapardı, hayatını, malını kendi müdafaa ederdi. Aklının erdiği gibi yaşar, aklının erdiği gibi eğlenir veya ibadet ederdi. Şimdi mütekâmil ideal insana bu iptidaî insan karşısında tam şeklini vermeğe çalışınız! Ne demek istediğimi bilmem anlatabiliyor muyum? Avrupalıların makine Amerikası aleyhine söylediklerinden hiç birini doğru bulmuyorum. Şehir, iş yeri amerikalı için gittikçe sıkıntılı oluyormuş! Olabilir, hattâ sıkıntı artabilir de!. Ne yapacaksınız? Geriye, iptidaî insana mı döneceksiniz?

Binlerce yıl makinesiz yaşamış insanın hayatını ve insanlık felsefesini makine devrinin insanına ve felsefesine uydurmağa imkân yoktur. İş yerinde sıkılan insan şehir dışına çıkacak, eğlenecek, kaybettiği iş zevkini cemiyetin ona temin ettiği diğer vasıtalarla telâfi edecektir. Spor, eğlence, turizm bütün bunlar medenî cemiyetlerin hastaneleri gibi gittikçe mecburî sosyal müesseseleri haline gelecektir.

İşte size, Amerika'da turizmin son yıllardaki inkişafını tam olarak anlatan amerikalı bir izah!

Bursa'da Belediye Meclisi âzaları şerefine ziyafet

Bursa, 2 a.a. — Yıllık toplantı devresini tamamlıyan belediye meclisi âzaları şerefine dün gece Çelik Palasta bir ziyafet verilmiştir. Ziyafette vâli, hükümet erkânı, Ankaradan gelen bazı profesörler de hazır bulunuyordu. Bu münasebtle söylediği bir nutukta tarih ve sihat ve sanat bakımından beynelmilel şöhreti haiz olan Yeşil Bursanın tabii karakterini tebarüz ettiren belediye reisi, şehir meclisinin Bursa hakkında değerli kararlar aldığını anlatmıştır.

Belediye reisinin bu nutkuna cevap veren Bursa vâlisi, ezcümle şunları söylemiştir: "— Türk milleti yeni bir hayata başlamıştır. O hayat Kemalizm devrinin bütün icaplarını tahakkuk ettirmek yolundadır. Biz bu yolda ve her sahada vazife almış bahtiyarlarız. Bursa, güzel bir tabiat parçası olan bu şirin yurt, en güzel emeklere muhtaçtır. Şehrin bir çok ihtiyaçlarına cevap vermek için onları iyi duymuş, anlamış ve görmüş olmak lâzımdır. İşte yeni belediye reisi arkadaşımız, memleketin bu ihtiyaçlarını yakından ve her an takip eden görmüş ve anlamış olan bir arkadaştır. Kendisine muvaffakiyetler dilerim.„

SPOR

İzmirliler Ankara'da

Altay ve Altınordu burada ikişer maç yapacaklar

İzmirin Altay takımı dün şehrimize gelmiştir. Bugün de Altınordulların gelmeleri beklenmektedir. Altay ve Altınordu yarın ve pazar günü şehrimizde Gençlerbirliği ve Muhafızgücü ile millî küme maçlarını yapacaklardır.

Millî kümenin beşinci haftasında İstanbulda Vefa - Fenerbahçe, Beşiktaş - Galatasaray arasında müsabakalar yapılması lâzım geliyordu. Fenerbahçe ve Galatasaray muhtelitinin Mısır'a hareketleri dolayısiyle bu maçlar fikstürün sonuna bırakılmıştır.

Ankarada cumartesi günü ilk müsabaka saat 14.30 da Gençlerbirliği - Altay arasında olacak ve 16.45 te de Muhafızgücü Altınordu ile karşılaşacaktır. Millî kümenin ilk üç senesi müsabakalarında İzmir takımları iyi neticeler alamamışlardı. Fakat bu sene Altay ve Altınordu gerek İzmirde ve gerekse İstanbulda nazarıdikkati çeken maçlarla üzerlerine umumî bir alâka toplamışlardır.

Altınordu ve Altay 7 maçta 14 er puvana sahiptirler. Altınordu yedi maçından üçünü kazanmış, birinde berabere kalmış ve üçünde mağlûp olmuştur. Altay iki galibiyet, 3 beraberlik ve iki mağlûbiyetle aynı puvana ulaşmıştır.

Ankara takımları bugüne kadar yapılan maçlarda İzmire nazaran çok düşük kalmışlardır. Fakat karşı karşıya gelince netice hangi tarafın lehine tahakkuk edecek? İzmir takımlarının oyunlarını görmeden bunu kestirmek mümkün olamaz. Lâkin şimdiden malûm olan bir şey varsa o da izmirlilerin Ankarada yapacakları müsabakalar geçen senelerde olduğu gibi kolay kolay Ankara lehine tecelli etmiyeceğidir.

Kahire'deki güreş müsabakasında 4 galibiyet kazandık

Kahire, 2 a.a. — Dün akşam Kahirede yapılan İstanbul - Kahire ekipleri güreş müsabakaları neticelerinde :

72 kiloda Kandemir ve 56 kiloda küçük Hüseyin, puvan hesabiyle,

87 kiloda Mustafa tuş ile,

Çoban, rakibinin müsabakayı bırakmasiyle galip gelmişlerdir.

79 kiloda Adnan, 61 kiloda Yaşar ve 66 kiloda Yusuf puvan hesabiyle mağlûp olmuşlardır.

Türk güreşçilerinin klâs yüksekliği, ekser müsabakalarda kendisini bariz surette göstermiştir.

Millî küme maçları

Bölge Futbol Ajanlığından :

1 — Millî Küme maçlarına mevcut fikstüre göre ve aşağıda yazılı programa tevfikan bu hafta 19 Mayıs Stadyomunda devam olunacaktır.

4-5-1940 CUMARTESİ

Gençlerbirliği — Altay. Saat: 15. Hakem: Muzaffer Ertuğ. Yan hakemleri: Fevzi Çat, Bedri Erdener.

Muhafızgücü — Altınordu. Saat: 16.45 Hakem: Necdet Özgüç. Yan hakemleri : Celâl Oskay, Namık Selkan.

5-5-1940 PAZAR

Gençlerbirliği — Altınordu. Saat: 10. Hakem: Ziya Ozan. Yan hakemleri: Ferih Esin, Bedi Nazlı.

Muhafızgücü — Altay. Saat 11.45. Hakem: Refik Güven. Yan hakemleri: Nadir Çilesiz, Bahaeddin Veske.

2 — Millî Küme haricinde kalan kulüplerin mümessilleriyle 7-5-1940 salı günü saat 18 de bölge merkezinde bir toplantı yapılacaktır. Bu toplantıya salâhiyettar mümessillerini göndermeleri kulüp başkanlarından rica olunur.

3 — Umumî hakem toplantısı 7-5-1940 salı günü saat 19 da yapılacaktır. Muvakkat lisansı olan her hakemin bu toplantıya iştiraki lüzumu tebliğ olunur.

Atletizm müsabakaları

Ankara okul spor yurtları küme başkanlığından :

Okullar arası atletizm müsabakaları 5-5-1940 pazar günü saat 14.30 da aşağıdaki programa tevfikan 19 Mayıs Stadyomunda yapılacaktır.

KIZLAR :

A — Koşular :

100 metre sürat..

4x100 bayrak.

B — Atlamalar :

Yüksek atlama. (Beş kişilik takım halinde).

Tek adım atlama. (Beş kişilik takım halinde).

C — Atmalar :

Eltopu. (Beş kişilik takım halinde)

ERKEKLER :

A — Koşular :

100 metre sürat

400 metre orta sürat

1500 metre mukavemet

4x100 bayrak

100x200x400x800 Balkan bayrak

B — Atlamalar :

Hız almadan tek adım atlama

Üç adım atlama

Yüksek atlama

C — Atmalar :

Gülle atma. (Beş kişilik takım halinde).

Bulgaristan'da büyük bir yangın

Sofya; 2. a.a. — Trojan'daki muazzam iplikhane bir yangın yüzünden tamamen harap olmuştur. Yangının bir kundakçılık eseri olduğu tahmin edilmektedir. Hasarat, 40 milyon leva miktarındadır.

İzmir'de satın alınacak şirketler

İzmir, su, elektrik ve tramvay şirketlerinin hükümetçe satın alınması kararlaşmıştır. Nafıa Vekâleti ile bu şirketler mümessilleri arasındaki müzakerelere yakında başlanacaktır.

İran'a gidecek demiryolu

Bazı sebeplerden hattın istikameti değiştirildi

Hükûmet Meclisten Irak ve İran hatları için 50 milyon liralık tahsisat istiyor

(Başı 1. inci sayfada)

ce sarfolucak ve gelecek yıllara sari bulunacaktır.

Türkiyeyi, dost ve komşu bu iki memlekete demiryoluyla bağlamak, bu suretle aradaki ticaret münasebetlerinin inkişafını temin etmek üzere inşası kararlaşmış ve kanunlaşmış olan Türkiye - Irak, Türkiye - İran demiryollarının ilk traversi bundan iki sene evel Diyarbakırda atılmıştı. Bu iki yıl içinde durmadan çalışılmış ve haber aldığımıza göre 159 uncu kilometredeki Kurtalan istasyonuna yaklaşılmıştır. Bu istasyon Irak ve İran hudutlarına gidecek olan yolların ayrılacağı noktaya 12 kilometre mesafede bir teşkilât istasyonudur.

Bir yandan hattın inşaat faaliyeti süratle devam ederken bir taraftan da hatların geçeceği yerlerin etüd hartaları hazırlanmakta ve güzergâhların zemine tatbiki ameliyelerine devam olunmaktadır. İran hattının Kurtalan - Vangölü kenarındaki Tuğ mevkiine kadar olan kısmının etüd hartaları ve katî profilleri bitirilmiştir. Bu kısımda, şimdiye kadar yapılmış olan hatlarımızın hiç birinde tesadüf edilmemiş olan devamlı ârızalar mevcuttur. Öyle ki mecmu tulü 21 kilometreye varan ve en büyüğünün uzunluğu 700 metreyi bulan 95 tünel açılması, 40 - 50 metre irtifaında 6 viyadük ve dört büyük köprü inşası icap etmektedir. Bundan başka Bitlisten evel Deliklitaştan Van gölü kenarına kadar yirmi kilometrelik bir tul üzerinde daimî olarak çığlarla mücadele mecburiyetinden dolayı nakliyatın sık sık inkıtaa uğrıyacağı ve bu yüzden büyük masraflar ihtiyarına mecbur kalınacağı anlaşılmıştır.

Gene bu kısmın yirmi kilometresinde binde yirmi ve kırk kilometresinde binde yirmi beş olmak üzere çok sert ve devamlı meyiller kabul etmek mecburiyeti hasıl olacak ve bu suretle hattın nakil kabiliyeti azalacak, trenleri hafif lokomotifle çekmek zarureti hasıl olacaktır. Bu yüzden yalnız bu kısmın inşaat ve yol malzemesi masrafı takriben 40 milyon liraya baliğ olacak ve tahminen 3 - 3,5 senede ikmal olunabilecektir.

Bu inşa müşkilâtı ikinci bir yol aramaya lüzum göstermiştir. Mütehassıslar, evelce tesbit edilmiş olan istikametlerden başka Van gölüne gitmek için Elâzığ - Palo - Muş - Tuğ - Rahova istikametini de tetkik etmiş ve bu istikametin bir demiryolu inşası için en müsait yer olduğu görülmüştür.

Bu istikamette yapılacak olan demiryolunun uzunluğu takriben 330 kilometredir. Bunun yüz kilometresi ârızalı mıntakada ve geri kalan 230 kilometresi hemen tamamiyle münbit ve mahsuldar ovalardan, ârızasız yerlerden geçmektedir. Bu ikinci istikamet üzerinde yalnız Elâzığdan Ova'ya inmek için 15 kilometre tul üzerinde ve Muş ovası nihayetinden Rahova'ya çıkmak için 40 kilometrelik bir tul üzerinde ancak binde 12 yi geçmiyen bir mil mevcuttur. Geri kalan kısımda ise meyil binde onu geçmemektedir. Bu sebeple, hattın nakil kabiliyeti, Bitlisten geçen güzergâhına nazaran üç dört misli fazla olabilecek ve sürat bakımından da büyük süratler tatbik edilmeğe elverişli bulunacaktır.

Bu yeni güzergâha göre inşa edilecek hattın Elâzığ'dan Van gölü kenarında bulunan Tuğ mevkiine kadar olan inşa masrafı takriben 45 milyon liradır.

Diğer taraftan Elâzığ'dan Van gölüne gidecek hattın dört senede ikmali mümkün bulunmaktadır. Bu bakımdan da diğeriyle arasında mühim bir fark yoktur.

İran hududunda nihayetlenecek olan demir yolu için Elâzığ - Palo - Muş - Tuğ istikametinin takibi halinde yukarıda saydığımız tercih sebeplerinden başka bu güzergâhın evelki güzergâha nazaran daha mühim iki esaslı faikiyeti de vardır. Bunlardan birincisi yeni istikametin İran transit nakliyatını 87 kilometre kadar kısaltmış olmasıdır.

İkinci faikiyet ise, Sıvas - Erzurum hattını Tercan civarında bir noktadan başlıyarak Van gölü sahiline birleştirecek olan mutasavver hattın Çapakçur veya Muş'tan itibaren Van gölüne kadar olan kısmının Elâzığ - Palo - Muş hattı ile müşterek olmasıdır ki bu cihet de İran hudut hattının bu yeni güzergâhı lehine çok mühim bir rüçhan teşkil etmektedir. Bitlis'i de demiryolundan mahrum bırakmamak için Rahova istasyonundan itibaren düz bir arazide takriben 14 kilometre tulünde bir şube hattı ile bu maksadın cüzî bir masrafla temin olunabileceği anlaşılmaktadır.

Hükümet, Diyarbakır istasyonundan Irak ve İran hudutlarına kadar yapılacak demiryolları hakkındaki kanunun birinci maddesini değiştirmeğe bu suretle lüzum görmüş ve yukarıda izah ettiğimiz mucip sebepleri de bildirmiştir. Lâyihanın önümüzdeki günlerde umumî heyette müzakere edileceği anlaşılmaktadır.

İstanbul'da bir kaçakçılık vakası meydana çıktı

İstanbul, 2 (Telefonla) — Zonguldaktan Köstenceye sefer yapan Er adındaki şilepte büyük bir kaçakçılık meydana çıkarılmıştır. Vapurun ikinci kaptan ile lostromosunun geminin bundan evelki seferinde gene Zonguldağa ve sonra da İstanbula kaçak eşya çıkararak sattıkları, yapılan ihbarlardan anlaşılmıştır. Vapur bu defa Köstenceden gelmeden evel tertibat alınmış, ve gemi limana girer girmez bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırma neticesinde geminin çok gizli yerlerinde bir çok romen kadın bluzları, kadın tuvalet eşyası, 100 çift çorap, 150 den fazla kaçak eşya bulunmuştur. Geminin ikinci kaptanı ile lostromosu müddeiumumiliğe teslim olunmuştur.

Bohemya ve Moravya topraklarında 400.000 Alman askeri var

Paris; 2. a.a. — Çekoslovak ajansının aldığı haberlere göre, himaye idaresi arazisi dehilindeki alman askerlerinin miktarı 300 ilâ 400 bin kadar tahmin edilmektedir. Bu askerler, sık sık yer değiştirmektedir. Himaye idaresi mıntakasında ayrıca 80 bin kadar da Gestapo ajanı vardır.

Mart ve nisan ayı içinde, Çekoslovakya'ya, ekserisi garp cephesinden olmak üzere 15 bin kadar asker getirilmiştir. Bunların hemen hepsinin ayakları veya elleri donmuştur. Zira Siegfried hattında bu kış çok soğuk yapmış ve soğuğun şiddeti, yeni yapılmış ve kışın hiç ısıtılmamış olan mevzilerdeki fena şerait sebebiyle bir kat daha tesirini göstermiştir.

Ankaralılara müjde

ŞEHİR TİYATROSU tam kadrolariyle

ULUS Sinemasında

Temsillerine yakında başlıyor

8 Çarşamba	İkizler
9 Perşembe	Yelpaze
10 Cuma	Herkes kendi yerine
11 Cumartesi	Bir muhasip aranıyor
12 Pazar "Matine"	İkizler
12 Pazar "Akşamı"	Şermin
13 Pazartesi	Hindistan cevizi
14 Salı	O Kadın
15 Çarşamba	O Kadın
16 Perşembe	Sözün kısası

Biletlerinizi şimdiden tedarik ediniz.

KONSER Ankara Halkevinde

Viyolonist Anni Delman

Piyanoda : FERDİ STATZER

VİVALDİ - BACH - BRAHMS - SCHUBERT
HUBAY - BAVTOK

5 mayıs 1940 pazar akşamı saat 21 de

Biletler: Yeni Sinema gişesinde satılmaktadır.

RADYO

TÜRKİYE

(Radyo Difüzyon Postaları)

TÜRKİYE Radyosu — ANKARA Radyo

(Dalga Uzunluğu)

1648	m.	182	Kcs./120	Kw.
31.70	m.	9465	Kcs./ 20	Kw. T.A.
19.75	m.	15195	Kcs./ 20	Kw. T.A.

CUMA: 3.5.1940

12.30 Program, memleket saat ayarı.
12.35 Ajans ve meteoroloji haberleri.
12.50 Müzik: Muhtelif şarkılar (Pl.).
13.30 - 14.00 Müzik: karışık müzik (Pl.)
18.00 Program, ve memleket saat ayarı
18.05 Müzik: bir konçerto (Pl.).
18.40 Müzik: Saz eserleri. Çalanlar: Refşen Kam, Basri Üfler, Cevdet Çağla, Refik Fersan, Nuri Halil Poraz.
18.55 Serbest saat.
19.10 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.
19.30 Konuşma (Millî kahramanlık menkıbeleri).
19.45 Müzik. Çalanlar: Cevdet Çağla, Kemal N. Seyhun, Fahri Kopuz, Nezzettin Ökte.
I — Okuyan: Mustafa Çağlar.
1 — Cemil bey - Kürdili hicazkâr peşrevi.
2 — Tatyos - Kürdili H. şarkı: (Eğri aşkın nişvegâhı).
3 — Yesari Asım - Kürdili H. şarkı: (Kedersiz hiç coşar ağlar mı).
4 — Hıristo - Kürdili H. şarkı: (Gülsen açılsan).
5 — - Kürdili H. şarkı: (Misket geliyor misket).
6 — Bimen Şen - Kürdili H. şarkı: (Seninle ey gülü ahsen).
II — Okuyan: Aziz Tözem.
1 — Kemençe taksimi.
2 — Hafız Yusuf - Suzinâk şarkı: (Nedir bu cevrü tegafül).
3 — Hıristo - Suzinâk şarkı: (Ey nice dağlar).
4 — Arif - Suzinâk şarkı: (Uslu madı hâlâ).
5 — Ali efendi - Uşşak şarkı: (Benim yârim güzeller serveri).
6 — Mustafa Çavuş - Uşşak şarkı: (Yavrucağım güzellendi).
20.30 Müzik. Çalanlar: Fahire Fersan, Vecihe, Fahri Kopuz.
I — Okuyan: Melek Tokgöz.
1 — Tahirpuselik peşrevi.
2 — Ziya bey - Tahirpuselik şarkı: (Nim nigâha kail oldum).
3 — Refik Fersan - Tahirpuselik şarkı: (Canlandı hayalinde).
4 — Tatyos - Rast şarkı: (Bir gülüme bir hali perişanıma bakdım).
II — Okuyan: Aziz Şenses.
1 — Kanun taksimi.
2 — Udî İbrahim - Kürdili H. şarkı: (Seneler aşkınla inler).
3 — Kemani Mustafa - Kürdili H. şarkı: (Nersdesin sen).
4 — Fahri Kopuz - Kürdili H. şarkı: (O fettan dilinin).
5 — - Nihavend şarkı: (Eski bah yıllardanberi).
III — Okuyan: Mefharet Sağnak.
1 — Hacı Faik - Rast şarkı: (Jaler saçsın).
2 — Rifat - Seba şarkı: (Hayali yâre değme).
3 — Rakım - Uşşak şarkı: (Bana hiç yakışmıyor).
4 — Halk türküsü: (İnce çayır biçilir mi).
21.15 Konuşma (Bibliyoğrafya).
21.30 Müzik: küçük orkestra (şef: Necdet Askın).
1 — Ralph Benatzky: Bebekler Prensesi filminden Neseliyim şarkısı).
2 — E. Kalman: Prenses Çardaş peretinden potpuri.
3 — Paul Lincke: Capri (Serenad).
4 — Mascagni: Cavalleria Rusticana operası üzerine Tavan tarafından fantezi.
22.15 Memleket saat ayarı, ajans haberleri; ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (fiyat).
22.35 Müzik: cazband (Pl.).
23.25 - 23.30 Yarınki program, ve kapanış.

* * * * * *

(FRANSIZ RADYOLARI)

FRANSİZ Radyosunun TÜRKÇE neşriyatı bir zamandanberi günde iki defa yapılmaktadır. Bunların saat ve dalga uzunluklarını aşağıda bildiriyoruz :

1 — TÜRKİYE saatiyle 19.45 te: Dalga 41.44 M.

2 — TÜRKİYE saatiyle 20.35 te: P.T.T. 253M. Radiyo — MEDİTERAN 227 M.

* * * * * *

(İNGİLİZ RADYOLARI)

İNGİLİZ Radyo Şirketinin (The British Broadcasting Corporation) in ecnebi dillerde haber neşriyatı programı :

	Ankara Saatiyle		Dalga Uzunluğu	
TÜRKÇE	18.55		21.32	19
İNGİLİZCE	8.15		31.55	25
"	11.00		31.55	25
"	13.30		19.84	16
"	15.15		19.84	16
"	18.00	25.53	19.82	16
"	20.00		25.53	11
"	23.45		31.31	25
FRANSIZCA	14.15		16.84	
"	23.00		31.32	25

Mevlûdü şerif kıraati

Devlet Demiryolları Çatalağzı dö posunda makinist Yusuf Ziya Yıldıran'ın eşi merhum Ayşe Yıldıran'ın ruhuna ittihaf edilmek üzere 5 Mayıs pazar günü öğle namazını müteakip Atpazarında Arslanhane camiinde mevlûdü şerif okunacağından arzu edilmindaşların gelmeleri rica olunur.

Ziya Yıldıran 175

Sinema tekniğinin en son merhalesi... Kahramanlık devrinin eşsiz destanı...

ATLAS EKSPRESİ

BARBARA STANWYCK - JOEL MAC CREA - AKİM TAMİROFF

ULUS Sinemasında

Yakında

AŞKIN ÖLÜMÜ

1939 PARİS film sergisinin en büyük zaferi

HARBE DAİR

Akdeniz vaziyeti

Akdeniz'de vaziyeti ve İtalyanın kurmak istediği Akdeniz Siegfried'i hatlarını gösterir harita

Akdenizde emniyet tedbirleri:

İngiliz amirallık dairesi, Akdeniz yoliyle Avustralya ve Hindistan'a giden gemileri için yeni emniyet tedbirleri almıştır. Bu cümleden olmak üzere bu gemiler, bundan sonra Süveyş kanalından geçmiyecekler, Afrika'nın garp sahillerini takip ederek Ümitburnu'ndan dolaşacaklar ve öylece menzillerine kavuşacaklardır. Bunun sarih mânası şudur: Akdeniz'de âni olarak bir tehlike baş gösterebilir ve yahut göstermektedir; bu vaziyette ingiliz ticaret ve nakliye gemilerini bir maceraya sürüklemedense, fazla masrafa katlanarak, ve gün kaybedilmesini bile göze alarak, bunları Ümitburnu'ndan dolaştırmak hayırlıdır. Bu tedbir filhakika kimseye zararı olmıyan, kimseyi tehdit etmiyen pasif bir tedbirdir. Fakat İngiltere'yi buna sevketmek için çok ciddî sebepler olması lâzımgelir. Gemilerin Ümitburnundan dolaşması demek, birdenbire 1869 da Ferdinand de Lesseps'in vücuda getirdiği büyük medeniyet eserinin, Süveyş kanalının mânevî bir setle kapanması, ve dünya ticaretinin sırf bu tehlike yüzünden 71 sene gerileyip, 19 uncu asra dönmesi demektir. İşte bunun içindir ki, İngiltere'nin bu kararına büyük ehemiyet atfetmek lâzımgeldiği kanaatindeyiz.

Akdenizde İtalya:

Akla bir sual gelebilir: Akdeniz'de her türlü tehlike olabilir. Fakat İngiltere, Cebelüttarık'a Süveyş'e ve bunların arasında bulunan Malta adasına hâkimdir. Ve Akdeniz'de kuvetli bir filo bulundurmaktadır. Bu meyanda birçok devletlerle dostluk ve ittifak muahedeleri aktetmiştir. O halde böyle bir tedbire neden lüzum gördü? Bu vaziyet kendisine her türlü tehlikeyi önlemek imkânını veremez mi? Hâdiseyi daha iyi görmek için önümüze bir Akdeniz haritası açalım ve bakalım: İtalya'nın stratejik vaziyeti hemen hemen Akdeniz'i ikiye ayırmış gibidir. Adriyatik denizinde İtalya Arnavutluğu alarak, burasını kapalı bir italyan denizi haline koymuştur. Çünkü bu boğazı istediği zaman mayn tarlasiyle kapıyabilir. Diğer taraftan İtalya Yarmadası, çizmenin burnundaki Mesina boğazının ayırdığı Sicilya adasiyle cenuba doğru uzanmaktadır. Sicilya ile Tunus arasında bulunan Pantellaria adası, adamakıllı tahkim edilmiş stratejik bir mevkidir. Bu suretle İtalya, Arnavutluk, Brendizi, Sicilya ve Pantellaria arasında çizilecek bir hat üzerinde Akdenizi ikiye böler bir vaziyette bulunmaktadır.

İtalyan istekleri:

Malûmdur ki, İtalya'da geçen senenin şubat ayında Fransa aleyhinde birçok nümayişler yapılmıştı. İtalyan gençliği sokaklarda "Tunus'u isteriz, Korsikayı isteriz, Cibuti'yi isteriz! Nis'i İsteriz!" diye bağırmışlardı. Bunu o zaman alelâde bir sokak nümayişi telâkki edenler olmuştur. Fakat Akdeniz hâkimiyeti bakımından bu italyan iddialarının büyük bir ehemiyeti vardır. O zamanki istekleri bugünkü vaziyete nakletderek hâdiseyi tetkik edelim: İtalya Tunus'u istemekle, kendisine yeni bir sömürge temin etmek arzusunda değildir. Tunus, italyanların en mühim deniz ve hava üsleri olan Pantellaria adasının karşısındadır. İtalya bu suretle Akdeniz'e hâkim hatta tek bir delik olan Pantellaria - Tunus arasını da kesmek istemiştir. Bu İtalya için Akdeniz'de bir Siegfried hattıdır. Korsikayı istemesinin sebebi de bu hattın önünde diğer bir hat kurmak arzusundan doğmuştur. Çünkü Korsika İtalya'nın üç mühim hava üssü bulundurduğu Sardunya adasının üstünde İtalya'ya doğru uzanmaktadır. İtalyan sahillerine Elbe adası Caproca adası gibi küçük adalarla bağlanmaktadır. Bu suretle İtalya Yarmadasının şimalinden Elbe, Korsika, Sardunya adası vasıtasiyle Tunus'a doğru ilk deniz cephesi kurulmuş olacaktır. Bu Akdeniz Siegfried'inin ilk hatlarıdır. İtalya ayrıca Nis'i istemekle, buradan Korsika'ya kadar olan saha dahilinde bir ileri karakolu teşkil etmek arzusuna kapılmıştır.

İspanya ve İtalya:

Sonra unutmamak lâzımdır ki, İtalya'nın frankist İspanyadan da temin edeceği bazı menfaatleri bulunabilir. Şimdiki İspanya, İtalya'nın kendisine yaptığı yardımlardan dolayı belki hâlâ mütehassistir. Bundan hayli zaman evel, bir İspanyol askerî heyeti Roma'yı ziyaret etmiştir. Bu esnada İtalya'nın Balear adalarından Majorka'da Palma hava üssü hakkında bir müzakere yapılıp yapılmadığını bilmiyoruz. Fakat herhalde Akdeniz vaziyetinin bu kadar ehemiyetli bir mahiyet aldığı sırada, Fransa'nın İspanya büyük elçisi Mareşal Petain'in Paris'e gelip fransız devlet adamlariyle temasta bulunması mânidardır. Bundan bir müddet evel de, italyan gazeteleri, İngiltere'nin Norveç'te giriştiği harp yüzünden Akdeniz filosundan bir kısmını ayırıp yukarı çekmeğe mecbur kalıp kalmıyacaklarını sorar gibi bir vaziyet almışlardı. Fakat sonradan Londra, İtalya'yı kuşkulandırmıyacak bir şekilde cevap vermiş, ve Londra'da toplanan yüksek harp konseyi tebliğinin nihayetine, ruznameye dahil meseleler meyanında Akdeniz vaziyetinin de bulunduğu ve bu hususta da fransız ve ingiliz hükümetleri arasında mutabakat olduğunu tasrih etmek lüzumunu hissetmiştir.

Şimdi vaziyet nedir ?

Filhakika Akdeniz'de İngiltere'nin kendi zararına olarak aldığı Ümitburnu tedbirinden başka, elle dokunulur, gözle görülür bir tehlike işareti yoktur. Yalnız 1937 de Musolini'nin Hitler'i ziyaret ettiği esnada, İtalyanın daha üç sene harbe girmiyeceğine dair verdiği sözün müddeti bitmektedir. Diğer taraftan Brenner'de son Musolini - Hitler mülâkatından sonra alman gazeteleri "bu mülâkatın ehemiyeti neticelerinden belli olacaktır!" diye bir söz sarfetmişlerdi. Bunun bir neticesi, İtalya'nın, Almanyanın Danimarka ve Norveç'te giriştiği istilâ hareketine hiç olmazsa, ses çıkarmıyarak mânen muzaheret göstermesi oldu. Hitler elbette Norveç'in işgaline mukabil, Musolini'ye bir tâvizde bulunmuş olabilir. İtalyanların bugünlerde ablukadan yaptıkları şikâyetleri sıkılaştırmaları da belki bununla izah edilebilir. Fakat İngiltere tedbirlerini tam almış, ve Başvekil Chamberlain'in dün söylediği gibi, birlikte hareket eden fransız ve ingiliz filolarının bir kısmı, şimdiden Akdeniz'in şark havzasına (yani yukarda izah ettiğimiz Akdeniz Siegfried'inin bu tarafına) geçmiş ve İskenderiye'ye doğru yol almakta bulunmuştur. Bu tedbir müttefiklerin pasif tedbirlerden sonra ilk aktif tedbiridir.

Tedbirlerin sebebi :

Müttefikleri bu tedbirlere sevkeden âmiller arasında şu politik hâdiseyi unutmıyalım. Bundan birkaç gün evel Reynaud bir nutuk söylemiş ve demişti ki: " Fransa 1 eylülde İtalya hükümetine, kendisiyle beraber, dostane noktainazar teatileriyle, iki memleket arasında muallakta bulunan meselelerin âdil bir suretle tanzimine âmade olduğunu bildirmişti. Ve İtalya'dan o vakittenberi bir cevap alınmadı. Fransa, bu teklifinde devam etmektedir." İtalya henüz fransız Başvekilinin bu son teklifine de bir cevap vermiş değildir. Hâdiselerin seyrine bakalım: 1938 senesinde italyan hariciye nazırı Ciano, Fransa ile muallakta bulunan meseleleri müzakere etmek için maslahatgüzar Blondel'le buluştukları zaman: "Aramızda halledilmiyecek mesele yoktur. Yalnız aradaki fazla sivrisinekleri izale etmek lâzımdır" demişti. Bundan sonra sivrisinekler kâh azaldı, kâh çoğaldı. Hele geçen senenin şubatında bu sivrisinekler den âdeta oturulmaz oldu. Şimdi Akdeniz'de bu sivrisinekler daha fazlalaşmış olacak ki İngiltere cibinlik kurmağa mecbur kalmıştır. Gariptir ki bu sefer sivrisinek vızıltıları sâde Fransa tarafından değil bunun tamamiyle aksi olan başka taraflardan da duyuluyor.

Mümtaz Faik FENİK

Almanların Osterdal vadisi tarikiyle cenupla olan muvasalası kesildi

(*Başı 1 inci sayfada*)

Londra, 2 a.a. — İngiliz radyosu, Röros'u 200 kişiden ibaret ve Norveçli ve İsveç gönüllülerinden mürekkep bir müfrezenin işgal etmiş olduğunu tasrih ve Röros'un 25 kilometre cenubunda kâin Tynset'in de düşman tarafından terkedilmiş olduğunu teyit etmektedir.

Almanlar püskürtüldü

Stokholm, 2 a.a. — Röros şehri bu sabah saat 5 de yabancı gönüllülerin yardımı ile Norveç kıtaatı tarafından işgal edilmiştir. Daha dün akşamdan alman kıtaları Röros'tan dışarı atılmışlardır.

Röros şehrinin 1 mayısta fecir vakti Norveç kıtaatı ile bu kıtaata müzaharet eden ecnebî gönüllüler tarafından işgal edilmiş olduğu resmen teyit edilmektedir.

Norveçliler, almanları Tynset'ten Kvikne'ye doğru püskürtmüşlerdir.

Havas ajansı muhabirinin Röros'tan aldığı malûmata atfen bildirildiğine göre Röros'un 14 kilometre cenubunda kâin bir mevki olan Os'ta Norveç kıtaatı ile Tynset'i yeniden ele geçirmeğe teşebbüs etmiş olan almanlar arasında bir muharebe cereyan etmektedir. Almanların Tynset'i tahliye etmiş oldukları bildirilmektedir.

Yabancı gönüllülerin yardımı

Şarktan gelip, Röros'u işgal eden Norveç kuvetleri, dün saat 17 de şehre girmiş bulunuyorlardı.

Norveç ajansının bir telgrafında, bu kıtaatın fazla miktarda yabancı gönüllüyü ihtiva ettiği bildirilmektedir. Alman radyosu, bir kaç saat evel verdiği bir haberde, bu kıtaların İsveç hududuna çekildiklerini bildirmişti.

Almanların şehri pek anî olarak terk ettikleri ve mahallî resmî makamata, muvasala hatlarının kesildiğinden bahsettikleri söylenmektedir.

Almanlar Röros'tan neden çekildiler?

Stokholm, 2 a.a. — Norsk Telegram Bureau gazetesi, alman esirlerinin anlattıklarına göre alman kıtaatının Röros'tan çekilmelerine işaşe maddeleri ile mühimmat fikdanı sebebiyet vermiştir. Filvaki Röros'taki alman müfrezeleri, alman kuvveiküiliyesi ile temaslarını kaybetmiş bulunuyorlardı.

Almanların cenupla muvasalası kesildi

Stokholm; 2. a.a. — " Havas „ ajansı bildiriyor :

Rötros'un zaptı, Osterdal vadisi yoluyle cenupla olan alman muvasalasının kesilmesi demektir.

Muvasalanın tekrar temini için Gudbransdalen'den geçmek lâzımdır ki, bu da her şeyden evel Dombas'ın zaptı ile kabildir. Halbuki alman bültenlerine rağmen Dombas hâlâ müttefiklerin elindedir ve müttefikler Stoeren'de çok kuvetli mevziler işgal etmektedirler.

Alman askerî makamatı alman kıtaatının muvasalası cenup istikametin - de kesilmiş olması lâzım geldiğini bizzat tasdik etmektedirler.

Norveçliler Kvikne'deki almanları sıkıştırabilecekler mi?

Royter bildiriyor :

Stokholm askerî eksperleri, almanların Norveç'te münakale hatlarını çok uzaklara kadar genişlettikleri kanaatindedir. Röros mıntakasında yabancı gönüllülerle takviye edilmiş bir halde bulunan Norveç kuvetlerinin, yeniden organize edilmiş ve hâlen alman kuvetlerine karşı müessir surette harekete geçecek bir vaziyet almış bulunduğuna dair Norveç menbalarından alınan haberlere de büyük ehemiyet atfedilmektedir.

Müşahitler, Norveçlilerin halen Kvikne'de hareket etmekte olan almanları sıkıştırmağa muvaffak olup olmıyacaklarını öğrenmeği alâka ile beklemektedir.

Fuldal'da, Öster vadisinden Hjef - kin'e giden dağ yolu ve Dombas - Stören demiryolu üzerinde almanlar, tecrit edilmiş vaziyette bulunmaktadır.

Burada Norveç kuvetleriyle almanlar arasında yeni müsademeler olmaktadır. Bu yol boyunca, Öster vadisinden geçit bulan ikinci bir alman müfrezesinin Hjerkin'e vardığı söylenmektedir. Bu arada, Bergen'den alınan ve henüz teyit edilmiyen haberlere göre, müştereken çalışan müttefik ve Norveç kuvetleri, almanların karadan yaptıkları ileri hareketine karşı koymakla meşguldürler.

Müttefik kıtaları ile Norveç kuvetlerinin, almanları Kvam'dan püskürttükleri söylenmektedir. Bu mevki Ardanger fiyorunun uzak şark sahilinde Cid fiyorunda bulunmaktadır. Tahmin edildiğine göre, bu kuvetler Bergen'in şimali şarkisinde Sogne fiyorunda kâin Laerdal'e bir kaç gün evel ihraç edilen kuvetler - den bir kısmıdır.

Trondeim'den bildirildiğine göre, Gong şiddetli bir bombardımana maruz kalmış ise de mühim hasar kaydedilmemiştir.

Trondheim'in şimalindeki Steinkjer cephesi vaziyeti hakkında yeni hiç bir haber yoktur.

Narvik'e gelince, burada, ingiliz kuvetleri sahil boyuna çekilmiş olan almanları bombardıman etmektedir.

Tromseo'deki Norveç hükümeti radyosunun neşriyatına nazaran müttefikler, Narvik'e yaklaşmakta ve bütün mıntakalarda büyük bir hava faaliyeti görülmektedir.

Fransız askerî mahfillerinin fikri

Paris, 2 a.a. — Fransız askerî mahafilinden bildirildiğine göre dün Dombaasda şiddetli bir muharebe olmuştur.

Diğer taraftan Finlandiyadan gelmiş olan gönüllüler tarfından takviye edilmiş olan Norveç müfrezelerinin göstermiş oldukları anudane mukavemet dolayısiyle almanların Stören mıntakasında Pörisden daha ileri gidememişlerdir.

Aynı mahfiller, Röros ve Tynsetnin Norveç kuvetleri tarafından istirdat edilmiş olduğu haberi resmen teyit etmemekte ise de bu hâdiseye muhtemel nazariyle bakılmaktadır.

Dombaas'taki muharebe şiddetlendi

Binnetice almanların Oslo ile Trondheim arasında malik oldukları tahmin edilen irtibat, büyük müşkülât bahasına ve muvakkat bir şekilde temin edilmiş demektir.

Dombaasdaki muharebe, son derece şiddetlenmiş olup halâ devam etmektedir. Bu muharebenin neticesi hakkında itimada şayan haberler alınamamıştır.

Bundan başka Stokholm radyosu, müttefiklerle norveçlilerin Bergen mıntakasında mevzilerini tahkim etmiş olduklarını bildirmektedir. Almanlar, Eidsfuerden - çekilmiye mecbur olmuşlardır.

Havas'a göre vaziyet

Havas Ajansı da, bugün öğleden sonra, Norveçteki vaziyet hakkında fransız askerî mahfillerinin beyanatına atfen, aşağıdaki malûmatı vermektedir :

Dombaas mıntakasında çarpışma devam etmektedir ve bu hususta henüz sarih malûmat mevcut değildir.

Namsos, almanlar tarafından şiddetli surette bombardıman edilmiştir. Müttefikler de bir çok tayyarelerin mevcut bulunduğu haber verilmiş olan Stavangeri üç defa bombardıman etmiştir. Müttefikler aynı zamanda, Danimarkada Aalberg ve Oslo civarında Fornebu tayyare meydanları ile Trondheimdeki deniz tayyare - leri üssünü de bombardımanlara tâbi tutmuşlardır. Hava çarpışmaları esnasında 8 ingiliz tayyaresi düşmüştür. İngiliz tayyareleri, uçuş esnasında, aynı miktarda alman tayyaresi düşürmüşlerdir. Bombardımanlar esnasında yerde tahrip edilen alman tayyarelerinin miktarı çok büyüktür.

Trondheim - Oslo demiryolu hasara uğradı

Norveçin cenubunda almanlar, Oslo ile Bergen arasında irtibatı temine çalışmakta ve şarkta Hönefos ve garpta Vossdan kalkarak demiryolu boyunca güçlükle ilerlemektedir.

Fransız askerî mahfilleri, şimalde Narvik etrafındaki harekât hakkında çok büyük bir ketumiyet muhafaza etmektedir.

Fransız askerî mahfillerinin ayrıca bildirdiğine göre, Trondheimi Osloya bağlıyan demiryolu dün ingiliz hava kuvetleri tarafından yapılan hava hücumu neticesinde çok mühim surette hasara uğramıştır. Hasara uğrıyan mahal, sarih surette bildirilmemekte fakat şurası tebarüz ettirilmektedir ki hasar o derece mühimdir ki almanların Trondheim ile Oslo arasındaki irtibatlarını takviyeye muvaffak olmaları takdirinde bile, bu iki mıntaka arasında - ki demiryolu münakalâtı vahim surette sektedar olacaktır.

Fransız gazetelerinin tefsirleri

Paris, 2 a.a. — Havas bildiriyor: Bu sabah Paris gazetelerinin tefsirleri:

Alman tebliğlerinin Norveç cephesinde zafer üstüne zafer kaydeden haberlerine rağmen, hakikat büsbütün başkadır.

Röros'un tekrar zaptı haberi gece geç vakit alındığından, hakiki değeriyle bildirilememiştir.

Bu muzafferiyeti Norveç kıtaatının kazanmış olması kayda şayandır.

İngiliz hava ordusu tayyarelerini kesif surette bombardıman etmeleri ve müttefik kuvetlerin, çok şiddetli bir alman mukavemetine karşı koymaları keyfiyeti, bütün gazeteler tarafından tebarüz ettirilmektedir.

Nihaî zafere doğru...

Fransız matbuatı, Norveçin işgalinde, almanların müttefiklere tekaddüm etmiş olmalarına rağmen, müttefik kuvetlerin, nihaî zafere kadar bütün gayretleriyle çarpışarı lüzumunu müttefikan ileri sürmektedir.

Hanri de Kerilis, Epok gazetesinde, bu zaferin, Narvik'te istihsali yakın olduğunu söyliyerek "zira, İsveç demir madeninin yolu elimizdedir ve alman filosunun üçte biri denizin dibinde yatıyor.„ demektedir.

Paris gazetelerinin hepsi, harbe ısrarla devam fikrini ifade etmekte ve mücadeleye devam hususundaki Fransız - İngiliz karar ve tesanüdünün daha kuvetlendiğini göstermektedir. Müttefikler galebe çalmak için her fedakârlığa hazırdırlar.

Alman kıtaları Andalsnes'te

Berlin, 2 a.a. — D.N.B. Ajansı bildiriyor :

Ordu başkumandanlığı tebliği :

İntizamsız bir şekilde çekilen ingilizlerin, intizamlı surette takibi esnasında alman kıtaları Andelsnese vrmışlar ve saat 15 de gamalı haçı hamil bayrağı şehre çekmişlerdir.

Alman resmî tebliği

Berlin, 2 a.a. — D. N. B. bildiriyor:

1 mayıs gecesi, Mören ve Rösos'taki Norveç kuvetlerinin kumandanı general Haug, teslim olmak istediğini bildirmiş ve kıtalarına muhasamatı kesmek emrini vermiştir. General Haug'dan kayıtsız ve şartsız teslim olması istenmiştir.

Oslo'dan şimaligarbî istikametinde ilerliyen alman kuvetleri yeniden arazi kazanmışlar ve Sogne fiyorduna varmışlardır.

Valdres mıntakasında evelce teslim olduğu bildirilen dördüncü Norveç fırkasından alman esirlerin mikdarı 300 subay ve 3200 erdir. 290 at, 3 dağ topu ve 58 makineli tüfek ganaim alınmıştır.

Dombaas'ın şimalişarkisinde ilerliyen alman kıtaları, ingilizleri bu mevkii süratle terke mecbur etmiştir. Almanların eline mühim miktarda ganaim geçmiştir. Dombaas'ın 50 kilometre şimalişarkisinde Kleven mevkiinde 1 mayıs akşamı mukavemet etmek istemiş olan düşman müfrezeleri geri püskürtülmüş ve 300 Norveçli esir alınmıştır.

Kattegat açığında şiddetli top sesleri işitildi

İngilizlerin bir hücum yapmış olması muhtemel

Stokholm, 2 a.a. — İsveç radyosu, Kattegat medhalindeki Gotenburgun şimalinde bulunan Skerries adacıkları halkının, dün, iki saat süren şiddetli top sesleri işittiklerini haber veriyor. Vaziyetleri iki ayrı kafile halinde şimale doğru seyir ettiklerini gösteren bir kaç gemi görünmüştür. Aynı zamanda fazla miktarda tayyare bu gemilere karşı harekete geçmiştir. Neticede, gemilerden biri ateş almıştır.

Dün gece saat 21.30 da, Marstrand kalesinden de, şiddetli top sesleri duyulmuştur. Diğer bir gemi daha tutuşmuş ve kuvetli bir ihtimale göre batmıştır.

Bir ingiliz hücumu mu?

Stokholm, 2 a.a. — Tidningarnas Telegrambyraa, Goteborg'dan istihbar ediyor:

Harp gemilerinin refakat etmekte olduğu bir takım nakliye gemileri, İsveç'in garp sahilinde kâin Joern adasının takriben 10 mil açığında ingiliz tayyareleriyle harp gemilerinin hücumuna mâruz kalmıştır. Top ateşi, dün öğleden sonra iki saatten fazla devam etmiştir.

Hâdiseyi gözleri ile görmüş olanlar, bir gemide yangın çıkmış ve bir diğerinin batmış olduğunu söylemektedirler.

Gemilerin ekserisi şimale doğru yollarına devam etmişlerdir.

Almanlar esirleri besliyemiyorlar!

Diğer taraftan üç gündenberi İsveç'te bulunmakta olan 129 ingiliz bahriyelisinin almanlar tarafından serbest bırakılmış oldukları, çünkü almanların bunları iaşe etmeğe muktedir olmadıkları, bunların arasında bulunan bir kaptanın ifadesinden anlaşılmıştır.

Aynı kaptan, Narvik limanının artık katiyen kullanılamaz bir hale gelmiş olduğunu söylemiştir. Körfezin dibine batmış 30 kadar gemi vardır. Ve rıhtımlar dinamitle tahrip edilmiştir. 10 nisanda Narvik'te batırılmış olan 5 kargonun mürettebatı 187 kişiden 56 sı kayıptır.

Büyük Britanya hava filolarının faaliyeti

Danimarka ve Norveç'teki üsler tazyik altında

Londra, 2 a.a. — Amirallık dairesi, bugün aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

İngiliz hava kuvetlerine mensup tayyarler, Norveç ve Danimarka hava üsleri üzerinde tazyiklerini devam ettirmişlerdir.

Stavanger hava meydanı dün sabah iki kere bombardıman edilmiş ve bu tayyare meydanından başka Aalborg ve Fornebu tayyare meydanları da şiddetli bombardımana tâbi tutulmuştur.

Şimal denizinin cenup mıntakası üzerinde yapılan bir uçuşta, tayyarelerimizin birisi Norderneg adası civarında bir düşman tayyaresine rastlamış ve bu tayyareyi düşürmüştür.

Bu harekât esnasında, hava kuvetlerimiz hiç bir hasara uğramamış, hiç bir kayıp kaydetmemiştir.

İki alman tayyaresi düşürüldü

Londra, 2 a.a. — İngiliz radyosu, bir ingiliz harp gemisinin Mamsas'ta Heinkel tipinde üç bombardıman tayyaresinin hücumuna maruz kalmış olduğunu bildirmiştir. İki alman tayyaresi, düşürülmüştür.

Diğer taraftan Norveç sahilleri açıklarındaki harekâta iştirâk etmiş olan Shark ve Seawolf adındaki iki ingiliz denizaltısı, İngilteredeki üssülharekelerine dönmüşlerdir.

Seawolf'un batırdığı alman nakliye gemilerinin tonai yekûnu 8000 tona baliğ bulunmaktadır.

Almanlara göre

Berlin, 2 a.a. — D.N.B. Ajansı bildiriyor: Ordu başkumandanlığı tebliğ ediyor :

İngiliz filosuna mensup, tayyare nakliye gemilerinin de dahil bulunduğu, oldukça kuvetli bir grup mayısın birinci günü, Norveçin garp sahiline yaklaşmıştır. Bu haber alınır alınmaz, alman harp tayyare - lerinden mürekkep bir filotilla, Norveçteki üssünden hareket etmiştir.

Düşman avcı tayyarelerinin çok faal müdafaası ve bütün harp gemilerinin teksif edilen ateşine rağmen, almanlar vazifelerini yapmışlar ve düşmanın iki avcı tayyaresini düşürmüşlerdir. Orta çapta bir bomba, bir tayyare nakliye gemisinin baş tarafına ortalama isabet etmiştir. Gemiden alevler ve dumanlar yükselmiştir. Diğer bir tayyare nakliye gemisine de muvaffakiyetli bomba isabetleri olmuştur. Mamafi bu taarruzun tesiri sis yüzünden görülememiştir. Bundan başka, bir torpido muhribinin pupasına orta çapta bir bomba isabet etmiş ve muhrip derhal durmaya mecbur olmuştur.

Düşman gemi kafilesi dağıtılmıştır. Harp gemilerinden ekserisi müsademeden sonra, bütün suratleriyle garbe doğru uzaklaşmışlardır.

Bir alman tayyaresi üssüne dönmemiştir.

Düşen alman tayyaresi yüzünden 6 ölü 156 yaralı var

Londra, 2 a.a. — Clakton kazası kurbanlarının 6 kişi olduğu alâkadar nezaret tarafından bildirilmektedir. Bunlardan 4 ü alman tayyarecisidir. Yaralılar 34 ü ağır olmak üzere 156 dır.

Thorez Alman hükûmeti hesabına çalışıyormuş

Paris, 2 a.a. — Sabık komünist ve kaçak mebus Thorez'in Bade dükalığında bulunduğunu ve orada Hitler hükümeti ile mutabık olarak faaliyet sarfettiğini Matin gazetesi bildiriyor.

B. Çemberlayn Avam kamarasında Norveç askerî harekâtının bir bilânçosunu yaptı

(Başı 1. inci sayfada)
yığmakta idiler. Yeni bir taarruz hareketi tasarladıkları âşikârdı.

Almanlar, bu kuvetleri, Finlandiya'ya, İsveçe, Norveçe, Holandaya, yahut İngiltereye taarruz için kullanabilirlerdi. Binaenaleyh, bu memleketlerden hangisine karşı taarruzda bulunulacağını tahmin etmek imkânsızdı. Danimarka ile Norveçin bu taarruza kurban olacaklarını bilseydik bu memleketlerin yardımı olmadıkça, bugün vaki halin önüne geçemezdik.

İngiliz filosu harekete geçiyor

Fakat Danimarka ile Norveç, bitaraflıklarının kendilerini kurtaracağını umduklarından tedbir almamışlar ve hiç beklemedikleri taarruz çok yaklaştığı zaman bizi bundan haberdar etmemişlerdir.

Norveç muharebesi 7 nisanda külliyetli alman deniz kuvetlerinin Norveçin garp sahiline doğru ilerlediklerini haber almamız üzerine başlamıştır. Aynı günün akşamı, başlıca harp gemilerimiz ve ikinci kruvazör filomuz düşmanla karşılaşmak ümidiyle Scapa'dan ve Rayth'dan hareket ettiler.

8 nisanda birinci filo kruvazörlerimiz, filomuzun diğer gemilerine iltihak etmek üzere demir almışlardır.

9 nisanda alman ordusu Danimarka'yı işgal etti ve casuslariyle çoktanberi hazır bulunan deniz kuvetlerinin yardımı sayesinde Oslo, Stavanger, Bergen ve Trondheim'i zaptetti.

Narvik'te tahrip edilen alman filosu

Çemberleyn, Renovn harp gemisinin Scharnhorstun çok büyük tahribata uğrattığı Narvik fiyoru harekâtını ve bu harekât esnasında düşmana ait muhriplerle ticaret gemilerinin ciddi surette hasara duçar olduğunu hatırlattıktan sonra sözüne şöyle devam etmiştir.

13 nisanda, muvaffakiyetle biten bir deniz taarruzu esnasında düşman deniz kuvetleri, Narvikte tamamen tahrip edilmiş ve bidayette bu harekâta iştirak etmek üzere irkâp edilen kuvetlerin hepsini Narvikin zaptı için kullanmak zarureti hasıl olmamıştır.

Bundan sonraki hedefimiz norveçlilere mümkün olan bütün yardımda bulunmak, almanların cenubundan ayrılmamalarını geçiktirmek ve buna muhalefet etmek, Norveç kıralı ile Norveç hükümetinin selâmetini ve himayesini temin eylemek olmuştur.

Trondheimin zabtı, bu hedeflere suratle ulaşmamızı mümkün kılacaktı.

İngiliz - fransız ihraç hareketi

Almanlar, Trondheim ve Norveçin cenubu garbisinde yegâne mühim tayyare karargâhı olan Stavengeri ellerinde bulundurduklarından bu harekâtın tehlikeler arzetmesine rağmen, hedefimize ulaşmak üzere bir hamle ayırmıya karar verdik.

14 nisanda, Namsosa bahriye efradı 16 ve 18 nisanda kıtaat ihraç edilmiştir. Bir kaç gün sonra fransız Alp avcı kıtaatı efradı Namsosa vasıl oldular. Bu kıtaların bir kısmı, Stenkjerde mevzi alan norveçlilere yardım etmek üzere, süratle o mıntakaya ilerlediler.

17 nisanda Trondheimin cenubunda kâin Andalsnese ihraç edilen deniz kuvetlerine, 18 ve 19 nisanda kıtaat iltihak etmiştir. Bu kuvetler, demiryolunun mühim bir iltisak noktası olan Dombassa doğru ilerlemişlerdir. Bir kısım kıtaat cenuba doğru ilerliyerek oradan, Norveç kuvetleriyle iltihak etmiştir.

Kıtaatımız Norveçe ihraç edildiğinden beri her iki cephede cereyan eden muharebeler hakkında bugün size tafsilât veremiyeceğim.

Müttefiklerin karşılaştıkları müşküller

Bu mıntakalarda müttefik kuvetler büyük müşkülâtla karşılaşmışlardır. Bu güçlüklerin çoğu, başlıca tayyare karagâhlarının düşman eline geçmiş bulunmasından ileri geliyordu. Bu şerait dahilinde düşman hava kuvetlerinin mahallî üstünlüğü dolayısiyle, topların ve tankların karaya ihracı ve kıtaatımızın cenubtan gelen düşman kuvetlerine mukavemet etmesi imkânsızlığı, bir kaç gün evel aşikâr surette anlaşılmıştır.

İngiliz tahtelbahirlerinin ve bir fransız filotillâsının tahakkük ettirdiği fevkalâde esere ve ingiliz tayyarelerinin gayretlerine rağmen almanlar, Norveçe, bizim yapabildiğimizden daha geniş mikyasta takviye göndermek imkânını bulmuşlardır.

Geçen hafta Trondheim cenubunda işgal fikrinden vazgeçmiye, bu mıntakalardan kıtaatı geri çekerek başka limanlara nakletmiye karar verdik. Şimdi, Andelsnes mıntakasındaki bütün kuvetlerimizi, bir tek nefer zayiat vermeden geri çekmiş bulunuyoruz. Zayiatımız hakkında meclise tafsilât veremiyeceğim. Fakat bu zayiatın, harekâtın genişliğine nisbetle ağır olmadığını zannettiren sebepler mevcuttur.

Vaziyet müttefik kuvetler lehine

Trondheimi işgal imkânını bulamamak lığımıza rağmen memnunum. Zira, vaziyet bugüne kadar müttefik kuvetler lehindedir.

Almanların, Norveçte ve Danimarkada kolayca zafer elde etmek ümidini beslediklerine şüphem yoktur. Norveç milletinin şecaati ve müttefiklerin gayreti, almanların bu ümidini boşa çıkarmıştır. Üç hafta süren harpten sonra, Norveç henüz zaptedilmemiştir.

Bu müddet zarfında, Almanyanın denizdeki zayiatı mühim bir rakama baliğ olmuştur. Başlıca gemilerinden ikisi muhakkak üçü muhtemel surette hasara uğramış, dört kruvazör, 11 muhrip, 5 denizaltı batmıştır. Otuz nakliye ve iaşe gemisi batmış, binlerce alman ölmüştür. Torpillerimiz, on nakliye ve iaşe gemisine isabet etmiştir. Bu gemilerin batmış olmaları kuvetle muhtemeldir.

Aynı müddet zarfında bizim maruz kaldığımız deniz zayiatı dört muhrip, üç denizaltı, bir şilep ve beş balıkçı gemisine baliğ olmuştur. Hava taarruzları neticesinde bunlardan başka beş harp gemisi daha hasara uğramıştır. Bir alman tahtelbahiri tarafından torpillenen bir iaşe gemimiz batmıştır. Bu rakamlar, ingiliz bahriyesinin, kudretini ve müessirliğini göstermek fırsatını âdetâ bulamadığını isbat etmektedir. Halbuki, alman bahriyesinin uğradığı zayiat, düşmanın deniz kuvetini sarsacak ve müttefiklerin başlıca gemilerini başka mıntakalara sevketmelerini mümkün kılacak derecede büyük olmuştur.

Müttefik hava ve deniz filoları İskenderiye yolunda

Bu münasebetle şu noktayı da zikredebilirim ki, bir müddettenberi şimal denizindeki ihtiyaçlarımız Akdeniz,deki filomuza tesir etmiş olduğundan, gemilerimizin Akdenize normal surette tevziine muvaffakiyet hasıl oldu. Harp kruvazörlerinden ve deniz tayyarelerinden mürekkep bir ingiliz ve bir fransız filosu, Akdenizin şark havzasında bulunmakta ve İskenderiyeye doğru yol almaktadır.

Çemberleyn tekrar Norveç harbine sözü getirerek demiştir ki:

"— Almanların, efrat bakımından zayiatını katî surette tahmin edemeyiz. Fakat bu zayiatın birkaç bin kişiye baliğ olmuş bulunması lâzımgelir.

Trondheim'i işgale muvaffak olamamaklığımız keyfiyetinden, alelâcele hüküm çıkarmak istiyenlere şunu söylemek isterim: Norveç muharebesinin neticelerine ait bir muvazene yapmak henüz mevsimsizdir. Bu muharebenin ilk safhası henüz bitmemiştir. Bu safha esnasında hedeflerimize varmadıksa, almanların da kendi hedeflerine ulaşamadıklarını söylemek doğru olur. Uğradıkları kayıplar, bizim kayıplarımızdan daha ağırdır.

"Tuzağa düşmak istemiyoruz!"

Meclise şu cihetî hatırlatmak isterim ki, Norveçin ikinci derecede bir harp sahnesi olmasına müsamaha etmek niyetinde değiliz. Fakat, tuzağa düşmek de istemiyoruz. Kıtaatımızın, hayatî merkezde tehlikeli bir zaafa uğrıyacak derecede dağıtılmasına mâni olmak arzusundayız.

Düşmanımız merkezî mevzileri işgal etmektedir. Hücuma hazır muazzam kuvetlere sahiptir. Bu hücum Norveçin müteaddit cephelerinden her hangi birinde, yıldırım süratiyle vukua gelebilir.

Almanlar Hollanda'yı, yahut Belçika'yı veya aynı zamanda her ikisini birden istilâya hazırdırlar. Hiç bir kaygı onları bu hareketten alıkoyamaz. Vahşi ordularının, Avrupa cenubuşarkisindeki masum komşularına ait topraklara doğru akın etmesi de mümkündür.

"Kuvetlerimizi zararlı şekilde dağıtmak veya teksif etmek niyetinde değiliz"

Almanya garpte büyük bir taarruza, yahut İngiltereye karşı kahir bir taarruza hazırlanırken, bu saydığım hareketlerden bir kaçına da teşebbüs edebilir. Almanları hezimete sürüklemek için en müsait sevkülceyşi hareket hakkındaki fikrimizi düşmana ifşa etmek delilik olur.

Fakat, her an zuhur etmesi muhtemel, hayatî ehemiyeti haiz ve beklenmedik ahval karşısında hareket serbestimizi işkâl edebilecek şekilde, kuvetlerimizi dağıtmamız veya teksif etmemiz doğru olmaz.

Düşmana zayiat verdirmek için, Norveçte, her fırsattan istifadeye devam edeceğiz. Fakat bize harbi kazandıracak olan sevkülceyşi prensipi gözden kaçırmamaklığımız lâzımdır.

Çemberleyn nutkunu şöyle bitirmiştir :

"— Bazı harekât, hâlen terakki vaziyetindedir. Bu harekâta girişmiş olanların hayatını tehlikeye koyabilecek şeylerden içtinap etmeliyiz. Binaenaleyh, gelecek hafta yapılacak müzakerata kadar, mütalea dan istizahlardan tevakki etmelerini, meslis âzasından rica ederim. Size önceden söyliyebilirim ki, bu harekât esnasında hususî mahiyette müşkülât zuhur etmiyecektir.,,

Macaristan'da siyasî bir düello

Budapeşte, 2 a.a. — Öğrenildiğine göre bu sabah macar nazilerinin şefi B. Hubay, dahiliye nazırı B. Hereztes Fischeri düelloya dâvet etmiştir.

Bu düellonun sebebi, macar parlâmentosunda bu iki zat arasında çıkmış olan şiddetli bir münakaşadır.

KÜÇÜK DIŞ HABERLER

× Brüksel, — Sahil yakınında bir Belçika askeri tayyaresi düşmüş ve derhal ateş almıştır. İki kişiden ibaret olan müretteb derhal kömür haline gelerek ölmüştür.

× Sofya, — Dr. Clodius, Belgraddan Sofyaya gelmiştir.

× Roma, — Münakalât nazırı tarafından Duçeye gönderilmiş olan bir mektuba nazaran geçen nisan ayı içinde İtalya, Almanyadan 986.000 ton kömür almıştır. Bu kömürler, münhasıran Alplerden kara yolu ile nakledilmiştir.

× Londra, — Kıral ve Kıraliçe Lancahayşiredeki harp fabrikalarını ziyaret etmişlerdir.

× Venedik, — Budapeşte, belediye reisi, resmî bir ziyarette bulunmak üzere buraya gelmiştir.

× Venedik, — Budapeşte belediye reisi, Floransadan Venediğe gelmiştir. Budapeşte belediye reisi, Venedik belediye reisinin resmî misafiri olarak burada bir kaç gün kalacaktır.

× Vellington, — Graf von Spee'ye karşı ilk harbe giren Achilles kruvazörünün kumandanı kaptan Villiam Edvard Parry, hususî bir vazife ile tavzif edilmiş olan kaptan Horanın yerine, Yeni Zeland bahriye fırkası kumandanlığına ve deniz genel kurmayı birinci âzalığına tayin edilmiştir.

Bulgar hariciye nazırının nutku Romen gazetelerince iyi karşılandı

Bükreş, 2 a.a. — Bütün matbuat bulgar hariciye nazırı Popof'un beyanatını tebarüz ettirmektedir.

Timpul gazetesi, Bulgaristan'ın komşuları ile olan münasebatında takip etmek istediği hattıhareketi gösteren hariciye nazırının sözlerini, romen efkârıumumiyesinin memnuniyetle kaydettiğini yazıyor ve diyor ki: "Esasen bu hattıhareket, Romanya'nın, Balkan siyasetinde daima takip ettiği yoldur ve hedefi, Balkan devletlerinin müşterek menfaatlere hürmet esası dahilinde yakınlaşmaları ve anlaşmalarıdır."

Romanya gazetesi de, başmakalesinde, Popof'un beyanatının hakikate olan uygunluğunu tebarüz ettirerek diyor ki:

Romanya'da çok samimî ve dostça bir memnuniyet uyandırmış olan bu beyanat, menfaatleri müşterek olan iki komşu devlet arasındaki mütekabil itimat havasını kuvetlendirmeğe hizmet edecektir.

Universul gazetesi, Balkan devletleri arasında yakınlık tesisi lüzumunun, Balkan devlet adamları tarafından bir çok defa tekrar edildiğini söylüyor. Bu gazete, Balkan antantı daimî konseyinin son Belgrad toplantısını müteakip neşredilen tebliğini hatırlattıktan sonra, Popof'un sözlerinin, inkâr kabul etmez bir siyasî ehemiyet taşıdığını, mütekabil itimadı takviye ettiğini, gerek Bulgaristan'ın, gerek Balkan antantı devletlerinin, müşterek menfaat bakımından olduğu kadar, Avrupa bakımından da takip etmek kararında oldukları sulh siyasetini kolaylaştırdığını kayıt etmektedir.

Japonya'nın inşa ettirdiği büyük zırhlılar ve Amerika

Vaşington; 2. a.a. — Japonya'nın " muazzam zırhlı „ lardan mürekkep bir filo inşa etmekte olduğuna dair olan haberlerden bahseden bahriye nazırı B. Edison, Amerika donanması nın bahrî inşaat hakkında Japonya ile malûmat teatisinden pek ziyade memnun olacağını söylemiştir.

Mumaileyh, halihazırda Japonya nın bahrî programı hakkında malûmat elde etmesi mümkün olmadığını ilâve etmiş ve şöyle demiştir :

" — Bizim elde etmiş olduğumuz en sahih haber, Japonya'nın en azı dört zırhlı inşa etmiş olduğu haberidir. „

B. Edison, büyük Okyanus'ta yapılmış olan manevraların hava silâhının müessiriyetini ispat etmiş olduğunu söylemiş ve bundan yeni zırhlılar inşası için ders alınması muvafık olacağını beyan etmiş ve halihazırda tayyarelerin harp gemilerine olan tefevvuku gemilerin güverte köprülerinin ve toplarının daha iyi bir şekilde himaye edilmesi suretiyle nötralize edilmesi mümkündür, demiştir.

ÜLKÜ

Halkevkeleri ve Halkodaları dergisi

ÜLKÜ'nün 87 sayılı nüshası her zamanki gibi çeşitli yazılarla çıkmıştır. *Hakimiyeti Milliye Bayramı* başlıklı profesör M. Fuat Köprülü'nün yazısiyle başlıyan bu nüshadaki yazıları sırasiyle yazıyoruz :

İnönü muharebelerinin XIX. Yıldönümü *Cevdet Kerim İncedayı* —. Aym Siyasî Hâdiseleri içinde *Necip Ali Küçüka* —. Ankara Hayvanat Bahçesi *Şevket Aziz Kansu* —. Çin Kaynaklarına göre Türkler ve Komşularında Spor *Prof. W. Eberhard* (Almancadan çeviren: *Nimet Tuğluoğlu*) —. Senden Uzakta - En Güzel "Şiir,, *Fethi Tevet* —. Orta zaman Türk - İslâm Dünyasında Şiir Sanatı *Prof. A. Mez* (Almancadan çeviren: *Cemal Köprülü* —. Abdülhak Hâmidin Karakterine Ait Notlar, Asrımızın Ahlâk Felsefesine Toplu Bir Bakış *Prof. S. Robinson* (Fransızcadan çeviren: *R. Çelebi*) —. Klâsik Opera *Cevat Memduh Altar* —. Altay Şamanlığına Ait Maddeler *A. V. Anohim* (Rusçadan çeviren: *Abdülkadir İnan*) —. Cihannümanın İlâveli Bir Nüshası *T. Mümtaz Yaman* —. Bir Ankete Cevap *Prof. M. Fuat Köprülü* (Fransızcadan Çeviren *Peyami Erman*) —. Türk İdaresi Altında Macaristan *André Lefevre* (Fransızcadan çeviren *Yaşar Nabi*).

HALKEVLERİ POSTASI

Halkevleri ve Halkodaları Çalışmaları. — Halkevleri ve Sosyal Yardım (*M. Celâl Dura*). — Halkevleri Dergileri Müsabakası.

AYIN HÂDİSELERİ

Millî Bayramlar. — Köy Enstitüleri. — Kültür Temasları. — Tabiat hâdiseleri. — Yurt Dışında.

FİKİR HAYATI

V. V. Barthold. - *Fuat Köprülü* "İslâm Medeniyeti Tarihi,, *N. T. Ulutaş* "Kımız,, (*Prof W. Eberhard*). — *A. Caferoğlu* "Anadolu Dialektoloisi Üzerine Malzeme,, (*Şerif Hulûsi*). — *Osman Nuri* "Edirne Tarihi,,. — *Taha Toros* "Ziya Paşanın Adana Valiliği,,

Bir İngiliz harp avizosu battı

Londra; 2. a.a. — Amirallik dairesi, 1190 tonilâtoluk Bitten ismindeki ingiliz harp avizosunun battığını bildirmektedir.

Bu hususta neşredilen tebliğte şu tafsilât verilmektedir :

Bittern, müteaddit defa düşman tayyarelerinin hücumuna maruz kalmış ve uzun süren ve bir düşman tayyaresinin düşmesi ve müteaddit diğer tayyarelerin ciddî hasara uğraması ile neticelenen uzun bir çarpışmadan sonra yanmağa başlamıştır. Yangını söndürmek için yapılan gayretler bir netice vermemiştir. Bittern'in mürettebatı başka bir harp gemisine alınmıştır. Nihayet, seyrisefaini tehlikeli bir hale sokmaması için Bittern, bizzat kendi kuvetlerimiz tarafından batırılmıştır. İnsanca hiçbir zayiat yoktur.

Bir İngiliz mayn tarayıcı gemisi battı

Londra; 2. a.a. — Dunoon ingiliz mayn tarayıcısı gemisinin, bir mayna çarparak battığı resmen bildirilmektedir. Geminin üç subay ve 24 erden ibaret mürettebatının kaybolmasından korkulmaktadır.

Hamburğ Bremen istikametinde ilerliyen askerler !

Alman cephesi; 2. a.a. — " Havas „ ajansından :

Müşahitler, her sınıftan alman kıtaatının Vestfalya - Rhin mıntakasında şimale, Hamburg, Bremen ve Danimarka'ya doğru mütemadiyen harekette bulunmakta olduklarını söylemektedirler.

Bu müşahitler, bütün Hamburg mıntakasının Gestapo'nun sıkı nezareti altında olduğunu ve alman sahillerindeki miktarları mahdut ecnebilerin kontrol altında bulundurulduğunu ilâve etmektedir.

Şarkî Prusya'da vaziyet

Stokholm; 2. a.a. — Royter :

Aftonbladet gazetesinin Kaunas'tan aldığı haberlere göre, Kaunas'a Memel'den gelen malûmat, Memel'de ve şarkî Prusya'nın diğer limanlarında son zamanlardaki askerî hazırlıkların nihayete erdiği ve alman askerlerinin nakil ve irkâp hareketinin tamamen durduğu merkezindedir. Şarkî Prusya'da kendisini göstermekte olan gerginlik de zail olmuştur.

İsveç tam ve katî bitaraflıktan ayrılmıyacak

B. Hansson'un bir nutku

Stokholm, 2 a.a. — İsveç başvekili Hansson, bir mayis münasebetiyle, İsveç halkına hitaben radyoda bir hitabe irat etmiş ve ezcümle demiştir ki:

"— Bütün dünya, memleketimizin hattıhareketini biliyor. Biz, tam ve katî bir bitaraflık siyaseti ile sulhu muhafaza için, müteyakkız bir surette gayretlerimizi sarfediyoruz ve bu bitaraflık siyasetimizi, her ne olursa olsun, idameye ve muhafazaya azmetmiş bulunuyoruz."

Başvekilden sonra muhafazakâr parti lideri ve bunu müteakip de işçi partisi lideri söz almışlar ve bunlar da aynı mealde beyanatta bulunmuşlardır.

Sovyet - Yugoslav ticaret münasebetleri dostane bir şekilde devam ediyor

Moskova, 2 a.a. — Reuter: Yugoslavya ile Sovyetler birliği arasındaki ticaret müzakereleri dostane bir hava içinde devam etmektedir. Sanıldığına göre, Yugoslavya - Sovyetler birliğine bakır, diğer bazı madenler ve kuru yemiş satmak ve Sovyetler birliğinden petrol ve pamuk satın almak istemektedir.

Yugoslav heyeti, haricî ticaret halk komiseri Mikojan ile müteaddit görüşmelerde bulunmuş ve bir ticaret ve seyrisefain muahedesi ile bir tediye anlaşmasının esaslarını müzakere eylemiştir.

Sovyetler birliğinin Yugoslavya tarafından tanınması, henüz bahis mevzuu edilmemiştir. Fakat, ticaret muahedesinin imzasından sonra bahis mevzuu olması muhtemeldir.

KÜÇÜK İLÂNLAR

Kiralık :

Kiralık 5 odalı daire — Polis Enstitüsü civarında vekâletlere beş dakika mesafede NAZLI apartmanında bütün konforu haiz beş odalı bir daire kiralıktır. 6081 numaraya telefonla müracaat. 1618

Kiralık — Kavaklıdere Güven evleri No. 31 de iki oda bir hol ve balkon müstakil bir kat kiralıktır. İçindekilere müracaat. 1575

Kiralık — Yenişehir Yüksel cad. No. 7 müstakil hane möblesiyle 6 aylık kiralıktır. Her türlü konforu ve bahçesi vardır. Taliplerin mezkûr eve müracaatları. 1577

Kiralık — Bahçeli evlerde beş odalı konforlu 117 numaralı hane kiralıktır. Telefon: 6017 ye müracaat. 1581

Kiralık oda — Bir bay için sakin modern konfor. 35 lira. Mühendisler Birliği yanında Mengü apartıman üçüncü kat No. 11 1592

Kiralık — Sıhiye Vekâletine 5 dakikada belediye fidanlığı karşısında büyük havada. müstakil bir oda. İmrahur caddesi mavi renkli koyunlu Ap. No: 1 1616

Kiralık — Kavaklıdere'de Güven evleri yanında elektrik ve suyu havi güzel manzaralı bahçeli yol üstünde müstakil ev. Tel: 5788 1632

Kiralık oda — Aile yanında güzel bir od kiralıktır. Elektrik ve su vardır. Işıklar caddesi Kardeşler sokak Doğumevi arkası No. 5 A 1 inci kat. 1644

Kiralık — Kavaklıdere'de Şarapane karşısında 11 No. lu hane iki oda bir salon, mutbak, elektrik ve su tesisatları mevcut içindekilere müracaat. 1645

Devren kiralık — Yenişehir Atatürk bulvarı Yenice apartımanı altında dördüncü dükkân devren kiralıktır. 1651

Kiralık — Aile veya 2, 3 arkadaş için elverişli 3 oda, 1 hol, kalorifer, sıcak su, tam konfor. Bakanlıklar karşısı, Belçika sefareti arka bahçesine bitişik Fırat ap. Tel: 3592 veya kapıcı. 1653

Yaz için kiralık apartıman — Banyo, sıcak ve soğuk su konforlu. Boğaziçine nâzır Cihangir'de 5 odalı mükemmel mobilyalı bir apartıman. Anafartalar Cad. Ali Nazmi Ap. D. Paker'e müracaat. Tel: 1420 1665

Kiralık oda — Adliye sarayı karşısında Ortaç apartımanı No. 4 1668

Kiralık mobilyeli oda — İtfaiye meydanı Kurtuluş apartımanı No. 5 aile yanında. 1670

Konforlu kiralık daire — 4 oda, banyo, mutbak, su havagazı, elektrikli, muşamba döşeli, bahçe ortasında. Hacıbayram arkasında. Benddesesine nazır kuleli sarı evdir. Tel: (2253) 1677

Kiralık daire — Ordu evi karşısı Mühendisler Birliği yanı Muhlis B. Ap. No. 2 de 3 oda elektrik, banyo, hol. İçindekilere müracaat edilmesi. 1684

Kiralık balkonlu 2 büyük oda 35 lira — Sıhiye civarında mutfak, banyo, müşterek, su kiraya dahil, 1 mayıstan itibaren. Tel: 3437 den 12 ye, 1701

Kiralık daire — Demirtepe Akbay sokak No. 17 alt kat. Üç oda, hol, teferruat. Ucuz fiatla. Telefon: 6982 1702

Kiralık oda — Yenişehir Atatürk Bulvarı iyi bir aile yanında cadde üzerinde möbleli bir oda kiralıktır. Müracaat P. K. 1013 Yenişehir. 1713

Kiralık daire — Cebeci Musiki Muallim mektebi karşısı, polis karakolu yanı Damalı Ap. 2 oda 1 hol havagazı su, elektrik Kapıcıya müracaat. 1716

Bayanlara ucuz kiralık — Havagazlı, banyolu dairede birader ve hemşireden ibaret ailede güzel bir oda. İtfaiye meydanı Hacı Mustafa Apart. No. 2 1723

Kiralık oda — Bakanlıklar ve Atatürk Bulvarına çok yakın yerde, elektrik, su, banyo dahildir. Meşrutiyet caddesi Özenli sokak (ABAT) Apr. No. 6 ya müracaat. 1725

Kiralık — İstanbulda Ayaspaşada Park oteli karşısında möble bir apartıman dairesi yaz mevsimi için kiralıktır. Daimî sıcak suyu ve her türlü konforu vardır. İstiyenlerin Elhamra pasajında Güzel İzmir mağazasına müracaatları. 1731

, Kiralık daire — Yenişehir Atatürk bulvarı No. 7 Akasya Ap. beş oda bir hol. Her türlü konforu havi bulvara nazır bir daire derhal kiralıktır. 1732

Kiralık oda — Mobilyeli bir oda kiralıktır. İzmir caddesi 10 numarada ikinci kata müracaat edilmesi. 1735

Kiralık oda — Aile nezdinde bir bayan veya karı koca için kullanışlı mutfaklı bir oda kiralıktır. Hacıbayram Cad. Sarıkamış sokak 5 No. ya müracaat. 1736

Satılık :

Satılık kamyon — 1938 model enternasyonal marka iyi kullanılmış kamyon satılıktır. Tenezzüh otomobili ile değişilebilir. Telefon: 1961 1580

Satılık — Yenişehir Tuna caddesinde Yiğit Koşun sokağında No. 5 iki daireli her dairesi 4 büyük oda bir hol, banyo, mutfak ve kömürlükleri ve ayrıca çamaşırlığı mevcut bir apartıman satılıktır. Tuna caddesi 40 numaraya müracaat. 1643

Satılık motosiklet — Az kullanılmış D. K. W. marka. Kooperatif arkasında Ali Nazmi apartımanı altında No. 5 Tel: 1420 1648

Satılık Opel otomobil — 1936 modeli 6 silindirli açık spor lâstik ve boyası ve umumî vaziyeti iyidir. Saat 13 - 14 ve 20 den sonra Tel: 6097 1659

Küçük ilân şartları

Dört satırlık küçük ilânlardan :

Bir defa için	*30 Kuruş*
İki defa için	*50 Kuruş*
Üç defa için	*70 Kuruş*
Dört defa için	*80 Kuruş*

Devamlı küçük ilânlardan her defası için 10 kuruş alınır. Meselâ 10 defa neşredilecek bir ilân için 140 kuruş alınacaktır. Bir kolaylık olmak üzere her satır, kelime aralarındaki boşluklar müstesna 30 harf itibar edilmiştir. Bir küçük ilân 120 harfden ibaret olmalıdır.

Dört satırdan fazla her satır için beher seferine ayrıca on kuruş alınır.

Küçük ilânların 120 harfi geçmemesi lâzımdır. Bu miktarı geçen ilânlar ayrıca pul tarifesine tâbidir.

Satılık apartıman — Jandarma Mek yanında 4 daireli, 190 lira iradlı banl borçlu apartıman satılıktır. 1538. 1

Satılık Apartman — Yenişehirde 8 - 9 - 6 - 3 daireli yüzde 40 borçlu bol t apartman Tel: 1538

Satılık — Yenişehir Bakanlıklar kar sında (8) daireli tam konforlu % 45 b lu apartıman Tel: 1255 1689

Satılık — Yenişehir Sıhiye Vekâleti şısında (2) daireli yedi yüz metre arsı 50 borçlu acele satılık. Tel: 1255. 1

Satılış — Yenişehir'in istenilen mev inde arsalar. Tel: 1255 1691

Satılık — Yenişehirin istenilen mevi inde % 40 borçlu apartıman. Tel: 1255 1692

Satılık — Yenişehir Sıhiye Vekâleti şısında (6) daireli % 40 borçlu tam ko forlu apartıman acele satılık. Tel: 125

Satılık — Sıhiye Vekâleti yanında % taksitli (8) daireli tam konforlu acele tılık apartıman Tel: 1255 16

Satılık sayfiye — İstanbul Erenköy dönüm 2 köşklu bağ, meyva, çam ağaç mukabili Ankara'da emlâkle mübadele dilir. Sanayi Cad. No. 82 Tl: 1953 17

Acele satılık bağ — Küçük Ayrancıda dönüm bağ müsait fiatla Ankara San cad. No. 82 Tl: 1953 1704

Satılık arsa — İstimlâkten hariç An karşı köşe başı jandarma okulu ön kısm da Sanayi cad. No. 82 Tl: 1953

Satılık arsa — Irak sefareti yanında dönüm arsa müsait fiatla. Sanayi Cad. 82 Tl: 1953. 1706

Satılık apartıman — 7 daireli 300 iradlı % 40 borçlu köşe başı. Müracaat nayi Cad. No. 82 Tl: 1953 1707

Satılık otomobil — 931 model çok vaziyette. Buik. Mutedil fiyatla. Telefo 1067

Satılık ev — İsmetpaşa mahallesin uzun yolda köşe başında bahçeli %30 bo lu acele satılık ev Tel: 1255 17

Satılık otomobil — Fort marka 4 lindirli spor. Akköprüde Yenihanda O man Arakan'a müracaat. 1734

Satılık hisse — Küçük bahçeli evlerd bir hisse (B. tipinde) acele satılık Bayram caddesi No: 1 Tl. 1255 17

İş arayanlar :

İş arıyor — Türkçe, almanca ve fran sızca bilen tecrübeli bir genç yazıhane ya sefaretlerde bir iş arıyor. Yeni sine üstü No. 65 Tel: 2181 re müracaat 15

İş arıyor — Bir alman tarafından ç kısa bir zamanda hususî metodlarla alma ca öğretilir. Yenişehir Karadeniz Ap. Evine müracaat. 1628

İş arıyor — Alman üniversitesinden m zun riyaziye doktoru riyaziye, fizik ve manca dersleri vermektedir. Öncebeci B gaturlar sokak Özü Tuna Ap. müracaat. 1634

Bir muhasip — Mutedil ücretle sa 15 ten sonra ve gece iş arıyor. Çanka matbaasında F. O. ya müracaat. 1667

Muhasip — Ticaret, sanayi ve banka sulü muhasebesine vâkıf tecrübeli bir m hasip daimî veya her gün için mukann bir saatte çalışacak bir yer arıyor. Ulus' A rumuzuna mektupla müracaat edilme 1669

İş verenler :

Aranıyor — Ufak bir müessesenin hes bını muntazam bir surette tutacak bir b yan veya bay aranmaktadır. İstenilen ü ret mikdarı ve çalışılan yerler izah edi mek suretiyle ve yazı ile Samanpazarı da Ulusal matbaaya müracaat.

Aranıyor — Birinci sınıf bir aşçı ar nıyor, şeraiti öğrenmek istiyenler Küçük yozgat aşevi, adresine mektupla müracaa 1456

Fotografçı aranıyor — Rötuş ve t işlerinden anlar ehliyetli bir işçiye lüzu vardır. Şerait mektupla konuşulur. Kar bük Foto. Kemale müracaat. 1554

İki ressam aranıyor — Dil tarih fakü tesi karşısında inhisarlar deposu inşaatı da mühendis Celâle müracaatları. Telefon: 2566 1673

Aranıyor — Büyük terzihanelerde çalı mış her cinsten işçiye ihtiyaç vardır. Işıklar cad. Trakya Apt. Muzaffer Adama müracaatları. 173

Aranıyor :

Aranıyor — Mayıs ortasından itibaren kiralanmak üzere tercihan Yenişehir vey civarında müstakil 3, 4 odalı bahçeli ev aranmaktadır. Ulus'ta Anbar memuru Muhsin Geylan'a müracaat. 1637

Küçük kasa aranıyor — Bir küçük iyi kasa alınacaktır. Satacakların ikinci A nafartalar Cad. Kuyumcu Piyer ve Par nak Arslangül'e müracaatları. 1737

MİLLİ MÜDAFAA VEKÂLETİ

Sargılık bez alınacak

M. M. Vekâleti Satın Alma Komisyonundan:

Beher metresine tahmin edilen fiyatı 21 kuruş olan yirmi bin metre sargılık bez 6 mayıs 940 pazartesi günü saat 11 de Ankarada M. M. V. satın alma KO. da pazarlıkla satın alınacağından isteklilerin 630 liralık katî teminatları ile birlikte pazarlık gün ve saatında KO. da bulunmaları. (1969) 11978

Lâstik alınacak

M. M. Vekâleti Satın Alma Komisyonundan :

20x230 ebadında 100:150 adet dış ve 231:300 adet iç lâstik pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığı: 6.5.940 pazartesi günü saat 11 dedir. Dış lâstiklerin beherine 195 lira, iç lâstiklerin beherine 21 lira fiyat tahmin edilmiştir. Katî teminatı: 3652 lira 65 kuruş olup şartnamesi komisyonda görülür. Taliplerin muayyen vakitte M .M. V. Sa. Al. Ko. da bulunmaları. (1970) 11992

M. M. V. Hava Müsteşarlığı

Makara alınacak

M. M. Vekâleti Hava Satın Alma Komisyonundan:

1 — 3.000 adet siyah ve 3000 adet beyaz makara pazarlıkla satın alınacaktır. Muhammen bedeli 2.640 lira olup katî teminat mikdarı 396 liradır. Pazarlığı 6. 5. 940 pazartesi günü saat 11 de hava satın alma komisyonunda yapılacaktır. İdarî şartname ve nümunesi her gün öğleden sonra komisyonda görülebilir. İsteklilerin muayyen gün ve saatte katî teminat ve kanunî belgeleriyle komisyonda bulunmaları. (1990) 12016

İnşaat münakasası

M. M. Vekâleti Hava Satın Alma Komisyonundan:

1 — Bir atelye pazarlık suretiyle inşa ettirilecektir. Keşif bedeli (34796) lira 13 kuruş olup katî teminat miktarı 5220 liradır. Pazarlığı 7. 5. 940 salı günü saat 11 de hava satın alma komisyonunda yapılacaktır. Keşif evrakı her gün öğleden sonra mezkûr komisyondan 175 kuruş mukabilinde alınabilir. İhaleye iştirâk edecekler ihale gününden üç gün evelinc kadar müsteşarlığa müracaat edip ehliyet vesikası almaları.

İsteklilerin muayyen gün ve saatte katî teminat ve kanunî belgsleri komisyonda bulunmaları. (2007) 12018

Drenaj tesisatı

M. M. Vekâleti Hava Satın Alma Komisyonundan:

1 — Uçuş pisti yoluna bir drenaj tesisatı pazarlıkla yaptırılacaktır. Keşif bedeli (28520) lira 11 kuruş olup katî teminat mikdarı 4279 liradır.

Pazarlığı 7. 5. 940 salı günü saat 10 da hava satın alma komisyonunda yapılacaktır. Keşif evrakı her gün öğleden sonra mezkûr komisyondan 143 kuruş mukabilinde alınabilir.

İhaleye iştirâk edecekler ihale tarihinden üç gün eveline kadar müsteşarlığa müracaat edip ehliyet vesikası almaları İsteklilerin katî teminat ve kanunî belgeleriyle muayyen gün ve saatte komisyonda bulunmaları. (2008) 12019

Ankara Lv. Amirliği Sa. Al. Ko. na gönderilen hariç askerî kıtaat ilânları

Et alınacak

İstanbul Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan:

70 ton koyun eti ve 26 ton sığır eti alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 6. 5. 940 pazartesi günü saat 15 te koyun, ve 15,30 da sığır eti Tophanede İst. Lv. âmirliği satın alma komisyonunda yapılacaktır. Koyun etinin tahmin bedeli 39900 lira ilk teminatı 2992 lira 50 kuruştur. Sığır etinin tahmin bedeli 11180 lira ilk teminatı 838 lira 50 kuruştur. Şartnamesi komisyonda görülür. İstekliler kanunî vesikalariyle komisyona gelmeleri. (1998) 12017

Tahkim edevatı kılıfları alınacak

Konya Satın Alma Komisyonundan:

1 — Konyadaki kolordu birliklerinin ihtiyacı olan 16142 lira tahsisat dahilinde tahkim edevatı kılıfları pazarlık suretiyle yaptırılacaktır.

2 — Evsaf hususî şartlariyle nümunesi Konya kolordu binası içindeki satın alma komisyonundadır. İstekliler görebilirler.

3 — Pazarlığı 6. 5. 940 günü saat 10 da Konya Lv. âmirliği satın alma komisyonunda yapılacaktır.

4 — Katî teminatı 2421 lira 30 kuruştur. İstekliler pazarlık saatinden evel banka mektubu veya vezne makbuzu satın alma komisyonu başkanlığına vermeleri mecburidir.

5 — İsteklilerin gün ve saatinde komisyonda hazır bulunmaları. (2034) 12029

Kereste ve kireç alınacak

1 — Kor birliklerinin inşaat ihtiyacı için 488 metre mikâbı çam kereste ile 600 - 700 ton kireç kor satın alma komisyonunca ayrı ayrı kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme günleriyle saatları ve tutarlariyle muvakkat teminat miktarları aşağıda yazılıdır.

3 — Evsaf ve şeraiti her gün iş zamanında komisyonda görülebilir.

4 — Teklif mektuplarının eksiltme saatinden nihayet bir saat eveline kadar komisyona teslim edilmesi şarttır. (1813) 11809

Cinsi	Tutarı Lira	Teminatı Lira	Kr.	Eksiltme	Saati
Çam kereste	21960	1647		6-5-1940 pazartesi	11
Kireç	15750	1181	25	7-5-1940 salı	11

ASKERİ FABRİKALAR

1500 ton nitrat dösut alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan :

Tahmin edilen bedeli (255.000) lira olan 1500 ton Nitrat dösut Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 13-5-940 pazartesi günü saat 14 te pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname (12) lira (75) kuruş mukabilinde komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (13.950) lira ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair Ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (1890) 11917

Müteahhit nam ve hesabına 118673 kilo elektrolit bakır alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli (83071,10) lira olan 118673 kilo elektrolit bakır müteahhit nam ve hesabına Askerî Fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 9-5-1940 salı günü saat 14 te pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname (4) lira (16) kuruş mukabilinde komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (5403) lira (56) kuruş ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair Ticaret Odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (1921) 11958

6 kalem kereste alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

500 Adet 9.50 x 0.22 x 0.16 M. ebadında çıralı çam ağacı,
150 Adet 7,50 x 0.16 x 0.14 M. ebadında çıralı çam ağacı
125 Adet 2.20 x 0.25 x 0.25 M. ebadında çıralı çam ağacı
4350 Adet 4,00 x 0.25 x 0.065 M. ebadında çıralı çam kalas,
300 Adet 2.00 x 0.14 x 0.14 M. ebadında dış budak veya meşe.
200 Adet 1.00 x 0.10 x 0.10 M. ebadında dış budak veya meşe.

Tahmin edilen bedeli (35.833) lira olan cins, ebat ve miktarı yukarıda yazılı altı kalem kereste Askerî Fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 10 - mayıs - 1940 cuma günü saat 14 de pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname (1) lira (80) kuruş mukabilinde komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (2687) lira (48) kuruş ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2003) 12009

Müteahhit nam ve hesabına 250 ton elektrolit bakır alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli (175.000) lira olan 250 ton Elektrolit bakır müteahhit nam ve hesabına Askerî Fabrikalar Umum müdürlüğün merkez satın alma komisyonunca 10 mayıs 1940 cuma günü saat 14,30 da pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname (8) lira (75) kuruş mukabilinde komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (10.000) lira ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2004) 12010

8 ton civa çeliği alınacak

8 Ton 5 ilâ 5,5 mm. kutrunda ve 682 mm. tulünde parlak çekilmiş civa çeliği alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli (24.000) lira olan 8 ton 5 ilâ 5,5 mm. kutrunda ve 682 mm. tulünde parlak çekilmiş civa çeliği Askerî Fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 11 mayıs 940 cumartesi günü saat 12 de pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir.

Taliplerin muvakkat teminat olan (1800) lira ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2005) 12011

Müteahhit nam ve hesabına 5 adet torna tezgâhı alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli (20.000) lira olan 5 adet torna tezgâhı müteahhit nam ve hesabına Askerî Fabrikalar Umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 10 mayıs 1940 cuma günü saat 15,30 da pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (1500) lira ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2006) 12012

3 kalem maden kalemleri alınacak

Müteahhit nam ve hesabına
770 adet Bö. 47/130 A.
208 „ Bö. 43/10 Sağ.
150 „ Bö. 43/10 Sol.

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli (17.258) lira (40) kuruş olan yukarıda yazılı üç kalem Böhlerit E marka sert maden kalemleri müteahhit nam ve hesabına Askerî Fabrikalar Umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 10 mayıs 1940 cuma günü saat 15 de pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (1294) lira (38) kuruş ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2015) 12014

3 kalem malzeme alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

17500 Kg. 0.7 - 1 mm. galvanizli saç
1500 Kg. 2 mm. Galvenizli tel.
2000 Kg. 2,5 mm. galvenizli tel.

Tahmin edilen bedeli (8400) lira olan yukarıda yazılı üç kalem malzeme askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 10-5-1940 cuma günü saat 11 de pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (630) lira ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2021) 12023

16 kalem demir malzeme alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli (20507) lira (55) kuruş olan 16 kalem demir malzeme askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 13.5.1940 pazartesi günü saat 14.30 da ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (1538) lira (3) kuruş ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2022) 12024

13 kalem çelik malzeme alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli (14285) lira olan 13 kalem çelik askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 10-5-1940 cuma günü saat 11.30 da pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (1071) lira (38) kuruş ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2023) 12025

15 ton 0.3 Mm. kalınlığında galvenizli teneke alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Tahmin edilen bedeli (7500) lira olan 15 ton 0,3 mm. kalınlığında galivenizli teneke askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 10-5-1940 cuma günü saat 16.30 da pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (562) lira (50) kuruş ve 2490 numarlı kanunun 2 ve 3 maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2024) 12026

14 kalem malzeme alınacak

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Merkez Satın Alma Komisyonundan:

Muhtelif civata ve somunlarla çarık ve kapak zincirlerinden ibaret olmak üzere 14 kalem malzeme alınacak.

Tahmin edilen bedeli (5922) lira (50) kuruş olan muhtelif civata ve somunlarla çarık ve kapak zincirlerinden ibaret olmak üzere 14 kalem malzeme askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 10-5-1940 cuma günü saat 16 da pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkt teminat olan (444) lira ve (19) kuruş ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 maddelerindeki vesaikle komisyoncu olmadıklarına ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair ticaret odası vesikasiyle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2025) 12027

İKTISAT VEKÂLETİ

Satılık eşya

İktısat Vekâletinden:

Vekâlet anbarında mevcut eski halı, dolap, masa, koltuk, sandalya gibi muhtelif eşya 9. 5. 940 perşembe günü saat 9,5 da açık artırma ile Vekâlet binasında satılacaktır. Taliplerin mezkûr gün ve saatte levazım müdürlüğünde teşekkül eden komisyona ve görmek istiyenlerin de her gün mesai saatlarında Vekâlet ayniyat muhasipliğine müracaatları lüzumu ilân olunur. (1988) 11982

A. LEVAZIM AMİRLİĞİ

Nakliyat yaptırılacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan:

1 — 800 ton buğdayın silodan değirmencilik şirketine nakli pazarlığı 3. 5. 940 saat 14 te Ankara Lv. âmirliği satın alma komisyonunda yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 576 lira katî teminatı 86 liradır. Şerait komisyondan öğrenilir. (2033) 12028

VİLÂYETLER

Gazino binası yıktırılacak

İzmir Belediyesinden:

Şehir Oteli yapılmak üzere temel kazıklarının çakılması ve çıkarılacak enkazdan kabili istifade olanları Belediyeye terkedilmek şartiyle mevcut gazino binasının yıkılması işleri için tayin edilen 15.4.940 tarihinde talip çıkmadığından bir ay müddetle pazarlığa bırakılmıştır. Keşif bedeli 34309 lira 25 kuruş muvakkat teminatı 2574 liradır. Taliplerin 15 mayıs 1940 çarşamba günü saat 16 ya kadar haftanın pazartesi, çarşamba ve cuma günleri encümene müracaatları.

(1471-1982) 11977

Harta yaptırılacak

Mardin Belediyesinden:

Mardin kasabasının meskûn ve gayri meskûn olmak üzere 250 hektarlık bir sahanın halihazır haritaları ile bunu çevreleyen 150 hektar ile 400 hektara varan arazinin 1/4000 mikyaslı takeometrik münhanili haritasının alımı işi kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır. İşin maktu keşif bedeli 10,000 liradır

Eksiltme 22 Mayıs 940 çarşamba günü saat 12 de Mardin belediye dairesinde toplanacak eksiltme komisyonu tarafından yapılacaktır.

Muvakkat teminat 750 liradır.

Eksiltmeye iştirâk edeceklerin vaktinde belediyeler imar heyeti fen şefliğinden iştirâk vesikaları almaları ve bunu teklif mektuplarına koymaları lâzımdır.

Şartnameler Mardin belediyesinden ve belediyeler imar heyeti fen şefliğinden parasız olarak verilir.

Tekliflerin tayin edilen günde saat 11 re kadar Mardin belediye reisliğine verilmesi ve yahut posta ile bu saate kadar gönderilmiş olması lâzımdır. (3471/2014) 12021

KAZALAR

Anbar inşaatı

Karacabey Harası Müdürlüğünden:

1— Hara merkezinde yapılacak yem anbarı inşası götürü olarak kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2— İşbu inşaatın muhammen keşif bedeli 35674 lira 78 kuruştur.

3— Eksiltme evrakı 2 lira bedel mukabilinde Hara muhasebesinden verilir.

4— Eksiltme 4 Mayıs 1940 tarihine rastlayan cumartesi günü saat onda Hara merkezinde müdüriyet binasında yapılacaktır.

5— Muvakkat teminat olarak 2676 lira alınacaktır.

6— İstekliler teklif evrakı meyanına eksiltmeye girebilmek için ihale tarihinden nihayet 5 gün evel Bursa Nafia müdürlüğünden alacakları ehliyet vesikasını koyacaklardır.

7— Teklif mektuplarını havi zarflar ihale saatından bir saat eveline kadar makbuz mukabilinde Hara inşaat komisyonu reisliğine teslim edilecektir.

8— Teklif mektubu posta ile gönderildiği takdirde postada vaki gecikmeler kabul edilmez.

(3106/1805) 11807

Su saati alınacak

Bergama Belediye Riyasetinden:

1 — Bergama içme suyu tesisatı için 250 adet 13/15 milimetrelik ve 10 adet 20 milimetrelik su saati fennî ve hususî şartnamelerine tevfikan açık eksiltme suretiyle mübayaa edilecektir.

2 — Saatlerin mecmuunun muhammen bedeli (4220) dört bin iki yüz yirmi lira muvakkat teminat mikdarı (317) üç yüz on yedi liradır.

3 — Şartnameler belediye fen dairesinden bedelsiz olarak verilir.

4 — İhale 7 mayıs 940 salı günü saat 15 te belediye dairesinde yapılacaktır. Taliplerin 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı vesikaları hâmilen mezkûr gün ve saatte belediye riyasetine müracaatları ilân olunur. (3235/858) 11842

Harta yaptırılacak

Çorlu Belediyesinden:

Çorlu kasabası hali hazır haritalarının alımı işi eksiltmeye çıkarılmıştır. İşin mahiyeti meskûn saha Çorlu kadastro müdürlüğünden kopye edilecek vesaike göre hesaplanarak tersim edilecektir. Ve 1/5000 lik haritalar kadastıral olacaktır. Gayri meskûn sahanın yeniden haritası alınacak ve meskûn saha ile birlikte vüsati 310 hektar olacaktır.

Heyeti umumiyeyi çevreliyen 75 hektarla 375 hektara varan sahanın 1/4000 mikyaslık takeometrik umumî haritası tersim edilecektir.

İşin maktu bedeli 6000 liradır.

Muvakkat teminat 450 liradır.

Eksiltme 14 mayıs 940 salı günü saat 15 de Çorlu belediye dairesinde toplanacak belediye eksiltme komisyonu tarafından yapılacaktır.

Eksiltmeyę iştirâk edeceklerin vaktinde belediyeler imar heyetinden iştirâk vesikası almaları ve bunu teklif mektuplarına koymaları lâzımdır.

Şartname ve mukavelenameler Çorlu belediyesinden ve Ankara'da belediyeler imar heyeti fen şefliğinden parasız alınabilir.

Teklifler tayin edilen günde saat 14 de Çorlu belediyesine verilmiş olmalıdır. Ve yahut posta ile bu saate kadar gönderilecektir.

(3248/1883) 11888

Elektrik tesisatı

Pınarbaşı Belediyesinden:

Vekâletçe tasdik edilen plân ve projelerine göre 18.758 lira keşif bedeli olan kasabamız hidro elektrik tesisatı yaptırılacağından taliplerin ve daha fazla izahat almak istiyenlerin şifahî ve tahrirî surette belediyemize müracaatları ilân olunur. 12022

Ankara Borsası

2 Mayıs 1940 Fiyatları

ÇEKLER

	Açılış	Kapanış
Londra	5.24	5.24
Nevyork	150.10	150.10
Paris	2.95	2.9429
Milono	7.6225	7.6225
Cenevre	29.2725	29.2725
Amsterdam	79.6685	79.6685
Berlin	—	—
Brüksel	21.97	21.97
Atina	0.97	0.97
Sofya	1.8075	1.8075
Prag	—	—
Madrit	13.4350	13.4350
Varşova	—	—
Budapeşte	27.1350	27.1350
Büreş	0.625	0.625
Belgrat	3.5175	3.5175
Yokahama	35.0475	35.0475
Stokholm	31.0050	31.0050
Moskova	—	—

ESHAM VE TAHVİLAT

1933 ikramiyeli Ergani	19.11	19.11
Sivas Erzurum hattı İs. II.	19.63	19.63
„ „ „ III.	19.64	19.64
„ „ „ V.	19.64	19.64

NOT. — Hizalarında rakam bulunmıyan dövizlerde fiyat tesçil edilmemiştir.

İnşaat münakasası

Milli Saraylar Müdürlüğünden:

1— Yalova kaplıcalarında yeniden inşa olunacak Kâtibi Umumilik binasının inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2— İnşaatın tahmini bedeli (48676) lira (10) kuruştur.

3— Bu inşaata müteallik avan proje ile birinci keşif cetveli fennî şartname, eksiltme şartnamesi ve mukavelename müseveddesinin birer suretleri iki buçuk lira bedel mukabilinde pazardan başka her gün Dolmabahçe Millî Saraylar Müdürlüğü kaleminden alınabilir.

4— Eksiltme mayısın on altıncı perşembe günü saat on beşte Millî Saraylar Müdürlüğü binasında yapılacaktır.

5— Muvakkat teminat (3650) lira (71) kuruştur.

Bu paranın eksiltmenin yapılacağı saatten bir saat eveline kadar malsandığına yatırılmış bulunması lâzımdır.

6— Eksiltmeye girecek olanlar Ticaret odasına kayıtlı bulunacaklar ve şimdiye kadar başka yerlerde yaptıkları asgarî (40-50) bin lira raddesindeki inşaat inşlerine dair elde ettikleri vesikalarla bu vesikaları göstermek suretile eksiltme gününden üç gün eveline kadar kontrol mimarlığından ayrıca alacakları fennî iktidar şehadetnamesini ve teminat parası makbuzunu muayyen zamandan bir saat eveline kadar, şartnamede tarif edilmiş olduğu veçhile kapalı zarf içinde eksiltme heyetine tevdi edeceklerdir.

(3468/2012) 12020

Yardım sevenler cemiyeti işçi arıyor

Muhtelif elişleri bilen, gerek atölyemizde gerekse evinde çalışmak istiyenler, Yardımsevenler Cemiyeti'nin Erzurum mahallesi, Bayındırlık sokak No : 25 deki atölyesine her cuma günü saat 10 dan 12 ye kadar, her pazartesi günü saat 16 dan 18 ze kadar Yenişehir, Emniyet âbidesi karşısında Parti markezi binasına müracaat etmeleri ilân olunur.

Kelepir satılık

Ankara Gölbaşı ve Bursal köyünde muhtelif emlâk ve arazi bu meyanda müteaddit suları ve çayırlık yerler, tuğla harmanları kurmağa müsait mahaller acele ve müsait fiyatlarla talibine satılacaktır. İstiyenlerin Bursal köyünde 30 numaralı hanede Galip Ünver'e veya Ulus İlân Memurluğuna müracaatları.

Hangar yaptırılacak

Devlet Ziraat işletmeleri kurumu U. müdürlüğünden :

Ankara Orman Çiftliği dahilinde Kurumumuz tarafından irae edilecek mahalde keşif bedeli,

T. L. 72:106.— (Yetmiş iki yüz altı 94/00) lira

dan ibaret bulunan üç hangar inşa ettirilecektir. Bu baptaki şartname ile projeler Dahiliye Vekâleti karşısında kâin Kurumumuz Muhasebesinde bulunmaktadır.

Bu bapta yapılacak tekliflerin keşif bedelinin % 7,5 ğu nisbetindeki muvakkat teminat ile birlikte nihayet 7. Mayıs. 1940. tarihine kadar Kurumumuz Umum Müdürlüğüne gönderilmesi ilân olunur.

Umum Müdürlük en muvafık bulduğu teklifi tercih ve kabul etmekte serbesttir. 1711

Toprak mahsulleri ofisinden :

Halen sahipleri elinde bulunan 1939 ve daha evelki seneler mahsûlü afyonların Toprak Mahsûlleri Ofisince aşağıdaki şartlarla ve peşin para ile mübayaasına karar verilmiştir.

a. — Afyonlar 1940 senesi Mayıs nihayetine kadar İstanbul deposuna teslim edilmiş bulunacaktır.

b. — Bu müddet zarfında getirilen afyon depoya giriş sırasiyle muayeneye tâbi tutulacak, ince ve kabası tefrik edildikten sonra usûlü dairesinde nümunesi alınarak tahlili ve bunu müteakip tartısı ve katî tesellümü yapılarak bedelleri ödenecektir.

c. — Hikemî muayene neticesinde mağşuş bulunan afyonlar mübayaa edilmiyecektir.

d. — Bu afyonlar için takdir edilen kıymet ince toplanmış olanların beher morfin derecesi (40) kırk kuruş ve kaba toplanmış olanların beher morfin derecesi (30) otuz kuruştur.

e. — İstanbul haricinde bulunan mütevassıt veya zürra ellerinde bulunan afyonlarını bizzat İstanbul'a getiremedikleri takdirde afyonlarının iptidaî ve katî teslim ve tesellüm muamelesi, bedellerinin tahsili için noterden musaddak bir vekâletname ile İstanbul'da münasip görecekleri bir mutemedi vekil tayin edebilirler. (2036) 12030

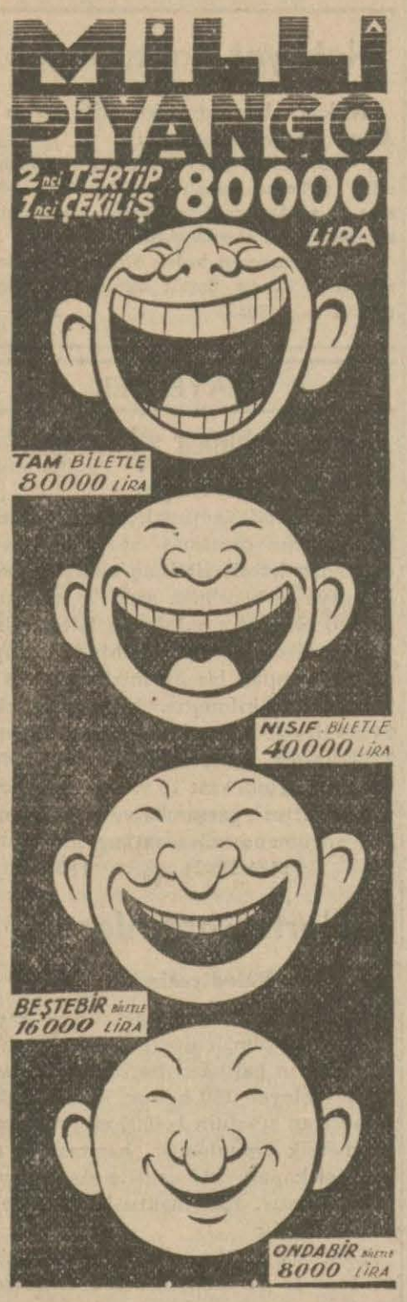

FEN MEMURU ARANIYOR

Eti Banktan :

Bankamızca Elâzığ vilâyeti dahilindeki Şark Kromları Müessesesi emrinde çalıştırılmak üzere icabında Maden'e ait Topografik haritaları da yapabilecek tecrübeli bir İnşaat Fen Memuru alınacaktır.

Bu işe talip olanların evrakı müsibiteleri ve tercümeihal vesikaları ile birlikte bizzat veya tahriren Eti Bank Müesseseler ve İştirâkler Şubesi Müdürlüğüne müracaat etmeleri. 1696

ADLİYE VEKÂLETİ

Perde alınacak

Adliye Vekâletinden:

Vekâlet binasında mevcut 130 - 160 pençereye şartname ve nümunesine uygun güneşlik perde bunlar meyanında 14 pençereye de güneşlikten başka tül perde yaptırılacaktır.

İhale 15 Mayıs 940 çarşamba günü saat 10 da Vekâlet binasında levazım ve daire müdürlüğü odasında toplanan eksiltme komisyonunda açık eksiltme suretiyle yapılacaktır.

Perdelerin mecmuuna tahmin edilen fiyat 3949 lira 20 kuruştur. Muvakkat teminat da bu miktarın % 7,5 ğu 297 liradır.

İsteklilerin teminatlarını malsandığına yatırdıklarına dair makbuz veyahut banka mektuplariyle birlikte muayyen gün ve saatte eksiltme komisyonuna müracaat etmeleri ve komisyonun nakit; ve nakit mahiyetindeki evrakı muvakkat teminat olarak alamayacağı ilân olunur. (1973) 11971

ANKARA VALİLİĞİ

Duvar inşası

Ankara Valiliğinden:

Keşif bedeli (882) lira 68 kuruştan ibaret olan yüksek ziraat enstitülerinin Keçiören yolu üzerindeki tahdit duvarının köprüye kadar olan kısmının inşaatı 13. 5. 1940 pazartesi günü saat 15.30 da nafıa komisyonunda ihalesi yapılmak üzere açık eksiltmeye konulmuştur.

Muvakkat teminat 66 lira 20 kuruştur.

İsteklilerin muvakkat teminat mektubu veya makbuzu, ticaretodası vesikalariyle ve nafıa müdürlüğünden bu iş için alacakları ehliyet vesikalariyle birlikte sözü geçen gün ve saatte nafıa komisyonuna gelmeleri ve buna ait keşif veşartnameyi her gün nafıa müdürlüğünde görebilecekleri. (1954) 11938

Tamirat yaptırılacak

Ankara Valiliğinden:

Keşif bedeli 6987 lira 27 kuruştan ibaret olan hükümet konağı esaslı tamirat işi 13. 5. 1940 pazartesi günü saat 15.30 da nafıa komisyonunda ihalesi yapılmak üzere açık eksiltmeye konulmuştur.

Muvakkat teminatı (524) lira (05) kuruştur.

İsteklilerin muvakkat teminat mektubu veya makbuzu, ticaret odası vesikalariyle ve nafıa müdürlüğünden bu iş için alacakları ehliyet vesikalariyle birlikte sözü geçen gün ve saatte nafıa komisyonuna gelmeleri. Ve buna ait keşif ve şartnameyi her gün nafıa müdürlüğünde görebilecekleri. (1955) 11939

LİSELER

Havagazı ve su tesisatı

Gazi Lisesinden:

Okulumuz lâboratuvarları için hava gazi ve su tesisatı yaptırılacaktır. Keşif bedeli 1157 liradır. 13 Mayıs 1940 pazartesi günü açık eksiltme suretile Mektepler Muhasebeciliğinde ihalesi yapılacaktır. Şartnameyi görmek istiyenlerin okul muhasebeciliğine müracaatları. 11928

ANKARA BELEDİYESİ

Satılık yol fazlası yer

Ankara Belediyesinden :

1— Cebecide spor meydanında 1530 ada 6 parselde bulunan 54 metre yol fazlası yer satılmak üzere onbeş gün müddetle açık arttırmağa konulmuştur.

2— Muhammen kıymeti 135 liradır.

3— Teminat 10,13 liradır.

4— Şartname ve krokisini görmek istiyenlerin her gün encümen kalemine ve isteklilerin de 14. 5. 940 salı günü saat 10,30 da Belediye Encümenine müracaatları. (1909) 11920

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ

ZİRAAT BANKASI

KURULUŞ TARİHİ: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası

Şube ve ajans adedi: 265

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye veriyor

Ziraat Bankasında Kumbaralı ve ihbarsız Tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	Adet	1.000	Liralık	4.000	Lira
4	„	500	„	2.000	„
4	„	250	„	1.000	„
40	„	100	„	4.000	„
100	„	50	„	5.000	„
120	„	40	„	4.800	„
160	„	20	„	3.200	„

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihinde çekilecektir.

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasiyle verilecektir.

Motorin makine yağı alınaca

Afyonkarahisar Belediyesinden:

Belediye Elektrik santralının 1940 malî yılı ihtiyacı olan ve aşağıda miktar ve tahmin bedelleri yazılı motorin ile makine yağı (15) gün müddet hizalarında gösterildiği gibi motorin kapalı zarf usulile ve diğer mevat açık münakasaya konmuştur.

İhalesi 10 Mayıs 940 cuma günü saat 14 de encümeni belediyece icra edilecektir.

Eğreti teminat mezkûr mevaddın aşağıda cinsleri hizalarında yazılı tahmin bedellerinin yüzde yedi buçuğudur.

Şartlarını ve sair hususatını öğrenmek istiyenlerin her gün belediye müracaatla öğrenebilirler.

Motorine talip olanların 2490 sayılı kanunun kapalı zarf hakkındaki hükümleri ve şartları dairesinde teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat önce belediye encümenine tevdi etmeleri ve diğer maddelere talip olanlarda belli gün ve saatte dairei belediyede hazır bulunmaları ilân olunur.

(3428/1987) 12015

Muhammen bedeli Lira	Beher kilosunun Fiyatı	Kuruş	Miktar Kilo	Cinsi
28800	16		180000	Motorin
1900	50		3800	(Dte Extra Heavy
450	50		900	Dte Extra Heavy kalın yazlık cinsi
260	65		400	Aero Red Mobiloil

SAYIN ANKARALILARA

Piyangocunuz HÂFİ ARAÇ'ın Bankalar caddesinde 28 numaralı TAN TERZİ EVİ yanında (TAN PİYANGO GİŞESİ) ni açtığını unutmayın. Zengin olmak istiyorsanız Millî Piyango'nun 2. inci tertip biletine Hâfi Araçın elinden başlayınız . . .

Bankalar caddesi, No: 28 TAN TERZİ EVİ yanında (TAN PİYANGO GİŞESİ) sahibi HÂFİ ARAÇ. Tel : 1626. 1717

Böbreklerden idrar torbasına kadar yollardaki hastalıkların mikroblarını kökünden temizlemek için *HELMOBLÖ* kullanınız

HELMOBLEU

Böbreklerin çalışmak kudretini arttırır. Kadın, erkek idrar zorluklarını, eski ve yeni belsoğukluğunu, mesane iltihabını, bel ağrısını, sık sık idrar bozmak ve bozarken yanmak hallerini giderir. Bol idrar temin eder. İdrarda kumların, msanede taşların teşekkülüne mâni olur.

DİKKAT: **HELMOBLÖ** idrarınızı temizliyerek mavileştirir.

Sıhat Vekâletinin ruhsatını haizdir. HER ECZANEDE BULUNUR.

DAKTİLO KURSU

70 İNCİ DEVRESİNİ DE % 50 TENZİLÂTLA AÇTI

Haziran teşkilâtına mahsus olan bu fevkalâde kur, geniş bir programı ihtiva etmektedir. Kayıtlara şimdiden başlanılmıştır. BİR ayda diploma verilir. Tahsil aranmaksızın herkes alınır.

Belediye sırası, Hanef Apartıman No: 4. Telefon : 3714

Kiralık

Kurtini mevkiinde içinde 4 odalı evi ile mütenevvi meyva ağaçları ve suyu bulunan bağ kiralıktır. Görmek istiyenlerin Kurtini bekçisine fiyat için de Ç. E. Kurumu muhasebesine müracaatları. 1714

Meşhur Omega

ve HİSLON Saatlariyle her cins 940 model

Gözlüklerin yegâne satış yeri

SELAMİ GÖRDÜREN

fennî gözlükçü ve saatçi. Anafartalar hükümet caddesi No: 7, Tl: 3986

ZAYİLER

Zayi — 935 senesi birinci teşrininde aldığım ve Çubuk askerlik şubesince kayıtlı olan askerlik vesikamı kaybettim. Yenisini alacağımdan hükmü kalmamıştır. Çubuk Camili köyünden Halil oğlu Süleyman 324 1729

Zayi — Trabzon vilâyetinin Vakfıkebir askerlik şubesinden almış olduğum askerî vesikamı zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Ankara P. T. T. seyyar memurlarından Mustafa Komut. 1730

Dans zaferi

Dans Kıralı FRED ASTAİRE

Resmî daire ve müesseselere elverişli

Kiralık büyük apartman

Adliye Sarayı karşısında 40 odalı kaloriferli Sakarya apartımanı 1 Haziran 1940 tarihinden itibaren toptan kiralıktır. Kapıcı Ahmet'e müracaat. Tel : 5589.

Daireye elverişli

Kiralık bina

Çankaya caddesi, Rus sefareti kafşısında (E.İ.E.) idaresinin oturduğu (44) odalı ve kaloriferli bina toptan kiraya verilecektir. Tel: (2253) e müracaat. 1687

U L U S — 21 inci yıl. — No. 6733

İmtiyaz sahibi

İskender Artun

Umumî Neşriyatı İdare Eden Yazı İşleri Müdürü

Mümtaz Faik FENİK

Müessese Müdürü: Naşit ULUĞ

ULUS Basımevi ANKARA

YENİ SİNEMA

BU GÜN BU GECE

Z A Z A

Bir aktrisin hayatını ibret verici bir surette yaşatan şaheser

Baş Rollerde

CLAUDETTE COLBERT

ve dehakâr arkadaşı

HERBERT MARSHAL

Seanslar :

Gündüz saat: 14.30 - 16.30 -18.30

Gece saat tam 21 de

HALK SİNEMASI

BU GÜN BU GECE

FİRAVUNUN KIZI

Kahkahalar Kıralı

HAROLD LLOYD (Lui) nin

Senelerdenberi beklenen şaheseri

TÜRKÇE SÖZLÜ

Seanslar saat: 14.30 - 16.30 - 18.30

Gece saat tam 21 de

Saat: 12.15 de Ucuz Matine

KADIN KALBİ

SUS SİNEMASI

BU GÜN BU GECE

Umumi arzu üzerine gösterilen

Cebelüttarık casusu

Muvafakiyetle devam ediyor

Baş Rollerde

Vivian Romance — E. von Stroheim

Yeni ve esas kopye

Seanslar

Saat: 14 - 16 - 18 de - Gece saat tam 20.30 da

Saat 12 de ucuz matine

YALOVA KAPLICALARI AÇILIYOR

3 Mayıstan itibaren şimdilik yalnız Çınar oteli ve Çınar Banyoları işletmeye açılmıştı.

FİATLAR

Tek yataklı oda : 220 kuruş.

İki yataklı odada bir yatak : 165 kuruş.

Otel fiyatlarından Mayıs ayı zarfında % 20 tenzilât yapılacağı gibi ayrıca da % 10 da alınmıyacaktır.

YEMEKLER

Sabah kahvaltısı, öğle ve akşam yemeklerinden mürekkep tabldot 200 kuruş.

Yalnız kahvaltı : 30 kuruş.

Yalnız öğle veya akşam yemekleri : 85 kuruş.

Diğer otellerin açılış zamanlarile tarifeleri ayrıca ilân edilecektir. (3470/2013) 12013

Fırsatı kaçırmayınız Dünyanın Meşhur OPTA - LOEWE

Radyolarını bir kere dinledikten sonra almıya karar vermeniz menfaatiniz icabıdır. 12 aya kadar satış yapılmaktadır. M. ve A. Hanef Kardeşler posta caddesi, hal karşısı Telefon: 3150